

Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații diamantine

Anul II, Nr. 8 (12)
August 2011

Revistă de cultură universală,
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

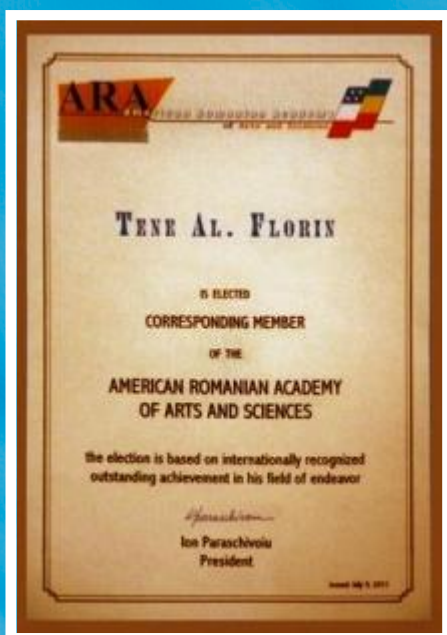
**Scriitorul Al. Florin Țene,
Președintele LIGII
SCRIITORILOR ROMÂNI,
a fost primit în
Academia Americano-
Română (ARA)**

Cu o activitate de peste 55 de ani în domeniul creației literare și de promotor cultural, publicând până în prezent 44 de cărți și mii de articole de critică literară, eseuri, analize economice, reportaje, interviuri și anchete sociale, înființând cenacluri literare în diferite orașe ale țării, reviste literare, inclusiv Liga Scriitorilor Români, cu cele 30 de filiale în țară și străinătate, Al. Florin Țene a fost primit în Academia Americano-Română (A.R.A.), ca membru corespondent, în urma recomandărilor unor prestigioși scriitori, oameni de cultură și academicieni, din străinătate și din țară.

Academia Româno-Americană (A.R.A.) a luat naștere la Los Angeles, SUA, în anul 1975, din inițiativa unui grup de intelectuali români, ca o organizație non-profit, a cărei sarcină inițială a fost reuniunea intelectualilor români din exil într-un congres anual, având drept scop promovarea patrimoniului cultural românesc.

Subliniem faptul că din această Academie, având ca președinte și director executiv pe prof. univ. Ion Paraschivoiu (Canada), fac parte mulți oameni de știință și de cultură români din diasporă și din România, printre care: prof. George Palade (Premiul Nobel), Eugen Ionesco, Virgil Gheorghiu, Mircea Eliade, Ioan Țepelea, Alain Bencon (Franța), Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Dumitru Prunariu (astronaut), Ladis K. Kristof (USA), Willy, P.J. Legros (Belgia), Gabriel Țepelea, Augustin Buzura, Ilie Rad etc.

Sumar

Doina Drăguț , Vivat, crescat, floreat!	p. 3
Janet Nică , Păpuși, O scrisoare găsită	p. 4
N.N. Negulescu , La Galactica Sărbătoare a Cuvântului	p. 5
Al. Florin Țene , Opera angajează o conștiință, dar nu se confundă cu ea	p. 6
Ecouri	p. 7
Gh. A. Stroia , Ce mai poate face astăzi, în vremuri de restriște, o revistă literară?	p. 8
Dan Dănilă , Poeme	p. 9
Ecouri	p. 10
Florentin Smarandache , Cea mai sângeroasă bătălie a Războiului Revoluționar American ..	p. 11
Hrisostom Filipescu , Arta, imitația frumosului divin	p. 12
Cezarina Adamescu , Secvențe nocturne în loc de Jurnal	p. 13
Ovidiu Ivancu , Mit și modernitate (I)....	pp. 14, 15
Slavomir Almăjan , Perpetua rostire (**)	p. 16
Alina Cheșcă , Nopți de sânge în deșert	p. 17
Marinela Preoteasa , A șasea antologie internațională a paradoxismului	p. 18
Daniela Sitar-Tăut , Narcisism, seducție și erotism în prozele H.P.-Bengescu	pp. 19-21
Ecouri	p. 22
Adrian Botez , Menuete	p. 23
Cristian Petru Bălan , Revelațiile poetei Elena Toma	pp. 24, 25
Iulian Chivu , Nepotul lui Mefisto	pp. 26, 27
Gheorghe Puiu Răducan , Poeme	p. 27
George Pașa , Un poet refuzat: Vasile Mihalache - Încăperi cu ecouri	p. 28
Daniela Voicu , Festivalul Internațional "The Art to be Human" - Elveția	pp. 29, 30
Ion Pachie Tatomirescu , Elegii	p. 30
Emil Bucureșteanu , O revistă cu minte și cuminte	p. 31
Mariana Vicky Vărtosu , Carte de interes epistemic	p. 32
Marian Barbu , Nicolae Bălașa, un prozator cu ștaif, și Beatrice Silvia Sorescu, o poetă pe balansoarul... criticii	pp. 33, 34
Iulian Chivu , Mirela Lungu - Nudul Sinelui ostentativ	pp. 35, 36
George Petrovai , Stihuri de lumină	p. 36
George Filip , Interviu canicular	pp. 37, 38
C. Roșu Pucu , Nadejda ori Speranța? ..	pp. 39, 40
Florin Copcea , Literatura română din Republica Serbia	pp. 41-43
Ioan Lilă , Obiecte mici	p. 43
Maria Cozma , Templul dăruit	p. 44
Denisa Bogheanu , La douăzeci de stații se află Amazonul	p. 45
Ștefan Lucian Mureșanu , Nedeea celui născut în Tesba Galaadului	pp. 46-48
Stelian Platon , Lirică newyorkeză	p. 49
Cristina Bîndiu , Eliana	pp. 50, 51
Adriana Yamane , Ochuugen	pp. 52, 53
Geta Trucă , Poeme	p. 53
Miltiade Ionescu , Constelații epigramatice ..	p. 54
Cezarina Adamescu , Petru Dinvalde... ..	pp. 55-57
Dan Căpruciu , Homo, homini lupus... ..	p. 57
Viorel Vintilă , Iarba lui Pablo	p. 58
M.G. Dobreanu , Constelații epigramatice ..	p. 59

Constelații diamantane

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Acad. Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI

- Prof. univ. dr. Remus RUS

- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog

- Prof. dr. Lidia VIANU, Professor of Contemporary British Literature, English Department, Bucharest University

Redacția

Director:

N. N. NEGULESCU

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Consilier artistic:

CRISTINA OPREA

Redactori asociați:

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA,

membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte

- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA,

membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte

- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia,

poetă bilingvă, critic literar, traducător

- Lector univ. dr. ALINA-BEATRICE CHEȘCĂ,

Universitatea "Danubius", Galați

- MARGARET BEISSINGER, Department of Slavic Languages &

Literatures 249 East Pyne, Princeton University

- Prof. univ. GRIGORE AVRAM

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantane* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:

constelatiidiamantane@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

http://www.scribd.com/constelatii_diamantane

Adresa redacției:

Bd. Gheorghe Chițu, nr. 61, Craiova, Dolj, România, cod: 200541

Doina DRĂGUȚ

Vivat, crescat, floreat!

Revistele, cu destinul lor de efemeridă, de cele mai multe ori nu supraviețuiesc clipei, prezențului. Dacă tomurile stau pe rafturile bibliotecilor sau, mai nou, pe suporturi magnetice, înfruntând vremea și vremurile, ele putând fi citite oricând, revistele, deși reflectă climatul cultural al timpului, nu au aceeași soartă. Cititorul, după ce a parcurs paginile unei reviste, nu mai revine niciodată, excepție făcând istoricii literari și cercetătorii. Criticul literar Laurențiu Ulici, în „Literatura română contemporană”, socoate, și pe bună dreptate, că unele reviste, din perspectivă istorică, sunt „centre de iradiere literară” și „veritabil athanor al literarității”. În jurul unor gazete literare s-au format generații. Să luăm câteva exemple de la noi din țară: de pildă, promoția 50 s-a format, în cea mai mare parte a ei, în jurul ziarelor *Scân-teia* și *Scân-teia tineretului*; promoția 60 s-a format și s-a afirmat în jurul revis-

telor *Steaua*, *Gazeta literară*, *Luceafărul* și *Contemporanul*; promoția 70 s-a format în jurul climatului literar al revistelor *Amfiteatru*, *Echinox*, de la Cluj, și *Dialog*, de la Iași.

O revistă, putem spune, fără teama de a greși, cu toată efemeritatea ei, poate fi privită și definită, în ansamblul ei, ca o operă de artă, în care materia, subordonată unor scopuri esențialmente spirituale, este un mijloc de manifestare a spiritului.

Revista *Constelații diamantine*, în scurtul ei parcurs, de un an, a încercat să se axeze pe cultul valorii, să depășească granițele naționalismului, având o deschidere spre universalitate, spre nemărginire. Colectivul de redacție și-a conturat un program cultural inedit, prin depășirea valorilor închistate, a modelelor perimate și a perspectivelor de culise. Principiile care ne ghidează în selectarea materialelor privesc autenticitatea, originalitatea

compozițională și expresivitatea artistică. Sunt promovate creațiile culturale și literare ale scriitorilor din țară și de pretutindeni, urmărind, prin aceasta, îmbinarea spiritului universal al graiului românesc și demnitatea literaturii naționale. Ca loc ineluctabil de manifestare a spiritului, revista pune în valoare, dincolo de aspectele artei contemporane (grafică, desen, pictură), și mijloacele moderne de abordare computerizată, devenind o îmbinare armonioasă de simboluri expresive, ce poartă amprenta raționalului și dau sens istoric materiei.

Revista *Constelații diamantine* menține contacte permanente cu institute culturale, universități și academii din lume și are un dialog permanent cu valorile culturii române din țară și străinătate. S-au creat deschideri către toate genurile artistice, in-

cluzând arta plastică, teatrul, filmul, muzica etc.

Că revista *Constelații diamantine* se bucură de o audiență deosebită, o spun datele: pe site-ul <http://www.scribd.com/constelatii-diamantine> sunt zilnic sute de citiri, iar în portofoliu avem materiale trimise de autori pentru 2-3 numere în avans. Iar cea mai autentică dovadă este premiarea, de către Comitetul director al Ligii Scriitorilor Români, cu *Virtutea literară*, cea mai înaltă distincție a organizației, a membrilor Colegiului de redacție (N.N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică), cu ocazia împlinirii unui an de la apariția revistei *Constelații diamantine* și pentru activitatea dedicată creației literare.

Acum, la ceas aniversar, rostim, și noi, urarea folosită la reuniunile academice: **Vivat, crescat, floreat!**

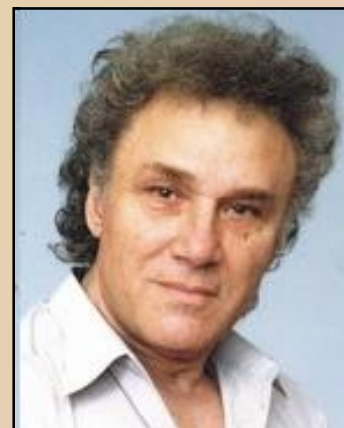
Janet NICĂ

O PINIE,
DOUĂ PINII

Motto: „Râsul bate plânsul!”

Păpuși

Cred că noi, oamenii, suntem păpuși.
Nu cred, sunt sigur! Păpușile nu se fac din material tare, din oțel, din beton. Suntem păpuși făcute din ceară, din gelatină, din cârpe, din câlți, din plastic, din cauciuc, din lemn, din lână, din bumbac. Dacă nu suntem îndeajuns de moi, suntem frământați de către malaxoarele guvernării, până devenim cocă, aluat, frișcă. Suntem fragile și manevrabile, ascultătoare și tăcute. Păpușarii, sforarii, panglicarii ne joacă pe degete, ne pupă precum pupăza, ne alăptează ca pe niște papă-lapte, ne dau adevărul cu lingurița, să nu ne înecăm, ne pun pe raftul istoriei, după preț, după dispreț. Educația se conturează a fi cum să îmblânzești oțelul și să faci din fier pară mălăiață, cum să devii victimă, cum să faci din Măria Sa Instinctul, un cățeluș de pluș, cum să nu mai ai ce ai, și să ai ce nu se poate avea, cum să nu mai fii ce ești, și să fii ce nu poți fi. Frumoasă povestea care spune basme, frumos basmul care spune povești cu zâne și cu zurgălăi, dacă boierul ar pune umărul lângă moș Ion Roată, să ridice pietroiul! Dar, nu! Păpușarii, sforarii și panglicarii nu sunt păpuși. Ei sunt oțelul, biciul, pumnul și palma, zeii și zmeii. Ei sunt cei care fac și spun povestea, poveste în care Făt-Frumos nu mai vine, pentru că a devenit și el o păpușă de rumeguș, cu sabie de trestie și cu buzdugan gonflabil...

O scrisoare găsită

Draci bun ici, am terminat, cu, bine jgoala înainte ca ea să mă, termine pe mine, în afară de găzva analvabeți, tonți ceilanți elevi sunt, halva beți, au promovat tonți repetenții cu ajutorul dascălilor ca să, crească promo vabili tatea, ceo fi aia, să fie toantă lumea mulțu mită, doamna directoare a citit în fața noastră un rabort gătre minijderul eduğației și gergetării în timp ce noi ne râdeam că era cea mai prost îmbrăcată, cred că sa sâmtât proastă, din această gauză, draci bu nici eu mam dus în fiecare zî l-a jgoală pentru că neau dat gărți și gaete, gaetele noi dar gărțile vechi, gata mângălite spre binele nostru să nu mai, perdem timp, jgoala nea ajigurat toante condițiile de a gândi corect, oferindune pentru aceasta, gornuri și lapte, mere și alte produse egologice iar spre bucuria noastră infantilă de bebeluși răsfățați ni sau pus la dis poziție ferestre uși și băngi să le spargem și să le pictăm cu diferite mângălituri acum că am absorbit clasa a opta mă simt mai liber și sânt sigur că viitor de aur țara noazdră are trăiazgă și înfloreazgă condugătorii nojdri care ne obligă să facem tot ce vrem noi vă iubesc f mult și vă mulțumesc pt dragostea voazdră al vostru ne pot...

N.N. NEGULESCU

La Galactica Sărbătoare a Cuvântului

Scrutând retrospectiv oglinda timpului calendaristic (2010-2011), veți înțelege cum a radiat dintr-o esență etică, genuină, ideea fondatoare a publicației de cultură universală "Constelații diamantine".

Desigur, noua Cetate spirituală, are menirea mediatizării artistice.

Relevarea mișcărilor contemporane de gândire superioară, emanată din fuziunea plasmozomilor creației originale, a devenit imperativul programului redacțional, remarcabil prin extensiune.

Intensele circulații de valori, gravitate în jurul centrului constelat de raliere, confirmă legitimitatea actelor culturii noastre afirmative.

Fiind lumi inaugurate de adâncimile ontogenezei spirituale, toate aceste forme de reflectare, bogate în pulsuni și aspirații, sunt situate prin viziuni armonioase, integratoare, pe voluta estetică a revistei, permanent polarizată de izbucnirea culorilor dualei existenței: esențială și creaturală.

În sensul preocupărilor publicistice enunțate, ne-am asumat responsabilități majore, sprijinite pe experiența formulelor evaluate ale dezvoltării artei scriitoricești, dând constante impulsuri însuflețitoare contactelor cu genul umanist profund și activ.

Dar, la ușa redacției, au "bătut" și cerințele ambițioase, diletantiste, cu răsfrângeri particulare, care nu angajau la nimic, decât

cel mult, la suprimarea raporturilor printr-o categorică diferențiere.

O colecție de "pictograme", transpuse aberant în spații virtuale, sau pe suportul chinuit de hârtie, nu înseamnă și o operă de artă.

(...) "Iată de ce literatura rămâne în orice împrejurare o promisiune enigmatică, o seducție de sirenă, care atrage, intrigă și tulbură în același timp", concluzionează cu seriozitate Adrian Marino în tratatul său "Introducere în critica literară", p. 68., Edit. Tineretului, București, 1968.

Tot într-o viguroasă analiză euristică, regretatul exeget Adrian Marino, susținea chiar și (...) "așezarea criticii pe un teren ferm, pentru asigurarea autorității"; recomandându-i (...) "o purificare de imprecizii și aproximații".

În continuare, eruditul critic, atrăgea atenția asupra (...) "formulărilor conceptelor literare suferinde de vicii congenitale"; declarându-se intolerant cu (...) "declarații compozite și stilistice artificiale, divagații, metafore de ocazie, "farmece" convenționale, ornamente decolorate, cochetării obosite, plictisitoare și lipsite de sevă".

(...) "Noi credem în transparența armoniei și desfășurarea organizată a ideii" - preciza maestrul -; iar "stilul ideilor literare trebuie să fie preocupat de claritate (nu didactică), precizie (nu pedantă), cursivitate (nu jurnalistică), eficacitate (nu avocațional-re-

torică)", "Critica ideilor literare", Edit. Dacia, Cluj, 1974.

În ce mă privește, ascultând suveranitatea rațiunii, nu m-am alăturat nefericitei "tradiții" a egoismului brutal, a gusturilor sau a procedeelelor "gazetărești" adulteriste, străine de cunoașterea realității.

Din această "pricină", unii m-au mestecat imaginar între dinți, iar alții s-au prăbușit în neantul uitării...

Cert este că, am depășit cu înțelepciune acele particularități "emancipative", identificate în tipologii caracteriale de sorginte rătăcitoare și lipsite de istoricitate.

În fond, peste toate iluziile născute de percepții înșelătoare, din inima universului constelat, țîșnește scânteia inspirației chemătoare a inimii lucrurilor.

Acum, la ceas aniversar, coroana regală a garanției de adevăr spiritual, strălucește pe universală boltă a "Constelațiilor diamantine", dăruind inimilor nepăcătoșite, raze de bucurie...

Frați de mir ai edeniceii limbi române, veniți să întâmpinăm împreună Galactica Sărbătoare a Cuvântului!

Drumul neuitării

Drumul neuitării poartă o smerenie visată:
ochiul cosmice iubirii
ploile de trandafiri
verbul nașterii aripei
unda și eternitatea clipei
matca tainicelor spații
ritmurile din creații
focurile cununate
crucea astrelor înalte

Al. Florin ȚENE

Opera angajează o conștiință, dar nu se confundă cu ea

În artă nu există instinctul spontaneității, fiindcă orice operă, indiferent din ce domeniu artistic provine, angajează o conștiință, dar trebuie să subliniem că aceasta nu se confundă cu ea. În artă nu există particularitate definitorie și absolută, cum nu există un început independent de orice condiție și relație, ce nu are limite. Pentru cititor și spectator, la fel și pentru artist, indiferent din ce categorie artistică provine, arta începe cu operele. Nici un creator, indiferent cât de genial este, nu începe numai din *eu* și nici-o operă, cât de mare ar fi ea, nu poate fi definitivă. T.S. Eliot spune că ordinea artei implică mereu relația, comparația, prezentul artistic își recheamă, în fiecare clipă și cu fiecare apariție nouă, trecutul în complexitatea lui, spre a-l configura mereu altfel.

Inteligența și rațiunea nu fondează experiența estetică, dar nici nu le elimină. În unele condiții ea poate fi scoasă din conul de umbră în splendoarea luminii prin anumite convingeri, stimulată de idei. Chiar și efortul unor autori, cum ar fi poeții teribiliști Mihai Gălățanu și Ianuș Marius, de a se elibera de inteligență, prin pornografie, rămâne tot o probă de inteligență. Însăși naivitatea ei (vezi pictură naivă) are estetica ei. La fel poeziile de dragoste pornite din inimă sunt voci ale conștiinței. Sensibilitatea ei, vibrațiile eului au prejudecățile lor. În artă, indiferent de gen, pentru creator ca și pentru „degustătorul ei” nu există naivitate. Este anacronic să opui un gest spontan unui gest conștient, o creație concepută instinctiv unei creații conștiente, fiindcă orice operă înglobează în ea o conștiință iar receptarea intelectuală este unica ce satisface experiențele ei. Scriitorul, în cazul acesta, nu este cel ce dorește să se exprime ori să se supună, să emită o gândire conștientă, ceea ce-l caracterizează e valoarea operei sale, nu valoarea a ceea ce exprimă. Adevărata conștiință este o conștiință în act. Opera e o devenire, cum spune Gaëtan Picon, „un act irepresibil, o realitate nouă ce se dezvoltă făcându-se...”

Creația este superioară conștiinței, prin capacitatea sa imaginativă și de invenție, dar imaginația nu se desfășoară la întâmplare, fiindcă opera se supune sincerității creato-

rului ei. Ea își datorează efectul unor stări psihologice. Relația dintre adevărul creatorului de artă, implicit scriitorul, și adevărul operei sale nu este una între conștient și inconștient, ci una între explicit și implicit.

O concepție estetică se poate aprecia și deduce din orice operă, oricât de inconștient s-ar arăta autorul față de adevăratele sale implicații, chiar și conflictuale. Cum spunea Baudelaire, despre Delacroix, „culoarea gândeste prin ea însăși”.

Limbajul artistic comunică și se comunică în același timp, precum marmura ce se dezvoltă pentru a-și arăta splendoarea sculpturii din interiorul ei. Acest fenomen se numește reflexibilitatea limbajului. Despre limbaj, întotdeauna se vorbește înăuntrul lui, nu numai despre tot ce ne înconjoară ori despre autor. Astfel, cum spunea Picon: „*Asist la nașterea gândirii mele*” sau, mai profund, „*nu gândesc, sunt gândit*”, cum toți suntem gândiți de Dumnezeu.

Conștiința autorului nu ține loc de conștiința operei, nu se confundă cu conștiința operei. Între ele există un dialog. Creația și receptarea se rezolvă în dialogul pe care conștiința implicită a operei îl poartă cu conștiința autorului, pe de o parte, cu conștiința criticului, pe de altă parte.

Activitatea coordonatoare a unei conștiințe intelectuale este suportată de opera de artă pe care chiar ea o conține în stare de potențialitate. Deoarece însăși conștiința e nelipsită în toate elementele operei, neputând fi separată ca atare, tocmai pentru că

este o conștiință în sine, cu posibilități de a avea toate condițiile de realizare.

Hegel spunea că judecata de valoare se pierde într-o dialectică globală a artei, după cum Kant spunea că judecata de valoare este obiectul unei analize psihologice. Însă amândoi filozofii au sesizat rezistența artei la sistematizările de tip filosofic, afirmând multitudinea și diversitatea istorică a stilurilor, așa cum Hegel sublinia că libertatea geniului este nelimitată și frumosul imprescriptibil. Dar estetica lor rămânea subordonată, în general, definiției metafizice a artei, în ciuda abordării psihologiei sau istoriei.

În tot acest context există o problemă a artei ca reflecție a realității și o problemă a artei ca reușită a anumitor opere, fiind și o problemă a ființei artei și o problemă a valorii ei. Formalismul nu cuprinde realitatea concretă (vezi proza și poezia optzecistă de la noi), căci dacă estetica conținutului distruge opera revărsând-o în afara formei o aneantizează, reducând-o la scheletul ei, pulverizându-i însăși carnea - raportul cu semnificațiile. În această problematică nu istoria face judecata, ci judecata face istoria, cum spune Picon. Sentimentul valorii presupune întotdeauna raportarea la o conștiință vie, dar nu în afara istoriei. Opera nu este în istorie, ea este în lectură pe care i-o facem. Sentimentul istoriei nu numai că nu scutește de un contact viu cu opera, dar chiar îl și intensifică. Sunt autori care știu să profite de contextul istoric al prezentului în favoarea lor (D.R. Popescu, A. Buzura, N. Breban, A. Popescu, A. Rău, C. Cubleşan etc.), când alții sunt recunoscuți de istorie după ce s-a consumat prezentul lor, dar suferind în timpul vieții (vezi: Eminescu, Radu Gyr, N. Crevedia etc.). Pentru cei de azi, istoria nu înseamnă numai trecutul, ci și prezentul cu determinările lui ce acționează atât asupra literaturii cât și asupra lecturii - indiferent dacă se aplică operelor prezente sau trecute. Cititorul nu se adresează operelor spre a se asigura că participă la artă, el se apleacă spre operă pentru a încerca și trăi valoarea pe care o exprimă.

RECENZII

From: daniel daniel <drgdaniel@yahoo.com>

Felicitari si multumiri pentru noua revista, careia ii dorim o existenta cat mai rodnică si mai îndelungată!
Toate cele bune,
Echipa redactionala a revistei Orizont Literar Contemporan

From: Ion Iancu Vale <ioniancuvale@yahoo.com>

Catre Colectivul Redactional,
Salut! Cu ocazia aparitiei primului numar al interesantei dv. publicatii, «Climate literare» va transmite cele mai sincere felicitari. Un drum bun, lung si frumos.
Ion Iancu Vale

From: Ion Marin-Almajan <ion.marin.almajan@gmail.com>

Multumesc colectivului de redactie al revistei Constelații diamantine pentru ca mi-a facut onoarea si placerea sa-mi trimita primul numar, pe care l-am citit cu interes.
Cu bune salutari, Ion Marin Almajan

From: M. Braescu <mariana.braescu.silvestri@gmail.com>

Va multumim. Salutăm apariția revistei **Constelații diamantine** si îi dorim mult succes si viața lungă! Cu toate gândurile bune,
Sociolog Teodora Mîndru, Editor coordonator publicatii ARP

From: Simona Botezan <simona_botezan@yahoo.com>

Am remarcat in revista dumneavoastra materiale de buna calitate si mai multe «cunostinte» din presa diasporiei. Va doresc mult succes in tot ceea ce întreprindeti.
Cu stima, *Simona Botezan, Washington D.C.*

From: Florentin Smarandache <fsmarandache@yahoo.com>

Multumesc foarte mult pentru Constelațiile Diamantine. O voi expedia prin email si altora. De asemenea, daca doriti sa o pun pe Internet, anuntati-ma. Va voi da apoi link-ul. Salutari poetei Doina Dragut, fosta colega de facultate, si simpaticului poet Janet Nica pe care l-am intalnit la Govora si Craiova. Cu admiratie, si cu felicitari pentru acest numar admirabil!
Florentin Smarandache, SUA

From: victorita dutu <victoritadutu@yahoo.com>

va multumesc din toata inima si va felicit. ma simt onorata sa colaborez cu dumneavoastra. cu mult drag si admiratie. *viky*

From: ioana stuparu <ioana42stuparu@yahoo.com>

Felicitari pentru primul numar al revistei CONSTELATII DIAMANTINE! Va doresc viața lungă si frumoasă!
Cu drag si respect, *Ioana Stuparu*

From: «roman@uni-bremen.de» <roman@uni-bremen.de>

Stimata d-na Doina Dragut, multumesc pentru excelenta revista, careia ii urez si ii prezic un viitor stralucit.
Cu cele mai bune ganduri, *Viorel Roman, Germania*

From: baciua angela <angela_baciua@yahoo.com>

bine v-am gasit, va multumesc foarte mult si va urez mult succes in tot ce faceti, va sunt alaturi, cu tot respectul,
angela baciua, scriitor

From: Al Florin Tene <alflorintene@yahoo.com>

Dragi prieteni, va felicit. Este un numar reusit. Va trimit si eu câteva poezii. *Al.Florin Tene*

From: c b <cristianbalan1@yahoo.com>

Stimata Doamna Redactor-sef, Doina Dragut,
Am primit de la Dvs. primul număr electronic al revistei «Constelații diamantine» (frumos titlu!) si mi s-a parut foarte elevat, original si interesant. Pentru aceasta - va felicit si, la rândul meu, îndraznesc sa va trimit recenzia de fata despre o carte antologica aproape deloc cunoscuta, aparuta nu prea demult în tara, desi deosebit de necesara literaturii române..
In speranta ca ma ajutati sa popularizam aceasta remarcabila lucrare, eu va multumesc si va doresc mult succes editorial la cârma acestor noi constelații care trebuie sa urce pâna la zenit.
Cu deosebite consideratii, *Cristian Petru Balan, SUA*

From: Elena Buica <buni@netshop21.com>

Calde felicitari si aprecieri deosebite pentru CONSTELATIILE dumneavoastra, dar si ale noastre. *Elena Buica, Toronto*

From: redactia dacia literara <dacialiterara@yahoo.com>

Multumim pentru nr. 1. Succes in continuare!
Felicitari colegiale, *Lucian Vasiliu, redactia «Dacia literara»*

From: Angela Monica Jucan <dragon_iaj@yahoo.com>

Va multumesc foarte mult. Este un debut de revista excelent. Va doresc ca numerele urmatoare sa reuseasca la acelasi nivel.
Angela Jucan

To: «Cristian Balan» <cristianbalan1@yahoo.com>

Stimata Doamna Redactor-sef Doina Dragut,
M-am simtit de doua ori onorat din partea Domniei Voastre, atât prin propunerea de a fi „redactor asociat” al minunatei reviste *Constelații diamantine*, propunere pe care nu o pot refuza fiind atât de... nobila si onorabila, cât si prin publicarea recenziei mele despre cartea D-lui Prof. Nicolae Boaru care, la rândul dumnealui, de asemenea, va multumeste prin mine. Înca o data va multumesc si va doresc în continuare mult succes pe cerul când senin, când încetosat al literaturii românești contemporane!
Cu deosebit respect, *Cristian Petru Bălan, SUA*

From: vasile zarnescu <vasile.zarnescu@gmail.com>

Stimata doamna redactor sef, Doina Dragut, Sunt deosebit de flatat de faptul ca m-ati ales sa imi trimiteti revista dvs. si imi exprim deosebita gratitudine. Revista exceleaza in texte diamantine care innobileaza limba romana. *Vasile Zarnescu*

Gheorghe A. STROIA

Ce mai poate face astăzi, în vremuri de restriște, o revistă literară?

Poate că mulți dintre cei aflați, cumva, în afara miezului stelei fierbinți, numită Literatură, și-au pus această întrebare. Poate că și mai mulți se gândesc, ce ar putea aduce nou în viața lor sau cu ce ar putea contribui la bunăstarea, atât de mult așteptată? O astfel de întrebare poate fi murmurată fie ca dovadă a unui orgoliu nemăsurat, fie fără a gândi aspectele ce țin de constituția internă a firii umane, aflată - în contemporaneitate - într-o (cvasi)metastază existențială. De ce ne gândim, aproape întotdeauna, la aspectele strict materiale, care nu au nicio relevanță, acolo unde efervescentele energii creatoare zămislesc opere, capodopere și se îmbracă în năstrupa de aur a nemuririi?

Din fericire, apar pe lume, de la un colț la altul al globului pământesc, oameni înzestrați cu talent, altruism, o nemăsurată dragoste pentru cultură și foarte, foarte multă răbdare. Oameni care, din lacrimile lor curate, zămislesc mări în furtună sau aprind, cu firavele lor priviri, stelele cerului Preaînalt. În acești oameni, Dumnezeu și-a picurat nemurirea, și-a așezat un strop din imensa-i bunătațe și înțelepciune, înrolându-i în armata onoarei și respectului față de oameni. Acestor creatori, Dumnezeu le-a dăruit pana, înmuiată în cerneala sufletului, ca să scrie despre ieri, azi sau mâine, să scrie despre speța umană, să scrie despre lumină și culoare, să stră-

bată cu mintea întunecimea Hadesului, pentru a revela lumina Edenului.

Lor, acestor oameni, li s-a dat puterea de a strânge în jurul lor alți oameni, de a le transforma vocația scrisului în rug nestins, de a-i motiva să adune corolă lângă corolă, frumuseți ale sufletului uman. Lor li s-a dat sarcina de a se întrece cu îngerii în a dăruia fiecărui suflet - iubitor de frumos, aripi pentru zbor.

M-am întrebat - de multe ori - dacă a realiza o revistă este puțin sau mult lucru! Să înțelegem prin revistă (literară, în speță) un loc de întâlnire a cuvintelor frumoase, alese, la care fiecare să contribuie cu ce are mai de preț! Un loc din care să nu se reverse venin, răutăți, meschinării gratuite ori teribilism, motivate - adesea - prin „rațiunile” pur-estetice ori pur-literare. Un loc ce emană energii creatoare, constructive, pozitive, într-o lume încărcată (oricum) de negativism.

Am înțeles apoi că lucrul cu oamenii este, dintotdeauna, cea mai grea sarcină din lume. Că, oricât te-ai strădui, nu vei reuși să mulțumești pe toată lumea și că nu vei reuși să împaci toate gusturile. Că foarte mulți se vor depărta, dar și mai mulți se vor apropia, fie și datorită înnăscutei curiozități a firii umane.

O astfel de casă, un astfel de loc, care emană energii pozitive și care adună în jurul său doar valori autentice, este și prestigioasă revistă craioveană **Cons-**

telații Diamantine, condusă de redactorul-șef Doina Drăguț. O revistă care acordă fiecărui autor o șansă. Un palimpsest cultural care știe să scoată la lumină doar lucruri bune, frumoase, aducând fiecărei zile bucuria unei noi raze de lumină.

La împlinirea unui an de la înființarea acestei reviste, amintim străduințele și, implicit, reușitele de a fi la fiecare număr: actuală, modernă, interesantă, plăcută și mereu surprinzătoare. De a aduce de fiecare dată ceva nou și, mai ales, de a-și lărgi sfera de influență și credibilitate.

Iată doar câteva din motivele pentru care revista craioveană a fost premiată de Liga Scriitorilor Români cu cea mai înaltă distincție a sa: **Virtutea Literară**, prin care este reconfirmată valoarea acesteia în ansamblul cultural actual.

Urăm, cu această ocazie, tuturor celor care au fondat ori au contribuit la dezvoltarea acestui minunat proiect cultural, un călduros **La mulți ani!**

Fie ca toate visele, oricât de îndrăznețe ar fi ele să vi se împlinească, spre creșterea morală și bunăstarea spirituală a acestui popor binecuvântat de Dumnezeu.

Atinși de scânteia Harului, să faceți întotdeauna cinste numelui pe care-l purtați: român - autentic, valoros, talentat, genial!

Revista Armonii Culturale
Redactor-șef Gheorghe A. Stroia
Adjud - august 2011

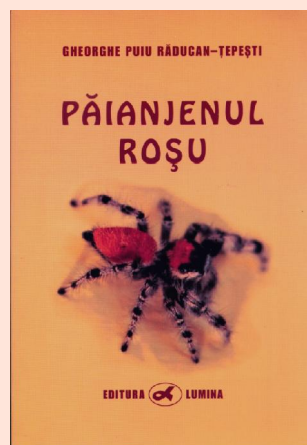
Cărți primite la redacție

Anda Dejeu - *Dicționar biobibliografic (vol. I)*,
Ed. Dacia XXI,
Cluj-Napoca, 2011

Cristian Petru Bălan (SUA)-
Imnurile de stat ale țărilor din Uniunea Europeană,
Ed. Premier, Ploiești, 2008

Gheorghe Puiu Răducan-Tepești - *Păianjenul roșu*,
Ed. Lumina,
Drobeta Tr.-Severin, 2010

Dan DĂNILĂ (Germania)

Estuar

o lume străbătută cu degetele
cu funia tot mai aproape de catarg
pe o hartă fără preț, din pielea
unui duh al junglei

vă întoarceți de unde plecați
din reflex, triști exploratori
cu multe iubite de toate culorile
goale în jurnalul de bord

poate un nume de far, de cap
sau de estuar va rămâne
ori chiar o legendă - turnată
în peisaj ca o ploaie de vară,
ca o grindină iute topită

După

o grabă a stingerii urmei
cu mâna fără tremur, de chirurg
pentru care sângele e ceva cotidian
precum lumina sau mirosul acela
despre care nu se vorbește

după noi potopul de cuvinte
taie făgașuri în granitul fluid
al memoriei - de specie blestemată
la uitarea prin somn

nu te uita prea repede
cu mult dinainte de a învăța tăcerea
de la maeștrii ei ascunși
în prea multe statui

Mozart

n-am auzit -copilul minune da,
ăla știe să meargă la suflet
de îmi trece foamea și setea

de când eram mic ascultam
muzica străzii, uneori prăfuită,
murdară sau prea bolovănoasă –
asta a fost soarta mea

am învățat-o după ureche
și n-am uitat-o niciodată,
mereu caut parfumul acelor străzi-
tei amestecat cu fum de grătar,
țambal în surdină

ciprian porumbescu,
copilul minune enescu,
maria tănase - doamne!
mozart? n-am auzit...

Călăuză

poți lua oricând sufletul
la subbrat - să îl faci ghem
și să intri în peștera cu ochi de femeie,
tauri colorați și oase de urs

dar nu o să îți amintești nimic
din filmul acela
în viața următoare-ai un fir
dar ți se topește între degete

un foc rece al rătăcirii rămâne
singura călăuză -
fitulul futit al goanei după aur
legumind smoala de torță,
lumina arsă pe retină

Cuvinte

cad și nu se mai ridică
din pulbere - calc pe ele cu frică
și le aud scrâșnind

doar o ultimă metaforă
din specia blestemată
de gurile rele cu cerul negru de câine
se salvează în marea
până mai ieri cu o mie de nume -
doar până mâine

se colorează apele
de trupul ei fragil -
tabloul curge tot mai inefabil
cu cât e mai umil

prin rimele sărate
înoată pești cu ochi rotund -
unii le citesc din mers
alții se ascund

Orator

el nu își iese din cuvânt
cu nici un fir de uitare –
respiră cumpătat între vorbe
ca un înotător

în tăceri pare totul ușor
sau poate s-a mai spus,
dar altfel - mult prea jos
sau prea sus

limba e contragreutatea
care îl ține vertical
în balans pe o funie întinsă

poți să cazi de pe ea
dacă uiți un cuvânt
sau dacă limba ți-e grea,
nedeprinsă

Florin Măceșanu - Ceața

28 2 2005

RECENZII

From: Toader Ungureanu <toader.ungureanu@gmail.com>

Stimate redactor-sef, Doina Dragut, nici nu stiti câta bucurie-mi aduceti în sufletu-mi obosit de atâtă politica absurda. Ma bucur ca înca se mai reuseste sa se auda glasul «culturii» noastre romanesti fara de care n-am mai exista ca natie... Am primit revista Dvs, nr. 3 pentru care va multumesc din suflet si ma bucur ca aveti taria de a lupta înca cu «Morile de vânt». Ma rog bunului Dumnezeu sa va aiba-n paza sa, ajutându-va sa mergeti mai departe. Merita! *T. Ungureanu*

From: Vlad Pohila <vlpoh@yahoo.com>

Stimati, dragi colegi (mai tineri) de breasla,
Va felicit din suflet pentru aceasta frumoasa împlinire si va urez sa scoateti, multi ani inainte, aceasta revista cu inflexiuni diamantine. Ma voi bucura sa primesc fiecun număr nou, fiecun rod nou al muncii si inspirăției voastre. Cu gânduri alese, din Basarabia,
Vlad Pohila, ziarist, traducator, membru al Uniunii Scriitorilor din Chisinau

From: «vio866@aol.com» <vio866@aol.com>

Sarut mana doamna Doina. Am primit excelenta dvs. revista. Va multumim din suflet si ne bucura colaborarea cu dvs. Multa sanatate si fericire!

Cu alese ganduri, *Viorel Nicula, director - MIORITA USA, Sacramento, California.*

From: Coriolan Paunescu <coriolan.paunescu@yahoo.com>

Stimata Doamna,
Va doresc ca revista noastra (daca îmi permiteti?) sa creasca, în fiecare zi, cât altele într-un an! Sa fie vazuta, astfel, de pe toate crestele lumii! Inclusiv pe traditionalul suport... de hârtie!
Coriolan PAUNESCU

From: George Filip <poetgfilip@yahoo.ca>

Dragut, stimata sefa Doina Dragut!
Voi devora îndată, cum se cuvine, blânde pagini diamantine.
Voi intra în atmosfera revistei si voi trimite, pentru început, niste versuri de dragoste.
M-as bucura sa colaboram.
Poet george FILIP – Montreal

From: Nicolae Balasa Inspector CNA Craiova

<nicolae.balasa@rdscv.ro>

Zilele trecute am citit revista Ramuri. De cum am primit revista voastra, m-am apucat sa o rasfoiesc. Cu siguranta am sa o si citesc, in totalitate. In momentul de fata, voi, ca si continut si estetica a revistei, din punctul meu de vedere, sunteti cu 7 capete mai sus decat ei. (...) Afirmatiile mele nu sunt gratuite si nici un fel de a va flata. Nu am motive nici pentru una, nici pentru cealalta. Sa va dea Dumnezeu sanatate si sa duceti mai departe ceea ce ati pus pe roate! Numai de bine!

Cu pretuire, *N. Balasa*

From: Emilian M. Dobrescu <dobrescu@acad.ro>

Am primit cu mare interes revista dv, exceptionala, frumoasa si plina de suflet! Succes pe mai departe!

*Prof. Emilian M. Dobrescu,
secretar stiintific al sectiei de stiinte economice, juridice si sociologie, Academia Romana*

From: gabi eduard <gabi_eduard@yahoo.com>

Revista este foarte bine gandita, se simte efortul colectivului de redactie de a cuprinde pagini estetice si incarcate de consistenta intelectuala. Pentru noi este acel RESPIRO, de cultura romaneasca, de care duceam lipsa aici. Suntem bucurosi ca putem citi gandurile romanilor din mai multe colturi de lume. Va multumim ca ne dati ocazia sa ne exprimam, sa facem parte din acest frumos univers literar si artistic. GENIAL.

Mergeti inainte! ... si noi ne tinem scai,
Diana si Eduard-Marius, Germania

From: ADRIAN BOTEZ <adrian_botez_senior@yahoo.com>

Sincere si calde felicitari, pentru acuratetea ideatica si splendoarea imagistica a paginilor revistei dvs.! Doamne, -ajuta!

Cu, mereu, aceeasi pretuire si calda prietenie, *Adrian Botez*

From: c b <cristianbalan1@yahoo.com>

Stimata Doamna Doina Dragut,
Astazi am primit un anunt de la Institutul de Filologie Româna din Iasi. Daca imi trimiteti datele despre revista «Constelații diamantine», la randul meu, eu le-as putea trimite imediat dumnealor pe adresa Institutului «Al. Philippide». (...) Cred ca redactorii dictionarului se vor bucura sa afle interesantele detalii despre istoricul tinerei noastre reviste. Nu ne-am putea imagina ca aceasta frumoasa publicatie sa nu fie inclusa la loc de cinste in Dictionarul Academiei Romane, fiindca este o onoare si o necesitate ca revista noastra «Constelații diamantine» sa fie prezentata in mentionari cat mai favorabile, precum merita, fiindca ele vor fi reproduse exact cum vor fi trimise.

Mii de multumiri si dragi salutari!

Cristian Petru Balan, SUA

From: Cozma Maria <cozmamaria@gmail.com>

Felicit din toata inima colectivul de redactie al acestei reviste!
Ma simt onorata de apartia unui titlu (modest), semnat de catre mine pe paginile ei. Va urez mult succes si încântata de aceasta minunata colaborare!

Cu mult respect si profunda consideratie, *Maria Cozma, Paris*

From: Editura Bibliotheca Targoviste <biblioth@gmail.com>

Va multumim pentru excelenta Dvs. revista, care dovedeste cu prisosinta ca inca mai exista sperante pentru revistele literare romanesti. Cu consideratie pentru ce întreprindeti si prietenie
*Prof. Mihai Stan, Redactor-sef Litere,
Presedinte al Societatii Scriitorilor Targovisteni*

Florentin SMARANDACHE
(SUA)

Cea mai sângeroasă bătălie a Războiului Revoluționar American

După ce am vizitat Fortul Stanwix, m-am dus și la locul Bătăliei de la Oriskany, aflat cam la 11 km distanță. Aici, în amintirea sângeroasei bătălii, a fost ridicat în anul 1884 un monument în formă de obelisc, înalt de 26 m. Pe laturile soclului obeliscului sunt plăci de bronz cu numele celor care au murit în această luptă, iar pe o placă este arătat traseul parcurs de Miliția Comitatului Tryon, cu efectivul de 800 de oameni conduși de generalul Nicolas Herkimer.

O bătălie numai între americani

În vremea Războiului de Independență, bărbații de la 16 la 60 de ani, înarmați cu puști proprii, formau așa-zisa „miliție”,

trupe paramilitare care se întruneau cel puțin o dată pe lună pentru instrucție, având rolul de a sprijini armata în caz de nevoie. Pentru că englezii, venind din Canada, sprijiniți de unele triburi de indieni, asediau Fort Stanwix, generalul Herkimer a fost trimis să despresoare acest fort. Această „expediție de salvare”, care a parcurs în trei zile 64 km, a fost palpitantă ca un film de acțiune, ba aș putea spune că „Viața bate filmul!”, cum se spune în folclor.

Herkimer, din prudență, s-a oprit seara și a trimis câțiva oameni care să treacă noaptea printre liniile asediatorilor și să intre în Fort Stanwix și să transmită comandantului acestuia un mesaj în care îi propunea un plan de acțiune simultană contra asediatorilor, la o salvă de tun trasă

din fort. Mesagerii au ajuns însă târziu, salva întârzie, iar ofițerii lui Herkimer îl acuzau pe acesta de lașitate și chiar de complot cu englezii, căci fratele generalului Herkimer lupta în tabăra engleză. Vexat, generalul ordonă plecarea spre fort, dar asediatorii aflaseră de sosirea milițienilor în zonă și au organizat o ambuscadă în mica vale prin care curgea pârâul Oriskany, cam la 11 km de fort. Englezii i-au trimis contra milițienilor numai pe americani: loialiști și indieni aliați. Dar indienii aliați cu loialiștii față de Anglia (americani care nu doreau independența) nu au avut răbdare ca întreaga coloană a milițienilor să intre în ambuscadă (în valea pârâului) și au deschis focul prematur, astfel că ariergarda s-a putut ascunde în pădure. La prima

salvă, calul generalului Herkimer a fost omorât, iar generalul a fost grav rănit la picior. Puțini dintre indienii atacatori aveau puști, luptau cu armele lor tradiționale, arc cu săgeți și „tomahawk” (o toporișcă), iar milițienii nu aveau baionete, așa că s-a încins o luptă foarte sângeroasă. După vreo jumătate de oră, o puternică furtună de vară (era 6 august 1777, aproape de ora prânzului) a întrerupt bătălia, ceea ce a permis milițienilor rămași în viață să se regroupeze într-un loc mai înalt, în afara văii pârâului. Obeliscul în memoria Bătăliei de la Oriskany a fost ridicat tocmai în acest loc. Generalul Herkimer a refuzat să fie evacuat de pe câmpul de luptă, s-a sprijinit cu spatele de un fag și așa a condus bătălia de apărare. El și-a dispus oamenii în cerc și i-a organizat în grupe de câte doi oameni: unul trăgea cu pușca, iar celălalt încărca pușca, pentru a nu exista timpi morți în care indienii îi atacau pe milițieni cu tomahawkul. Între timp s-a auzit și semnalul din fort și coloana ieșită din fortăreața asediată a căzut în spatele celor ce-i asediau pe milițieni. Indienii aliați cu loialiștii s-au retras și milițienii care supraviețuiseră ambuscadei au fost salvați.

Generalului Herkimer i s-a amputat piciorul, dar după zece zile a murit.

S-au mai dus lupte sporadice în jurul fortului, dar, părăsiți de aliații indieni (care speraseră că englezii vor fi „carne de tun”, nu ei!), militarii englezi s-au retras la 21 august în Canada, de unde veniseră. Muzeul Oriskany.

Herkimer la Oriskany

Pr. Hrisostom FILIPESCU

(Egumenul Schitului "Sf. Maria Magdalena"
Șibucani, Jud. Neamț)

Arta, imitația frumosului divin

Artistul, fie el actor, cântăreț, scriitor, poet, pictor, sculptor, sau în alte ramuri ale frumosului, el rămâne un mare om pentru mulți, uneori un reper, un model, sau doar un suflet ce aduce bucurii. Rămânând o mare taină, o necunoscută pentru ei și pentru lume, artiștii scriu o istorie a artei prin modul lor de exprimare.

Îndrăgiți, sclipitori, din preaplinul inimii lor, artiștii dăruiesc frumosul. Se spune că la baza fiecărui artist se află doar 10% talent, restul de 90% fiind muncă, exercițiu, transpirație, jertfă. Dăruieți de Dumnezeu cu talanți ce mereu sunt înmulțiți, artiștii privesc mereu spre cer. Ei, ca și noi, au o mare responsabilitate înaintea lui Dumnezeu căci: „oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere” (Luca 12, 48).

Sensibili față de frumos, ei transmit mereu emoții vii, trăind flăcări divine ce se doresc exprimate. Într-o continuă alegere, artiștii cântă armonii. Artiștii sunt fragili. Au mecanisme interioare sensibile și niciodată nu poți prevedea acțiunile lor. Mereu inventivi, mereu noi, ei renasc cu fiecare apariție, dăruind, dăruindu-se. Transmit bucurii, tristeți, energii, mesaje, doruri, frumosul din ei ce vine de departe. Ating stele, visează, se îndrăgostesc de orice frunză, orice rază de soare, orice chip, orice ființă sau piatră devenind o poveste pentru ei. Cu doruri doar de ei știute, artiștii opresc parcă timpul în loc. Din nectarul inimii lor scot miere cu

care îndulcesc alte suflete prin diferite forme. Din nefericire, în societatea contemporană, se întâmplă uneori ca și cei mai frumoși artiști să sfârșească triști, singuri și în tăcere... E drama artistului uitat, abandonat, rătăcit...

„Toți copiii se nasc artiști”, spunea Pablo Picasso, toată lumea are un potențial imens. E greu astăzi de proporționat artistul de vocație. Fiecare și-i alege potrivit gusturilor, moralei și acelei corzi ce mișcă ceva în fiecare din noi. Spunea cineva că arta nu are valoare când artistul nu este virtuos. Valoarea unui artist se vede în timp, când tot ce a creat bun sau mai puțin bun se așează liniștit pe veșnicie, de unde nici o moarte nu-l mai poate răpi. În general, arta de calitate, pe lângă faptul că transmite un mesaj potrivit cu epoca și artistul de unde vine, generează civilizație, aduce pace, armonie, ordine, viață. Arta adevărată este imitația frumosului divin, iar divinitatea reprezintă Creatorul artei perfecte. Sfântul Maxim Mărturisitorul vede în lucrurile din lume întrupări ale Logosului înainte de întrupare.

Arta cunoaște multe extensii în viața Bisericii. Artiștii au fost și sunt și astăzi glasuri înalte ale dimensiunii mistice ale Ortodoxiei. Sfântul Evanghelist Luca, primul pictor de icoane, Roman Melodul imnograful, Sfântul Ioan Cucuzel, cu vocea sa îngerească, Sfântul Andrei Rubliov pictorul, Sfântul Andrei Criteanul imnograful, scriitori bisericești

foarte mulți, sunt doar o picătură din marele ocean al frumosului creștin.

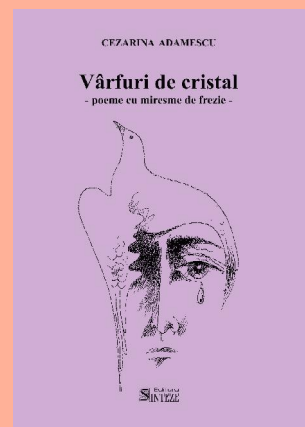
Arta, formă de exprimare a sufletului, este pentru mulți ori un semn de întrebare, ori un semn de exclamare. Arta este o taină a sufletului, o cale, o chemare, o oglindă a celor nevăzute, o credință, o lupă prin care artiștii își văd sufletul, o imitație a demiurgului, o contemplare, o revelație în care poate fi descoperit Dumnezeu.

Tolstoi vedea în artă doar un mijloc de a-i uni pe oameni într-o comunitate a ideilor și sentimentelor. Sfântul Ioan Hrisostom afirmă că „nu există artă mai frumoasă decât arta educației. Pictorul și sculptorul fac doar figuri, fără viață, dar educatorul creează un chip viu; uitându-se la el, se bucură și oamenii și Dumnezeu”.

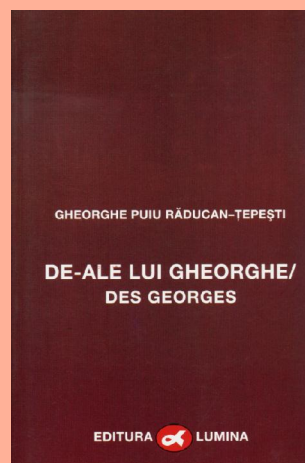
Arta devine Euharistie a o-mului când este închinată lui Dumnezeu. Universul este chemat să devină Euharistie. Ortodoxia înhite profanul și sacralizează totul. Duhul din lucruri se întâlnește cu duhul din om. Prin om și prin ceea ce atinge el, suspină, vorbește și se bucură întreaga creație. Lumea fiind atât scară spre Dumnezeu și spre semenii, cât mai ales prilej de întâlnire cu Dumnezeu.

Cred că tot ce ne înconjoară este o artă într-un fel sau altul. Arta are cel mai superb buchet de mesaje divine. Aș îndrăzni să văd arta precum o biserică în care găsim suflete de diferite vârste în căutarea Artistului.

Cărți primite la redacție

Cezarina Adamescu - *Vârfuri de cristal*,
Ed. Sinteze, Galați, 2011

Gheorghe Puiu Răducan-Tepești - *De-ale lui Gheorghe/ Des Georges*, Ed. Lumina, Drobeta Tr.-Severin, 2010

Mariana Zavati Gardner (Anglia) - *Bacău-London, înainte și-napoi*,
Ed. Sitech, Craiova, 2011

Cezarina ADAMESCU

MARATON DE BLUES, POEZIE SI JAZZ
29 IULIE 2011 – TYR 2

Secvențe nocturne în loc de Jurnal

Loc de smerit -
Țara lui Johnny
magician la 80 de ani.

Johnny inaugurând
instituția de jazz
a oftatului.

Din „Piața Chibrit”
Ioana recită
„Noaptea, orașul”.

Tandrețea florii de colț,
mătase de cactus,
Jazz-blues în versuri.

Barbiturice, viziuni,
puiul de somn
a întârziat.

Un hap,
ațipit în fotoliu.
Ah, iar se sperie somnul!

AG Weinberger
Jazz, blues și
patru ceasuri de Poezie.

Lună roșie.
Jazz orgasmic et AG Wein -
„She’s my baby”.

Eugen Suciu
își ia poemele de la gură.
Eu prind gust.

Terapia Denisei -
Poezie
din audiobook.

Pisoiul Fernando Pessoa
îi toarce Denisei
în palme.

Trenurile refuză
să mai calce prin gări.
Căței vagabonzi.

Festivalul de la Gărâna
Mecca jazzului
sus pe munte.

Minutul de poezie
cu Denisa
pentru Mircea Ivănescu.

Două pungi de plastic
cu firimituri
de Poezie.

Instantaneu
Codrin Cârdu
face „figuri” colorate.

Marius Giura -
noapte fastuoasă
la Poiana Lupului.

O mie de metri de Jazz
noaptea
sub cetină, la Gărâna.

Rana mea întredeschisă -
Poezia -
sare pe rană.

Noima, scorpia,
disperarea - Poezia
tot mai vie...

Marius Mihalache
și bețișoarele lui
fermecate.

Yamaha alb -
țambalul
și-un super flautist: Mandela.

Mon amour -
fiecare sunet
desfoliat în culoare.

Cad lin coji de sunete.
Magii vrăjesc
cu baghetele.

Irina Sârbu
ritm susținut cu mâna.
Tonalități calde.

Lovind corzile
cu bețișoare
legate-n fundițe roșii.

Sclipitor de nebuni.
Robert Șerban -
Cinema la mine acasă.

Noapte magică
superbul nimic
aproape de inimă.

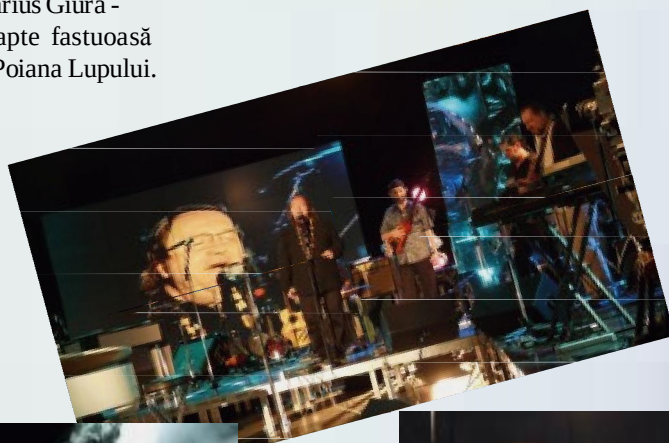
Sincretism. Sfinx.
Dan Andrei Aldea
al doilea Dumnezeu.

Marcian Petrescu
Improvizații.
Muzicuță cu schimbător.

Forme, culori -
picături sparte
noapte toridă de iulie.

Dan Mircea Cipariu
a câta oară?
Fermecător și haios.

Mike Godoroja
artist desăvârșit
și gazdă amabilă.

Ovidiu IUANCU
(India)

Mit și modernitate

Mitul ca *Deus ex Machina* (I)

Deși arhetipul, mitul și imaginea au făcut mereu parte din orice adn al evoluției umane, abia relativ târziu ele au fost supuse unei analize de adâncime, o analiză care nu presupune nicidecum astăzi, la început de secol XXI, epuizarea subiectului. Nici acum nu se poate răspunde altfel decât prudent la aceste două întrebări: ce este mitul ? Ce este imaginea ? Ceea ce știm cu siguranță e că există o legătură indestructibilă între mit și imagine și că ele joacă un rol fundamental în constituirea a ceea ce Maurice Halbwachs înțelegea prin memorie colectivă¹, căci „în mit poate fi sesizată cel mai bine, *pe viu*, înțelegerea secretă dintre postulatele cele mai tainice, cele mai virulente ale psihismului individual și necesitățile cele mai stringente și tulburătoare ale existenței sociale”².

Ceea ce, iarăși, putem afirma este că nicio istorie a imaginarului nu poate ocoli problematica miturilor pentru simplul motiv că evoluția fiecărei comunități umane prezervă o serie de structuri mitice pe care le actualizează în miteme specifice, în funcție de predispozițiile fiecărei comunități și contextul în care acestea evoluează. Existența umană este inimaginabilă în absența unei experiențe mitice continue, și, după toate aparențele, această constatare va rămâne o permanență atâta vreme cât „omul aspiră să evadeze din istorie pentru a-și căuta refugiu într-un timp egal și armonios, nesupus turbulențelor vieții istorice”³.

Asupra oricărei discuții al cărei subiect este mitul planează inevitabil tentația valorizării sau devalorizării lui. Trebuie să remarcăm pericolul de a vedea mituri chiar și acolo unde acestea nu există,

legitimând astfel orice evoluție printr-un ansamblu de paradigme mitice. Conform lui Jean-Jacques Wunenburger, „mitologizarea unei națiuni și a unui Stat poate duce la o hipertrofie a identității, ce va antrena exaltarea unilaterală a propriilor sale valori, a adevărilor sale, a purității sale rasiale, a superiorității sale culturale”⁴. Acest pericol al supralicitării este cât se poate de real pentru că, pe de o parte, mitul este labil și imprevizibil, iar pe de altă parte, cuvântul însuși a intrat în vocabularul uzual, prea adesea folosit în relație directă cu noțiuni precum *adevărat* sau *real*.

Trebuie să precizăm de la bun început că, în accepțiunea noastră, un mit nu este nici *adevărat*, nici *neadevărat*, el există ca actualizare a unui timp mitic în care lumea nu se putea ordona în funcție de rigorile și dialectica vremurilor contemporane; nu se poate vorbi despre mit în afara imaginarului, or, „imaginarul depășește categoriile de «adevărat» sau «neadevărat»; el reprezintă o structură mentală capabilă să asimileze conform regulilor sale adevărul și falsul în egală măsură”⁵. Miturile fondatoare, miturile vârstei de aur sau miturile milenariste, prezente în orice societate ce are conștiința unității indivizilor ce o compun, exced volatilitatea unor concepte precum *adevăr* sau *neadevăr*. Și aceasta pentru că noțiunile de *adevăr* și *minciună* țin mai mult de o etică pe care mitul o refuză pentru simplul motiv că el nu este situat indubitabil într-un timp istoric bine precizat și definit. „Pe de o parte, un mit se referă întotdeauna la evenimente care s-au petrecut cu multă vreme în urmă. Dar ceea ce

dă mitului o valoare operațională este faptul că paternul descris de el este atemporal; el explică atât prezentul cât și trecutul sau viitorul”⁶. Este foarte adevărat că Mircea Eliade pune mitul în strânsă legătură cu un „adevăr apodictic, temei al adevărului absolut”⁷, dar el înțelege *adevărul* nu ca aflându-se în opoziție față de *minciună*, ci mai degrabă ca pe un dat original, ca pe un eveniment petrecut *ab initio* (terminologia îi aparține aceluiași Mircea Eliade).

Pe lângă extrema valorizării excesive a mitului și a generalizării rolului său, ne simțim obligați să punem în discuție și erorile pe care le presupune cealaltă extremă. Este vorba despre cei care cred că mitul, fiind o *poveste*, nu poate fi obiectul unei analize serioase, ci, în cel mai bun caz, subiectul unor abordări în mare măsură speculative. Există destui cercetători pentru care „moștenirea culturală a umanității face obiectul unei suspiciuni generalizate. Nu ne interesăm de ea decât pentru a o «demistifica», adică pentru a arăta că ea se reduce la o combinație oarecare de interes aproape nul în afara ocaziei pe care o oferă demisticatorului de a-și desfășura măiestria”⁸. Mitul este asociat astfel unei gândiri magice incompatibilă cu marile provocări ale zilei de astăzi, deși el „imperativ și exemplar, nu are nimic în comun cu înclinația pentru supranatural care acționează ca un derivativ și manifestă o adaptare insuficientă la societate, în loc să reprezinte o viziune colectivă, exaltată și captivantă a acestuia”⁹. În realitate, „mitologia omului contemporan este în esență o mitologie

cu bază științifică. Este vorba, de fapt, de o mitologie mult mai veche, recuperată, transfigurată și repusă în circulație de știință”¹⁰. Argumentul scepticilor, rezistent până la un anumit punct, este că orice analiză asupra mitului are caracter empiric de vreme ce, vom vedea, există dificultăți chiar în definirea noțiunii de mit. Apoi, vor spune adepții acestei teorii, *quo vadis?* De vreme ce se recunoaște că miturile sunt realități ce corespund imaginarului, unde anume ne poate conduce o asemenea cercetare? Răspunsul nu se poate lăsa foarte mult așteptat. Platon afirmă că „faptul cercetării și al învățaturii nu-i, în definitiv, decât o reamintire”¹¹. În lumina acestei afirmații, mitul devine deodată depozitarul unui tip de cunoaștere la care nu se poate accede decât prin înțelegerea structurilor mitice. Națiunea însăși, concept al modernității „se legitimează prin mituri și valori etnice, are nevoie de un teritoriu sacru, de eroi și de o vârstă de aur a originilor”¹².

Numai miturile ne ajută să înțelegem de ce, spre exemplu, figuri precum Adolf Hitler sau Nicolae Ceaușescu au putut rezista în mentalul colectiv chiar și contrar evidenței care afirma (atunci ca și acum) că ne aflăm în fața unor mediocrități (cel puțin din punct de vedere intelectual). „Mitul are - ca să spunem așa - un rol gnoseologic: el impune faptelor o ordine și un înțeles, dându-ne șansa de a ieși, printr-o iluzie, din inconfortul și spaima incomprehensibilului. Ne ajută să avem certitudini, să ne recăstigăm coerența, dăruindu-ne cheia înțelegerii «perfecte» și a recuceririi prezentului când acesta ne apare răvășit”¹³. Mitul eroului salvator explică și el un asemenea mecanism, căci „pe măsură ce viața cotidiană devine din ce în ce mai mecanică și mai anonimă, nevoia de modele eroice se face din ce în ce mai simțită, ca un fel de compensație”¹⁴. Calitățile individuale nu intră în niciun fel în ecuație atunci când este vorba despre valorizarea unui lider. Și aceasta

pentru că mentalul colectiv nu este o instanță obiectivă, el nu selectează eroii după o grilă valorică rigidă și monolitică. Atunci când aceștia vin să ocupe un vid, mentalul colectiv îi acceptă, îi tolerează și îi legitimează tocmai pentru că lipsa eroilor este inacceptabilă într-o societate animată de ideea noului. „[...] Personajele istorice nu trăiesc în memoria noastră așa cum au fost ele cu adevărat, ci așa cum au fost percepute și adaptate, deformate sau recreate”¹⁵. Nicio revoluție (culturală, ideologică sau de altă natură) nu se poate înfăptui fără eroi, căci „urmând arhetipul milenarist, orice adevărat mit revoluționar aspiră la crearea unei *lumi noi* și a unui *om nou*”¹⁶. Or, Hitler și Ceaușescu au fost proiectați în istorie tocmai în mijlocul unor națiuni care doreau, într-un fel sau altul, instaurarea unei noi ordini și „o dată investiți de imaginarul social cu atribute excepționale, marii oameni devin cu adevărat mari oameni”¹⁷.

Oricât ar fi încercat Marx să subordoneze istoria luptei de clasă, adică maselor și nu indivizilor excepționali, mentalul colectiv nu acceptă ca salvator masa, ci personajul providențial¹⁸. În *Manifestul comunismului* găsim următorul postulat: „Istoria întregii societăți este istoria luptei de clasă. [...] Opresori și oprimați se află într-o continuă opoziție unii față de ceilalți”¹⁹. O formulare mesianică, așa cum de altfel este o bună parte a manifestului publicat în 1848, o formulare care exclude brutal din istorie eroul individual, înlocuindu-l cu unul colectiv, indistinct și depersonalizat. Ironia sorții avea să se facă nu peste multă vreme simțită, căci ce altceva a fost comunismul dacă nu tocmai exacerbarea unui cult al personalității, adică anularea postulatului lui Marx și întoarcerea la mitul eroului?!

În nicio epopee importantă, începând cu cea a lui Ghilgameș, masa nu este investită cu rolul de salvator. În niciun basm românesc (și îndrăznim să afirmăm că aceasta nu este o situație singulară) lumea nu este re-centrată pe făga-

șul ei original de către personaje colective. Lupta esențială, încercarea cu adevărat semnificativă, aparțin eroului. Că este un erou care-și justifică sau nu statutul, aceasta nici nu mai are importanță. Când personajul dobândește statutul de erou, i se iartă multe. Iată, deci, că problematica miturilor nu poate fi rapid evacuată în zona unui imaginar inofensiv, steril sub aspectul manifestărilor sale concrete. Fără a fi neapărat *real* sau *adevărat*, mitul aparține realității imediate. Și nu avem motive să credem că în această ecuație se va schimba ceva fundamental vreodată.

¹ Cf. Maurice Halbwachs, *La Mémoire collective*, Paris : Les Presses universitaires de France, 1950.

² Roger Caillois, *Mitul și Omul*. Traducere din limba franceză de Lidia Simion, București, Editura Nemira, 2000, p.9.

³ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*. Traducere din limba franceză de Tatiana Mochi, București, Editura Humanitas, 2006, p. 136.

⁴ Jean-Jacques Wunenburger, *Imaginarile politice*. Traducere din limba franceză de Ionel Bușe și Laurențiu Ciontescu Samfireag, București, Editura Paideia, 2005, p. 44.

⁵ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, p.159.

⁶ Claude Levi-Strauss, *The Structural Study of Myth*, „The Journal of American Folklore”, vol. 68, nr. 270, Oct.-Dec. 1955, p. 430.

⁷ Mircea Eliade, *Sacral și profanul*, București, Editura Humanitas, 1995, p. 52.

⁸ René Girard, *Violența și sacralul*. Traducere de Mona Antohi, București, Editura Nemira, 1995, p. 249.

⁹ Roger Caillois, *Mitul și Omul*, p. 126.

¹⁰ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, p. 87.

¹¹ *Miturile lui Platon*. Antologie și studii introductive de Cristian Bădiliță, București, Editura Humanitas, 1996, p. 90.

¹² Simona Nicoară, *Națiunea modernă. Mituri, simboluri, ideologii*, Cluj-Napoca, Editura Accent, 2002, p. 331.

¹³ Eugen Negrici, *Iluziile literaturii române*, București, Editura Cartea Românească, 2008, p. 16.

¹⁴ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, p. 164.

¹⁵ Lucian Boia, *România, țară de frontieră a Europei*, București, Ed. Humanitas, 2007, p. 250.

¹⁶ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, p. 186.

¹⁷ *Ibidem*, p. 190.

¹⁸ Găsim aici, în opinia noastră, una dintre fisurile esențiale ale filosofiei marxiste.

¹⁹ Karl Marx, *Comunist Manifesto*. Translated by Samuel Moore, Electronically Enhanced Text (c) Copyright 1991, World Library, Inc, p. 4.

Slavomir ALMĂJAN
(Canada)

Perpetua Rostire

(Plecarea prietenului meu – în numele cărei ordini?)

*De ce? Deocamdată nu știu.
Prin pâcla lacrimelor, lucrurile nu se văd prea clar...*

Ma întreb ce se întâmplă cu o promisiune din inimă rostită în nădejdea anilor mulți de trăit pe acest pământ, ce se întâmplă cu visele rostite cu îndrazneală, cu casa a cărei zidire a fost începută în văzul tuturor și rămasă la nivelul fundației? Ce se întâmplă cu o întâlnire curmată doar la nivelul așteptării acesteia? Dacă este cu adevărat o dreptate divină, și nu mă îndoiesc de existența acesteia, atunci trebuie să existe o ordine, chiar dacă neînțeleasă încă, o ordine care să facă posibilă izbânda asupra disperării... Cum altfel ar putea semănătorul ultimei lui primăveri mișca țărâna într-un proces asupra căruia nu el va deține controlul?

Și această ordine, chiar neînțeleasă, ne dă puteri să mai plătim odată tribut plânsului în nădejdea de pace, o pace mereu amânată, și încă un tribut, și încă unul... Tributul pe care eu îl plătesc, astăzi, este o adâncă întristare, una mai adâncă decât plânsul însuși, este întristarea locului gol lăsat în urmă de plecarea prietenului meu. Și iarași mă întreb, în numele cărei ordini se întâmplă lucruri ca acestea? Și nici nu cred că există o durere mai unică, mai personală, mai intimă decât acest neașteptat deces al lui Cristi. De ce? Deocamdată nu știu. Prin pâcla lacrimelor, lucrurile nu se văd prea clar...

Dacă aș aduce amintirile ca argument n-aș reuși nimic, în primul rând datorită puținătății lor, apoi prin imaginile distorsio-

nate pe care amintirile le crează în majoritatea cazurilor. Cu Cristi nu amintirile mă dor, nu ele trespesc pe jarul întristării mele. Este, înclin să cred, un proces al curgerii dintr-o dată invizibil ochiului uman, dar care continuă într-un ceva care nu este spațiu într-o durată care nu se poate măsura cu timp... Moartea este deseori văzută drept pierdere, un moment de criză, un prilej de lugubre meditații, un prilej pentru scrierea sau rostirea eulogiilor, un moment de rascruce pentru cei rămași... Ca unul dintre cei rămași, profund afectat de viața lui Cris-

tian dar și de trecerea lui, găsesc clipele acestea drept cel mai potrivit prilej de introspecție, de evaluare a propriei noastre umblări care, fie că vrem sau că nu vrem, fie că știm sau că nu știm, va culmina cu încheierea bilanțurilor noastre terestre.

Așa cum scriam în articolul precedent, există o diferență fundamentală între prezență și existență. Prezența este întotdeauna legată de circumstanțe, existența este cu neputință de alterată... Nu există o trecere de la prezență la existență ci, temporar, cele două stări sunt paralele... Pre-

zența lui Dumnezeu în rugul de foc nu s-a interferat cu existența Lui dincolo de tot ceea ce știm noi că este real... Într-un fel sau altul, suntem cu toții prezenți în circumstanțe, dar existăm cu adevărat în miezul rostirii lui Dumnezeu. Suflul etern pus în noi de Creator ne face cu adevărat străini pentru lumea aceasta. Noi suntem în așteptarea revelării depline a lui Cristos pentru că *Atunci când se va arăta El vom fi ca El...*

Cristi a fost prezent printre noi pentru o vreme, dar existența lui nu a fost curmată, ci continuă în modul pe care noi nu-l putem pricepe... Este precum fluviul ascuns în munte, care a curs pentru o vreme de grija pomilor de lângă apă, de grija culegerii pe parcurs a micilor izvoare, de pârâuri cu apă dulce, de grija mea și a ta. Aroma lui Cristos trebuia răspândită, și Cristi a fost prezent.

Îmi aduc aminte versurile pe care le-am scris cândva, parcă special pentru momentul acesta: *Acolo e oceanul, adânc și liniștit, / O lacrimă uriașă ce-a plâns-o Dumnezeu... / Acolo te vei duce, o, fluviu obosit, / Și în curând, acolo, un val voi fi și eu...*

El s-a dus, un susur de apă dulce, la cerurile lui Dumnezeu, ca un trofeu de slavă al războiului purtat pe cruce. El își va continua curgerea, în inima mea, fluviu ascuns în munte, de grija lucrurilor pe care le-a visat și trebuie să termine.

Florin Măceșanu - Pârâul

Alina CHEȘCĂ

Nopti de sânge în deșert

1. stele în deșert
zeii aleargă
prin lumina divină

10. iubirea aprinde
ruguri în aer
viață și moarte

2. noaptea închide
și deschide
trupul lumii

11. ascultăm ultima rugăciune
împietriți în fericire
miri pe veci

19. muzica lui Amr Diab
răni sângerânde
în lăuntru nostru

3. în depărtare
ca-n poveștile arabe
palatul emirului

12. DUMNEZEU ne mângâie sufletul
ce straniu destin
peste ani

20. cuvinte neînțelese rostește
cu ochii plecați
miros de nisip

4. strâng mâna lui DUMNEZEU
în sufletul feeric
aștept

13. el mă privește
prin rugi înaripate
prea multă frumusețe

21. rochia roz foșnește
stranie căutare
prin durerea patimii

5. stăm față în față
răstigniți pe istoria
dintre noi

14. sunt femeia cerului
îngenunchiată de iubire
unde, în vis

22. cerșim o fărâma de timp
suntem una
cu sufletul universului

6. sinucigași din amor
dar azi
viața renaște

15. de mii de ani
sufletele noastre
închise-n piramidă

23. din nou printre dune
privesc în urmă
unde s-a scurs clipa?

7. lacrimi căzând din cer
mâinile împreunate
- perfecțiune

16. „o dată în viață”
îmi spune
e capătul exilului

24. fugim prin bezna adâncă
intimitatea morții
vuietul tăcerii

8. sărutul de foc
înalță trupul
atingem veșnicia

17. ultima noapte-n Emirat
luminile orașului
mă ard

25. îmbrățișare mută
s-a golit clepsidra
clipă înghețată

9. timpul crește și descrește
silabe în noapte
pline de patimi

18. mână în mână
alergăm spre deșert
căutând mântuirea

26. și totuși e atâta viață
DUMNEZEU e acolo
și aici...

Florin Măceșanu - *Margarete*

Marinela PREOTEASA

A șasea antologie internațională a paradoxismului

Sixth Internațional Antology on paradoxism, 2010, editată de **Florentin Smarandache**, ne pune în temă cu starea actuală a lucrurilor și chiar a fenomenelor naturii din spațiul internațional al existenței.

S-ar putea spune că trăim în epoca paradoxistă. Dacă deschidem bine ochii și privim ca vulturii, e imposibil să nu ne găsim victimile printre amărății de funcționari cu burta lipită de șira spinării și ochii pierduți în fundul capului, ca și cum ar vrea să demonstreze vremurilor actuale și mai marilor țării că luminița de la că pătul tunelului este, de fapt, în capul fiecăruia, dar tunelul e surpat și nu mai străbate luminița până la limuzina de lux a diriguitorilor țării, plini de ifose și comenzi de grup pentru stingerea sau nestingerea lămpii din coșmelia săracului sau de la aprozarul-gheretă de cartier, la modă de altfel!

Mijloacele moderne, electronica, în sprijinul iubirilor de la distanță și prieteniiilor adevărate, îi întâlnesc pe internet pe: Janet Nică și Florentin Smarandache, printr-un „chat” oltenesc închinat paradoxismului practic, de mii de ani existent la tot pasul printre noi, dar ca un gen literar invizibil și cinic cu protagoniștii săi, un „chat” de genul „La lilieci”, al marelui poet Marin Sorescu, tot oltean de altfel, din Bulzești, la o alergătură de iapă de Bălceștiul lui Florentin Smarandache.

Printr-un limbaj specific locuitorilor Olteniei, cei doi jonglează cu cuvintele de la înălțimi de cote apropiate, parcurgând, cu

meșteșug, etape și fapte din viața românilor din România și de pretutindeni, din cele patru zări ale Terre, spunând pe față și pe dos, cu duh de olteni școliți și plimbați pe cărările lumii, despre viața românilor și nu numai.

Cei doi, sfidând orice cenzură de orice fel, dau cu adevărul pe masă, în văzul lumii, precum dă cu zarurile barbutistul înrăit. Curajul, ca la toți oltenii, vine, urcă și coboară din vatra de vin:

J.N.: „să o omologăm (...) să o damigei-zăm!”

F.S.: „să o ulciorizăm de la vatra de vin!”, e vorba de altfel despre această carte.

De fapt, din „chat” reiese că maestrul paradoxist Florentin Smarandache va sponsoriza (a sponsoriza - nărav evreiesc!) cartea cu pricina, adică Sixth Internațional Antology on paradoxism, și asta numai de dragul promovării paradoxismului ca o necesitate și o analiză a existenței, în fapt.

Cei doi trec în revistă o serie de cărturari, ziariști, scriitori și oameni politici (adică pe cei cu frâiele și caii, care merg cu căruța împiedicată de când au tras la Cotroceni, ca la han...).

FS: „(...) Acum e vremea oportuniștilor!”

JN: „Ce e bun în această lume nebună?”

FS: „Ceea ce nu pare bun...”

Așa că, printr-o franchise demnă de paradoxisti, cei doi arată cum scara valorilor e răsturnată, cum non-valoarea a câștigat și câștigă teren în fața valorii!

Să fie oare de vină politica damigenei și a cârnaților de Pleș...? Chiar nu mai are importanță, atâta timp cât învățământul și sănătatea merg de-a bușilea, ca niște copii de țâță, furișându-se prin tufișurile de la graniță, sau trecând făloși, cu pașaportul în buzunar, cu gânduri de adio pământ natal și mămăligă cu brânză, adio sarmale cu țuică fiartă! Venim, fast-fooduri, în bătaura voastră, să vă savurăm!

Antologia are, pentru prima dată în contemporaneitate, un decalog paradoxist. Autorul, Florentin Smarandache, printr-un umor amar atinge axiomatic realități ale vieții, de fapt concluzionează în spirit paradoxist tradiții și fapte obișnuite din viața, obiceiurile și tradițiile poporului român, povestind toate acestea sub titlul: „Folclor paradoxist, România”.

Nu putem să trecem cu vederea, în acest Decalog, peste „verdict” ca:

01. *Dacă vine muntele la tine, iar tu nu ești Mahomed, FUGI!... este alunecare de teren.*

04. *Oamenii sunt ca vinurile. Cu timpul, fie devin din ce în ce mai buni, fie se transformă în oțet.*

05. *Munca nu a omorât niciodată pe nimeni... dar de ce să riști?*

06. *Nu este important să câștigi... este important să-l faci pe celălalt să piardă.*

08. *Întotdeauna dragostea a fost considerată mai importantă decât banii. Dar nimeni nu s-a întrebat cât costă 1 kg de prezervative.*

09. *Nimeni nu e destul de inteligent ca să poată convinge pe un prost că e prost.*

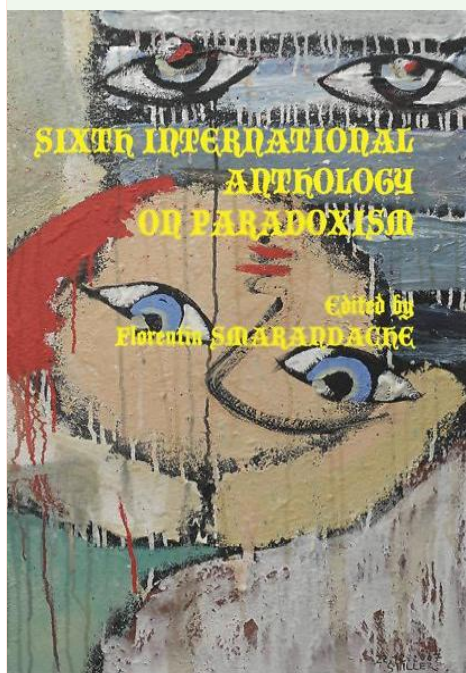
10. *Cu cât regula e mai strictă, cu atât capul care a conceput-o e mai prost.*

În cele 231 pagini întâlnim paradoxisti din toate colturile lumii, cei mai mulți români; doar ai noștri își permit să fredoneze pe valurile emigrării: „Fie pâinea cât de rea, tot ți-o fură cineva!”

Cu bune aprecieri și respect, amintesc de: Gh. Niculescu, Elisabeta Koksik, Gh. Roca, Eugen Evu, Ionuț Caragea, Constantin M. Popa, Constantin Marghișoiu, Constantin Matei, Doru Moțoc, Liviu Florian Jianu, Javier de la Rosa (Spania), Octavian Laiu, Surdescu Alexandru, Iancu Gheorghe, Sava Postolache, Mihai Stroe, Doina Irina Stroe, Elena Armenescu, Carlogeanu Dragoș, Iulian Alupoaei, Dumitru Păun Mihăilescu, Florian Dumitru, Eugen Zainea, Corina Firuța, Băncăanu Vasile.

Paradoxismul englezesc, albanez, bengalez condimentează Antologia și de nene-glijat este folclorul românesc paradoxist, dacă mai marii țării ar fi plecat urechea la câte o coasă sau horă, cum dau sfaturi strămoșii, cu umor, din cele mai vechi timpuri, de pe vremea invadării de către romani, mongoli, turci ... a liniștii vetrelor și pădurilor dace, mai târziu române... nu s-ar mai fâli pe plăciurile noastre: hoția, frica și rușinea, iar românii ar hori cu paradoxuri pe la nunți și botezuri numai cum ei știu.

Sixth Internațional Antology on paradoxism este o culegere de texte, ușor de citit, care aduce logica răbdării și răstălmăcirii zicalilor, paradoxurilor vechi și noi, în limba română și în alte limbi, ca și pe un instrument de supraviețuire în fața cinismului de criză și dorinței de putere a omului de rând, școlit sau neșcolit, dar cu simțul dreptății și gus-tul pentru frumos și armonie, dornic să aibă și să privească ceea ce nu există, de foarte multe ori doar în mintea și gândurile sale.

Daniela SITAR-TĂUT
(Bratislava)

Narcisism, seducție și autoerotism în prozele Hortensiei Papadat-Bengescu

Deși i s-a reproșat de multe ori lipsa unui program estetic, fragmentele de autobiografie, mărturiile disipate în presa vremii sau concepțiile topite în textura operei, fac din **Hortensia Papadat-Bengescu** o reprezentantă de marcă a scriiturii interbelice, care se situează la granița dintre romanul obiectiv și cel subiectiv. Scrisă în perioada 14 noiembrie 1930-1 februarie 1931, la solicitarea lui George Călinescu, aflat pe atunci în căutarea unor mărturisiri literare neconvenționale („Aș dori ca scrierea să fie făcută cu atenția romancierului, fără nimic din convențiile jurnalistice”) ¹, autobiografia debutează sub auspiciile ideii de „unitate și dedublare” ², scriitoarea precizând că eul biografic și cel artistic se află într-o relație de interdependență, ca doi siamezi încorsetați într-o perpetuă confruntare: dedublarea, proiecția alterității, scițiunea dintre *idem* și *ipse*. Deși amintește motivul androgenului, ca raportare la propria interioritate, paradoxul abordării constă în faptul că fiecare jumătate încearcă să se ascundă de cealaltă.

Autoarea pare a fi dotată cu un *ultra-aur*, conform accepțiunii lui Gaston Bachelard, mitul romantic al muzei inspiratoare fiind înlocuit cu acela al vocilor, ea mărginindu-se a transcrie, robotic, ceea ce ele îi transmit. Sin-

gurele însemnări referitoare la laboratorul de creație al seriei de epistole care constituie materialul epic al ciclului Don Juan, sunt succinte și lapidare, neoferind prea multe indicii, exceptând o vară toridă și tovarășia Verei: „Târziu, în aceeași seară, însemn pe foi desprinse, pe foi ce pot zbura, versetul succint al acelui ritm vârtic... Sunt: - **Scrisori către Don Juan**. Cândva trimise Redacției, ea le trimite prin tipar în larg... Au sosit, deoarece am primit fremătător și numeros de pretutindeni răspuns” ³. Autoarea mărturisește că, empatic, se deghizează în fiecare dintre personajelor create. În **Reflecții cu totul mărunte și personale**, scrise ca o replică la recenzia făcută de Garabet Ibrăileanu volumului său de debut, Hortensia Papadat-Bengescu se distanțează de distincția, cam misogină, operată de exeget în studiul **Creație și analiză**, în privința superiorității personajelor masculine, semnalând diferența de substanță dintre cele două sexe: „O femeie poate crede, dar înțelege bine, nu. Femeia iubește toată viața pe cel de «acum» și are ca circumstanță atenuantă că este prin natura ei înclinată fidelității. [...] Trebuie să se convingă de vina lui și îl iubește mai mult de frica de a nu-l mai putea iubi când l-ar vedea mai bine” ⁴.

Marea. Tentația travestirii onomastice, care-i facilitează dedublarea, se resimte încă din anii de liceu când, ni se confesează autoarea în **Autobiografie**, găsea o deosebită plăcere în a redacta scrisori și compuneri pentru colegele sale de pension, asumându-și rolul unui Cyrano de Bergerac feminin, care își poate permite astfel să scrie liber, folosind mai multe stiluri, sub egida protectoare a măștii. Exercițiul ludic adolescentin va fi benefic, deoarece întreg ciclul **Lui Don Juan în eternitate** și o mare parte a creațiilor aparținătoare primului volum, îmbracă forma epistolară. Nuvela de debut, **Marea**, se metamorfozează într-un itinerariu, ba chiar o pledoarie a sortilegiilor universul thanatic, un refuz al vieții și al dragostei concrete, printr-o întoarcere arhetipală în matricea acvatică. Reperle temporale sunt aproape abolite, iar scriitoarea uzează, în incipit, de tertipul aproape de-

monetizat al textului găsit. Întocmai ca Mateiu I. Caragiale, Hortensia Papadat-Bengescu se dovedește o apologetă a tainei, misterele epice nefiind elucidate volitiv, deși personajul-narator are această posibilitate, pentru a potența suspensul și ambiguitatea, prelungind imaginația în afara sferei livești. Teancul de scrisori, găsite strategic într-un manuscris, vor fi lecturate în regim nocturn, indiscreția deciptrării unui suflet străin fiind astfel diminuată. Avem doar perspectiva expeditoarei care, aflată la mare, trimite prietenei sale, cu care se angajează uneori fictiv și empatic în dispute comportamentale, un vraf de epistole. Tonalitatea lirică, puternic descriptivă, se metamorfozează într-o privire obiectivă, cerebrală, atunci când se întoarce, reflexiv, asupra sinelui. Spre deosebire de destinatarul scrisorilor, cea care le expediază are sentimentul solitudinii doar în mijlocul mulțimii, deoarece astfel unicitatea acestui suflet turmentat de senzualisme de factură mistică, poate fi mai pregnant augmentată.

Nuvela **Marea** reprezintă doar preludiul sau pre-textul epistolelor către Don Juan, protagonista vădind o disponibilitate erotică superlativă, dar aceasta doar în plan cognitiv. În pofida faptului că Ioan Holban consideră că narațiunea poate fi rezumată la povestea de iubire a Liliei cu valul, toate demersurile eroinei converg înspre universul thanatic, într-un ritual al reintegrării în ritmurile originare. Senzualitatea este debordantă, natura însăși intrând în această horă erotizantă, prin trimiteri frecvente la animism, metempsihoză, arheu. **Marea**, valul, marinarul, sinucigașii, amintirile sunt încărcate cu valențe senzuale, purulente aproape, de acest suflet atins de morbul reveriei narcisiace, bovarice. Dinamica valsului și partenerul o conduc înspre comparații livești, tot așa cum și sugestia suicidală i-a parvenit prin intermediul unor versuri de Nietzsche: „Uite, vezi, dănuitorul meu era un Zburător; de aceea nu-l simțeam alături de mine, era impalpabil”.

Totul capătă tentacule erotice, iar textul se metamorfozează ascendent într-o caracatiță senzuală, în care până și pârgia de pe catarg, pare că împresoară fata, într-o îmbrățișare simbolică. Exegeța Carmen Ligia Rădu-

Hortensia Papadat-Bengescu

lescu este de părere că „*valul, ca substitut al masculinității, sugerează existența unui complex al lui Narcis, ce se va contura ulterior, pornind de la puternica revenire a dedublării și având și elementele esențiale, suprafață reflectată (oglindea, apa, ochii) și dublul, imaginea văzută de suprafața care reflectă. [...] Se poate observa că, pe lângă atracția erotică există și o reacție de respingere la fel de puternică: două entități (Femeia și apa), care sunt de fapt două fețe ale uneia singure, stau față în față după modelul mitic al lui Narcis, pedepsit să se îndrăgostească de propriul trup*”⁵. Eroina refuză constant o împlinire erotică în plan terestru, tergiversând concretizarea carnală, într-o căutare romantică a idealului. Se oferă, în schimb, donjuanesce și nimfoman-oniric, stihilor naturii, într-o matriarhală tentativă de luare în posesie a întregului univers. Conform **Dicționarului de simboluri și arhetipuri culturale** al lui Ivan Evseev, marea este semnul distinctiv al începutului și sfârșitului, al vieții și morții, iar în limba babiloniană aceasta „înseamnă «izvor» și «vagin»”⁶. Asistăm la o ambiguitate a sexelor, stilizată și aproape mistică, marea, valul și Femeia simbiotizându-se într-o nuntă acvatică, arhetipală.

Așa cum s-a menționat anterior, deși nu aparține propriu-zis motivului Don Juan, refuzarea dorințelor carnale și tentațiile distributivității, feminine de această dată, constituie un preludiu al narațiunii următoare, care, înaintea piesei lui Radu Stanca, **Dona Juana**, va demara procesul de rivalizare al personajului arhetipal, printr-o dinamitare a întrupărilor lui tradiționale.

Către bărbatul-obiect: Lui Don Juan, în eternitate, îi scrie Bianca Porporata (1916)

Obișnuindu-ne cu proza de introspecție a resorturilor sufletului feminin, dar nevădindu-se totuși o feministă exacerbată, Hortensia Papadat-Bengescu șochează din nou, de această dată prin creația **Lui Don Juan în eternitate, îi scrie Bianca Porporata**, acest micro-roman/macro-poem, în care modernismul, melanjul epicului cu lirismul sunt convergente, creând o proză de o fascinantă virtuozitate. Plasată în imediata vecinătate a Virginiei Woolf, Hortensia Papadat Bengescu a fost considerată „scriitoarea care se aude privind, se simte crescând, crede că mâinile au văz și că pe ape se poate umbla, pare înzestrată cu ceea ce Bachelard numește **ultra-aur și ultra-văz**”⁷. Într-adevăr, aceste dotări suprasenzoriale o dirijează înspre o analiză pertinentă a celor aflate pe aceeași baricadă cu ea, permutând datele celebrei formule descartes-iene „*Cogito ergo sum*”, într-o re-

plică autohtonă: „*simt, deci exist*”. Autoarea are abilitatea de a transfigura banalul cotidian și rolul domestic al femeii, prin crearea unui univers fictiv, compensativ, care să-i permită evaziunea din claustranta enclavă a normalității. În narațiunea **Femei între ele**, scriitoarea își mărturisește predilecția pentru analiza sufletului feminin care, deși imobil în raport cu dinamismul masculinității, (conform distincției operate de Garabet Ibrăileanu în studiul **Creație și analiză**), este cu mult mai incitant din punctul de vedere al introspecției, din pricina profunzimii și a inconstanței labirintice: „*Studiul femeii mi-a părut întotdeauna mai interesant decât al bărbatului, fiindcă la bărbați faci înconjurul faptelor și faptele sunt rareori prea interesante, pe când femeia are o rezervă bogată de material sufletesc, în căutarea căruia poți pleca într-o aventuroasă cercetare plină de surprize*”⁸.

Onomastica protagonistei nu este aleasă în mod aleatoriu, Bianca Porporata având un apelativ predestinat suferinței. Simbioza dihotomică dintre prenume (Bianca, simbol al purității, al candorii virginală, imaculate) și nume (Porporata, care pune în evidență existența unui element perturbator, inflamator, o dorință erotică nerefulată, cu potențiale inflexiuni thanatice), are o funcție premonitică, ținând cont de faptul că întregul poem epic se convertește într-un jurnal al autoseducției, flagerării psihice și onirismului puberal. Eroina, bovarică și narcisiacă, își apelează cu ferveare Zburătorul, plonjând în ficționări melodramatice. Potrivit **Dicționarului de simboluri și arhetipuri culturale** al lui Ivan Evseev, „*roșu este culoarea focului și a sângelui, a dragostei și a vieții, a speranței și a sacrificiului. [...] Roșul se asociază nu numai cu principiul vieții, cu forța impulsivă, cu erosul triumfător. Există în simbolistică și un roșu htonian și nocturn, infernal și devorant, un roșu al focului din adâncurile pământului și al sângelui impur*”⁹. Detaliile cromatice sunt mai pregnant potențate de către Jean Chevalier și Alain Gheerbrant, care decriptează resorturile dualiste ale culorii: „*Roșul deschis, exploziv, centrifug, este diurn, masculin, tonic, îndemnând la acțiune și aruncându-și strălucirea peste tot, aidoma unui soare, cu o putere uriașă și de neînvins (KANS). Roșul închis este, dimpotrivă, nocturn, feminin și, la limită, centripet; el reprezintă nu expresia, ci misterul vieții. [...] căci aceasta este ambivalența culorii: ascuns, el este condiția vieții; vărsat, el înseamnă moarte*”¹⁰.

Ambiguitatea faptică extremă, fluctuațiile frecvente din sfera realului în aceea a visului, dau scriiturii romantice o tentă fantastică.

Hortensia Papadat-Bengescu creează astfel un nou abecedar, un dicționar de a cărui decodare nu ești niciodată pe deplin persuadat. Scriitoarea pare a avea un persistent spirit ludic. Descrierile ei frustrează voluntar lectorul, căci se opresc cu parcimonie tocmai la granița imoralului, ușor lubric pe alocuri, pe care însă nu îl surmontează. Se rezumă, ca un Harpagon epic, să sugereze numai, retrăgându-și ulterior, la fel de abil și de subtil, afirmațiile. Ambiguitatea este grefată în scris prin puncte de suspensie, care prelungesc, dar și amputează ideile.

Lui Don Juan în eternitate îi scrie Bianca Porporata constituie, din punct de vedere componistic, o suită de 25 de scrisori, pe care protagonista le trimite în eter celui mai învderat seducător al tuturor timpurilor, lui Don Juan. Interesantă pare opțiunea eroinei pentru jurnalul intim, pentru ca autenticitatea confesiunii să fie și mai elocventă, recurgând la o adresare directă, de tip epistolar. Declarându-se o neinițiată, camuflându-se provizoriu sub mantia neofitului ingenuu, Bianca îl ia ca martor și ghid al expansiunilor sale onirice pe celebrul seducător. Curiozitatea feminină, devoratoare, operează o intruziune în trecutul misterios și fascinant al eroului, existența rivalelor fiind repede percepută și parțial acceptată, („*lacoma Manola și suava Clara*”), dar nevoia de exhibare a unicității, (în care cred toate victimele lui Don Juan și femeile, în general), se concretizează într-un demers discreditant la adresa predecesoarelor. În pofida aparențelor, Bianca nu este atât de inocentă, vădind aprioric (sau doar intuitiv), vaste strategii de cucerire. Deși tonalitatea inițială este una de obediență în fața maestrului, ulterior, prin acumulări graduale ale cunoașterii sinelui și a tacticilor de seducție, va comite gestul spontan al descotorosirii de magister, odată ce ritualul de inițiere s-a încheiat. Ipostaza este într-adevăr modernă și asistăm la un fenomen evident de emancipare a femeii, care metamorfozează bărbatul într-un obiect al pasiunii, ba chiar o jucărie manipulată, care devine neinteresantă și se poate arunca în pubela ficțiunii, după ce mecanismele de articulare i-au fost decriptate. Bianca tentează o atragere a seducătorului, cu stratageme ce dovedesc o oarecare aprofundare a subiectului. Numărul mare de predecesoare n-o alertează, devine chiar condescendentă în privința lor și vehiculează, întocmai ca mentorul său, aceleași tactici de persuasiune prin logos. Prin raportare la tramele romanești ulterioare, protagonista se pregătește să devină o „*fecioară despletită*”, ce are nevoie de un inițiator într-un sensualitate, preparându-și conștient, în pofida ae-

rului novice și virginal, tranziția înspre statutul de femeie.

Fiecare fragment de capitol are ca motto o sintagmă concentrantă, care avertizează, uneori deconcertant, asupra conținutului faptic: de exemplu, subcapitolul doi este intitulat *Mâna mea în întuneric*, III - *Marea, Juan*, IV - *Ploaia, Juan* etc. Poemul se metamorfozează într-o incursiune, o expediție în propriu-i univers, pe care Bianca n-o poate realiza singură, căci această explorare a *ego*-ului necesită existența unui *raisonneur*, a unui personaj-martor, adjuvant și totodată ferment erotic, care să poată depune mărturie și să confere astfel descoperirii verosimilitate. (Maniera de realizare artistică, de voiaj în catacombele interiorității, este oarecum similară celei operate de Max Blecher în *Întâmplări în irealitatea imediată*).

Indicii cronologici și cei toponimici sunt ambiguizați, aproape aboliți, conferind generalitate poveștii. Coordonatele temporale sunt enigmatice („azi, ziua lui Iove, a 3-a din Sagittar”) și dublate, la fel de indecristabil, de sugestii diacronice („pe vremea când regele Cataloniei era pe moarte”). „Juan, ce păcat că ai murit!”, exclamă retoric Bianca în incipitul epistolar. Dar totuși expansiunile sale erotice și onirice nu sunt întrerupte, îmbrăcând o turnură macabră. Dorind ingenuu să-i învezească traiul „în eternitate”, comprehensiv-obedienta Bianca se arată fericită de necunoașterea chipului lucifericului seducător. Motivația este simplă: absconsul poate fi astfel augmentat mental și dibuit imagistic în mai multe locuri și nuanțe, ubicuu, precum un cristal cu o mie de fețe. Aceasta este explicația textului de supraprafață, pentru că în final, printr-o altă convertire, Bianca Porporata își va alege ca „*mi-re al păcatului*” un omonim al seducătorului și, în fiecare bărbat iubit va putea avea senzația că îl va regăsi pe El, pururi cuceritorul. Explicația este aproape parodică, inversând, nu mecanismul distributivității erotice, ci doar sexul exploratorului. Don Juanul de factură romantică este prezentat, în multe cazuri, ca un însetat de absolut, într-o goană sisifică pe mapamond, în căutarea femeii ideale. Același lucru îl va realiza și protagonistul, egalitarist și concupiscent, descoperind în fiecare reprezentant al masculinității, o particulă estetică a prototipului.

Procesul de autoseducție și narcisismul Biancăi omit componenta intelectuală, (abia schițată), trecând la cuantificări de ordin fizic. Capitolul doi se transformă într-un veritabil poem al albelor ei brațe, despre a căror perfecțiune, atât sora Licia, cât și vecina Flavia cea bătrână, pot oricând depune mărturie.

Ea continuă să-și proclame solitudinea, claustrarea, nevoia unei conștiințe avizate care să-i tempereze (sau amplifice autoelogiul): „Nu am pe nimeni, Juan, să-mi spună că sunt ale mele și cele mai frumoase, că sunt unice și vii, cu măsura lor, una - numai a mea, cu modelarea lor - una, numai a mea. Pieritoare minuni, pe care nici un amant nu le va măsura în podul palmelor sau în marmoră eternă, ci numai vânăta îmbrățișare a putregaiului, singură, va săruta curba lor unică.” Eroina evoluează etapizat înspre statutul de dublu al personajului arhetipal, însușindu-și gradual componentele lui definitorii, narcisismul și egotismul constituind attribute ineluctabile ale profilului donjuanesc. Claustrea și hibernarea senzorială în care trăiește Bianca Porporata, lipsa ei de ocupație propriu-zisă, dau protagonistei o valoare generalizatoare, de universalitate, eroina putând să-și găsească locul în orice veac, atâta timp cât emanciparea socio-culturală a femeii nu devine încă actuală. Închisă într-un castel-mănăstire, topos al reclusiunii încorsetante, Biancăi nu-i mai rămân decât expansiunile onirice, puterea de autoiluzionare, de autoprestidigație mentală, bovarică, un drog indispensabil sufletelor romanțioase. Castelul, în majoritatea culturilor, întru-chipează un topos securizant, a cărui inaccesibilitate potențează misterul. Feminismul Hortensiei Papadat-Bengescu este mai mult de factură teoretică. Practic, Bianca nu doarește întrupări egalitariste în plan social, ci recunoașterea femeii ca „specie”, ca entitate spirituală, capabilă și de alte sentimente cu excepția celor matern-casnice, dreptul de a-și etala spasmele unui suflet turmentat de senzualisme, ca o ființă profund tragică și oprimată, ce luptă donquijotesc împotriva obstrucționărilor și restricțiilor impuse de tradiționalism. Într-o Spanie aleatorie, dar în care se vorbește limba italiană (autoarea mărinz ambiguitatea geografică și, prin expansiune, chiar disputa anteității de ordin italo-iberic a prototipului), se fac reflecții la marginea mării „negre” (posibilă identitate toponimică, dar mai degrabă un joc al autohtonizării autenticiste), într-o eră dotată cu toate prerogativele cuceririlor tehnicii (telefonul era deja in-

ventat). Succesiunea frazelor, cu încărcătură puternic poetică, pare a a-temporaliza tonalitatea povestirii, ca un preludiviu itinerant înspre „eternitate”. Epica eufonică a Hortensiei Papadat-Bengescu poate fi asemuită muzicii lui Mozart sau Schumann, prin alternarea impasibilității inițiale cu un tempo dinamic, senzual, învăluitor. Exclamațiile, interogațiile retorice, punctele de suspensie abundă. Invocația imnică a mării, asemuită cu „cea mai frumoasă femeie din lume și cea mai mândră”, se suprapune celei făcute ploii. Întocmai ca în narațiunea precedentă, natura este pregnant erotizată, cuplurile masculin-feminine, vibrând simultan cu cel i-realizat al protagoniștilor. Eroina pare să realizeze o odă ce vizează meteorologia și atmosfericele ei manifestări. Furtunatică și ultrasenzorială Bianca, această mimoză semipudică, ce se descătușează în toate direcțiile, încearcă, prin orice stratageme, să atragă cu obstinație atenția asupra sinelui, prin accese cvasiierice uneori, care reclamă insistent dreptul de a fi și a deveni femeie. Imaginația protagonistei este debordantă, mai ales atunci când operează o echivalare de tip yin-yang, masculin-feminin, Don Juan-Dona Juana.

Note

1. George Călinescu, *Scrisori și documente*, ediție îngrijită, note și indici de Nicolae Scurtu, prefață de Al. Piru, Ed. Minerva, București, 1979, p. 47.
2. Hortensia Papadat-Bengescu, *Autobiografie*, în volumul *Femeia în fața oglinzii*. Antologie, postfață și bibliografie de Ion Bogdan Lefter, Editura Minerva, București, 1988, p. 7-9.
3. ibidem, p. 20.
4. idem, *Scrisori către Garabet Ibrăileanu*, ediție îngrijită de M. Bordeianu, Gr. Botez, I. Lăzărescu, Dan Mănuță și Al. Teodorescu, cu o prefață de Al. Dima și N.I. Popa, Editura pentru Literatură, București, 1966, p. 83.
5. Carmen Ligia Rădulescu, capitolul *Eva neizbăvită*, în *Hortensia Papadat-Bengescu. Marea europeană a anilor '30*, Editura Recif, București, 1996, colecția „Scriitori români”, p. 43.
6. Ivan Evseev, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Editura „Amarcord”, Timișoara, 1994, p. 100.
7. Doina Curticăpeanu, în prefața la Hortensia Papadat-Bengescu, *Sanguine*, „Literatura ca expansiune a vieții”, Editura Dacia, Cluj, 1973, colecția „Restituiri”, p. 11-12.
8. Hortensia Papadat-Bengescu, *Nuvel. Povești. Femei între ele*. Ediție îngrijită de Eugenia Tudor, repere istorico-literare de Viola Vancea, antologie alcătuită în redacție de Mihai Dascăl, Editura Minerva, București, 1980, colecția „Patrimoniu”, p. 80.
9. Ivan Evseev, op. cit., p. 158 și urm.
10. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, Mituri, vise, obiceiuri, forme, figuri, culori, numere, Volumul 3, P-Z, Editura Artemis, București, p. 171 și urm.

Casa memorială «Hortensia Papadat-Bengescu» din Ivesi, Galați

continuare în nr. următor

ECOZIRA

From: Theodor Rapan <theorapan@yahoo.com>

Revista Dvs. o citesc cu sufletul la gura si am disemint-o catre toti prietenii mei, deloc putini! ZBOR INALT!

Bunastare sufleteasca,

Theodor RAPAN

From: George Filip <poetgfilip@yahoo.ca>

Si nu v-am spus dar sunt dragut si v-o repet: FAINA REVISTA DOMNILOR!

Voi continua colaborarea si voi încerca sa fiu la înaltimea CONSTELATIILOR prin care ne poarta dragutele noastre de aripi diamantine...

poet george FILIP - Montreal

From: C.A.<cezarina.adamescu.contact@gmail.com>

Va multumesc din suflet pentru revista Constelații diamantine care, cu fiecare numar constituie o surpriza încântătoare pentru mine. Am rasfoit-o, urmând a o aprofunda. Tin sa va spun ca se ridica la cea mai înalta cota de profesionalism, prin continut, prin personalitatile semnatare si prin aspectul grafic. Este una dintre cele mai bune reviste pe care am citit-o vreodata.

Va felicit din toata inima si va rog sa transmiteti felicitările mele, întregului colegiu redactional precum si colaboratorilor.

Va doresc, pe aceasta cale, zbor înalt spre acele «CONSTELATII DIAMANTINE» pe care fiecare si le închipuie în felul sau.

Cu pretuire, *Cezara Adamescu*

From: Toader Ungureanu <toader.ungureanu@gmail.com>

Am primit mult asteptatul numar al revistei Dvs.

Nu pot decât sa ma înclin în fata Domniei tale, d-na Doina, pentru modul cum încercati si reusiti sa dati viata acestei reviste cu subiecte atât de atragatoare si atât de diversificate.

Sunteti un leac pentru suflet. Multumesc înca o data...

Cu deosebit respect.

t.ungureanu, Gherla.

From: P.Hrisostom <hrisostom@gmail.com>

Buna ziua,

Indraznesc sa va anexas un posibil material pentru revista dumneavoastra pe care o citesc cu mult drag !

Cu pretuire,

P. Hrisostom Filipescu, Ierodiacon, Man. Secu

From: marian patrascu <patrascu53@gmail.com>

Va multumesc pentru nr. 10 din «CD», felicitari pentru felul impecabil în care arata, dar si pentru calitatea materialelor publicate. Toate cele bune!

Cu deosebita stima,

al dv. Marian Patrascu, Râmnicu Vâlcea

From: George ROCA <roca@rexlibris.net>

Frumoasa revista. O sa va trimit si eu materialele pe care le redactez.

Sincere salutari, *George Roca*

From: «mehedinti@agerpres.ro» <mehedinti@agerpres.ro>

Dragii mei,

Printr-un concurs de imprejurari mi-a parvenit nr. 6/2011 al revistei Domniilor Voastre. M-am bucurat mult. Mai ales ca am avut privilegiul sa ma mai intalnesc acolo cu cativa din prietenii mei dragi. Mi-as dori sa colaboram.

Cu dragoste,

al DV. Florian Copcea

From: C.A.<cezarina.adamescu.contact@gmail.com>

Mare mi-a fost surpriza când am vazut ce frumos ati încadrat în pagina micile mele poeme si cuvântul pentru Elena Buica. Va sunt foarte recunoscatoare si ma bucur nespus. Mi-ati facut o surpriza care m-a lasat muta.

Revista se ridica si de aceasta data la cotele înaltului profesionalism, atât prin numele care semneaza, prin continut si prin aspectul grafic.

Va felicit pentru aceasta din toata inima.

Va doresc haruri speciale pentru a reusi sa alcatuiti o reduta a culturii românești aici si pretutindeni, acum pentru totdeauna.

Va îmbratisez cu drag si-i salut pe toti membrii echipei redactionale si pe toti semnatarii. Ba si pe cititori. Asa, ca sa fie,

Cezara Adamescu

From: P.Hrisostom <hrisostom@gmail.com>

Doamne ajuta!

La multi ani revistei si la cat mai multe numere luminoase !

In cer iertare pentru pauza de tacere insa in ultima luna am preluat ascultarea de staret al unui schit si am fost prins putin in treburile administrative.

Dumnezeu sa va binecuvinteze !

Doriri de bine !

Cu pretuire,

Pr. Hrisostom Filipescu

Egumenul Schitului "Sf. Maria Magdalena" Tibucani

jud. Neamt

From: Sitar-Taut Daniela-Monica <danielasitar@yahoo.fr>

Draga Domnule N.N. Negulescu,

Acum ca m-ati investit, e musai sa ma apuc de materiale europene dupa ce ma intorc.

Plecaciuni,

subordonata daniela

From: Cozma Maria <cozmamaria@gmail.com>

Dragul meu Nik,

Am aflat cu mare bucurie de premiul pe care l-ai obtinut pentru revista pe care o coordonezi cu atâta pricepere si daruire. Te felicit din toata inima pe tine si întreg colectivul de redactie, care trudeste pentru stralucirea diamantina a Cuvântului românesc!

De la Paris, te îmbratisez cu drag!

Maria COZMA,

écrivain et doctorante en Droit a` la Sorbonne

Adrian BOTEZ

Diată cea mică, după fratele meșter

François Villon

las moștenire ciocnilor care
mă vor purta spre mormânt - o
bere - de mult de mine
băută: i-am uitat ambalajul - i-am urinat
din belșug - curajul - puțin înainte de
a-mi da sufletul lui Aghiuță - sub
masă - la piciorul cel șchiop - al
scaunului din stânga tronului și din
dreapta labirintului

...groparului - nu-i mai las nimic: deja
când ne-am încăierat în crâșma lui Hristu
Deșteptu' - i-am scuipat direct în gură -
guma mea bisericească - mestecată vreun
ceas - crâncen și cu nădejde - și - fraierul -
a și înghițit-o - ca peștele momeala: să-i fie
de bine - și de-o sățioasă lipeală... internă
teribil de ternă!

...celor care mă plâng mustăcînd ipocrit și
mă scârboș - bârfesc de pârâie varul de pe
pereți - le indic locul unde am tras
ultimul vânt: să stea - extatic - și
să-l - ...nu... - nu să-l „deguste” - odorizant:
nu ci - pe rând - să se frece la
ceafă cu parfumurile vintrelor mele
sfinte - prin scyllocharibdele din
sfinctere - și să se aștepte la miluirile mele
postume: viitoare furtuni flatulative - cu
tunete și trăsnete - furtuni de care - de
pe lumea cealaltă - voi avea grijă ca ei să
nu ducă lipsă

...muierilor pe care le-am iubit și mi-au
arătat - chirăitor - târîța - eu nu le răspund
cu aceeași măsură: menuete în poșete
flutur pe sub nasul visătoarelor
pofte - dar - firește menuetele de noapte le
cânt eu - iar poșetele de zi - pentru Cântec
- să și le procure de la cei spre
care și-au întors - trădătoare de luni
floarea-soarelui!

...celor care nu m-au plâns - deși mi-au tăiat
mărunt-măruntel ceapa - la praznic -
amintindu-și - cu ceafa întoarsă - că n-am
fost chiar canibal - le las drept moștenire -
chiorăiala de-o viață a mațelor mele
preasfințite de Sfântul Duh al foamei - a
mațelor mele aghezmuite de licoarea
veșnicei - zglobiei tinere fericiri - întru
fundul Bisericii din Sticle - precum și
timpul pe care i l-am refuzat tatei - atunci
când mi-a spus așa: „**acum - pe loc - să-mi
spui ce vrei să faci în viață: faci ca mine
- sau deloc!**” - și deloc a fost...Amin!

Menuete

...altceva - decât praful de pe tobă (rezervat
familiei mele de bravi toboșari -
din fată în tată) - sincer
N-AM!

...valea! - la
muncă! - la
oase!

...pomana de Clopote Sfinte - trase de
limba fricii de moarte - s-a isprăvit!

Don Juan nu există

un om cu adevărat puternic - n-are
principii - ci el le creează

don Juan ești tu - femeie în orice ordine te
așezi - și-n oricâte ipostaze extatice te
contempli

don Juan nu există - decât pentru
amazoanele - incendiatoare de vise:
aleargă - contopit cu umbra lor - în galopul
oniric al câmpiilor - munților sinuciderii...

nimeni nu cheamă pe nimeni - spre
revelație și împărtășire - atunci când -
meticulos - desface componentele clipei -
în explozia nucleară a eternității

Eu, Villon

nu mai am în suflet plâns, nici ură
pentru nobilul tău boi, de târătură...
sunt un biet Poet, scuipând cuvinte:
sânge de-aureole mi-a tot curs, din minte!

vagabond - veșnic cuțitul încruntat:
am furat - ucis - dar, mult mai mult: visat!
...șanțuri și păduri m-au găzduit, curat:
n-am avut, să mor, măcar un pat...

pe deasupra de prințese-am flatulat
pe deasupra gloatei flămânzite am zburat -
colier de ștreang m-a împopoțonat!

n-am putut s-ofer decât rânjet de greață:
am schimbat inima florilor din piață
cu un vers - mustind de sânge și de viață!

Menuete în poșete

...Făt-Frumos o
ajută pe Ileana
Senzitiva să-și ducă bagajele -
mai exact - el i le cară -
în timp ce ea se spreiază cu
Oriflay - iar după ce el a asudat -
de-i curg șiroi - pe piept
spre călcâie - până și
trăsăturile feței - ea - proaspătă
ca o roză-nrourată - își deschide
poșeta: nu să-i dea bacșiș - ci să
danseze - ambii - ba chiar amândoi:
menuete în poșete...

...motanul încălțat se descălță - ca
să-i încapă mai multă smântână - de la
banca națională - iar scuifița roșie are
agenda încărcată de nume grele -
pe care
exemplar - le-a deservit -
cu panerul - la domiciliu...
...și uite așa - basmele sunt
cinate târziu - apoi aruncate - în
coșul de gunoi cu
pedală - în care te debarasezi de
tot ce - grețos - s-a sleit...:
ecologia
agresivă -
a modernității

Terori

mă păzește noaptea - cu
briciul deschis - sclipind sumbru
ucigaș: lângă fiecare clipă
înghețată - care trece peste beregata
mea - a plasat un asasin - rânjind livid - de
meserie

trăiesc printre lame
surde sclipiri - scurte precum trăsnetul din
zare: amenințări forfotind - clocotind
șobolani fluorescenți în mansardă

mi-e frică să-mi clintesc - fie și-un singur
gând - de teamă să nu-i văd - în
clipa următoare - capul căzut - însângerat -
la picioare

Cristian Petru BĂLAN
(Chicago, SUA)

Revelațiile poetei Elena Toma

Citind și recitind cartea poetei **Elena Toma**, „*Maimuța de mătase*” (Ed. Anamarol, Buc., 2007), inițial, mă bătușe gândul să intitulez această cronică *Plusvaloarea poeziilor Elenei Toma*, ceea ce ar fi însemnat, desigur, să atribui noțiunii de *plusvaloare* un sens nou, inexistent în realitate, forțându-i și falsificându-i adică înțelesul lui real, de termen din domeniul economiei politice, folosit de Karl Marx în celebra-i operă *Capitalul*, unde promotorul comunismului introduce această noțiune pentru a defini surplusul de profit financiar al capitaliștilor „prin exploatarea clasei muncitoare”... Eu aș fi încercat, probabil primul, să-i extind acestui substantiv aria semantică, prin conferirea unui înțeles subsidiar nou și anume: *Plusvaloare = o creație superioară deosebită care are o valoare intrinsecă, cu multe calități în plus față de produsul standard*. Cum însă nu sunt sigur că opinia publică este pregătită să accepte noul înțeles al cuvântului, am renunțat la el, păstrând totuși ideea că va trebui să vorbesc despre o carte mai deosebită în care Rodica Elena Lupu, semnatara prefeței, afirmă cu mult curaj: *Ne aflăm în fața unei cărți vii, care va dura în istoria literaturii române...*

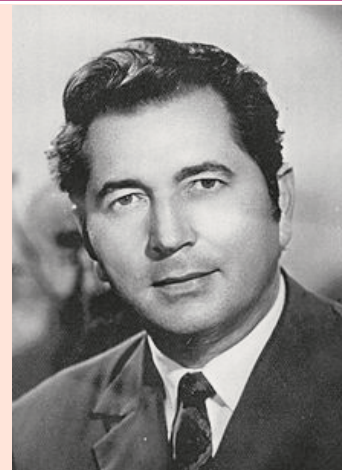
Intrigat de o asemenea caracterizare făcută pe un ton atât de categoric și de rar folosit în critica literară, m-am apucat imediat să citesc atent și chiar de două ori la rând această carte, iar unele poezii chiar și de mai multe ori, pentru a fi sigur dacă nu cumva prezentatoarea paginilor poetice se situează pe o poziție prea subiectivă. Ei bine, trecând-o prin toate filtrele ce trebuie totdeauna aplicate cu multă atenție lecturării poeziilor moderne apărute recent în literatura română contemporană, am ajuns și eu la concluzia că, într-adevăr, versurile poetei Elena Toma, nu numai că nu pot fi demolate, ci ele par să aducă cu certitudine un suflu nou în modernismul prozodiei românești din anii postrevoluționari, fără ca autoarea să urmărească a crea neapărat un curent nou în istoria literaturii române, de vreme ce influența poeziei lui Nichita Stănescu se resimte oarecum vizibil în unele din poeziile sale.

Ca dimensiune, *Maimuța de mătase* este o cărticică, întrucât cele 103 poezii închise între copertele ei au fost comprimate într-un format cât palma - ceea ce este totuși o greșeală din partea editorului, mai ales dacă știa că are de-a face cu o carte mare ca valoare, care merita să se impună și prin dimensiunile ei. (Psihologic, se știe că spiritul cititorilor este destul de influențabil și de formatul cărților, atunci când, în calitate de cumpărători, ei le văd expuse în librării. Tipăriturile de format mic pot totuși atrage și ele atenția dacă au o grafică impecabilă și, din fericire, coperta acestei cărticele are o asemenea însușire.) Factorul decisiv care contează rămâne, desigur, calitatea textelor, iar la acest capitol degustătorii de poezie modernă vor constata că toate versurile

Elenei Toma surprind prin gradul lor de tehnicitate și sinceritate cuceritoare, care se alimentează din conflictul concepției asupra sensului profund al suferinței umane. De fapt, întregul ansamblu poetic al celor aproape 200 de pagini este o complexă autobiografie lirică, evocându-se, în mai toate versurile, o dragoste euforică personală, dar lipsită de fapt de feed-backul dragostei autentice atât de mult râvnit și cu atâta durere așteptată ca răspuns. Acest deziderat pare a fi centrul de greutate al poeziilor revărsate din preaplinul sufletească al autoarei.

Filonul trăirilor intime, care ni se înfățișează cu deplină sinceritate, se întrepătrunde vizibil cu setea de comunicare fizică și spirituală, precum și cu un parteneriat, de multe ori prea virtual intuit, dar de aceleași dimensiuni sufletești cu ale ego-ului emitent, deschis spre un corolar al fanteziilor cromatice și plastice aproape palpabile. Sentimentele sugerate discret - sau descrise direct - levitează liric între o durere narcisistă și un liric romantic, mai exact un lirism consecvent ce se percepe ca o suavă muzică de fond. Cât privește precizia exprimării, ea pendulează între clar și obscur, între erosul orizontal și vertical, el dominând alternativ sau asamblat și sincronizându-se totdeauna cu numeroase imagini pitoresc-sentimentale.

Oricum am citi aceste versuri, la rând sau pe sărite, descoperim că poeziile autoarei încântă mai întâi prin stilul, apoi prin esențele ideilor sugerate de textul lor propriu-zis. Firește, esența ideii participă creativ la valoarea stilului, potențându-l. Textul însuși subtilizează, voluntar sau nu, strălucirea stilului, conferindu-i o libertate de mișcare în toate direcțiile oferite de inspirație. Tot-

deauna accentul cade pe o intuiție adolescentină a erosului pierdut ce nu mai poate fi recuperat și reconstituit tridimensional decât în amintiri relativ greu de descris...

Că avem de-a face cu o poezie plină de iluzii dureroase, de fals sentiment al inutilității și al abandonării, de doleanțe uneori stranii, cu comparații faunistice din subordnul mamiferelor simiene, cu un tragic amestec de umilință, tandrețe și imposibil, forțat să devină realitate, descoperim chiar în poezia *Maimuța de mătase*, ce a dat titlul cărții: *aș vrea să fiu o apariție frumoasă / cu trupul orei sibilnice / și sâni decoltați / să pot fugi de saimele magice / prin iarba adormită / peste cântecul greierilor / peste cuvintele înfrunzite-n copaci / aș vrea să fiu femeia cu picioare de pasăre / cântând nopților insomniace / într-o bodegă cu mult fum / și mese pătrate / goală ca mine / în așteptarea / altui răsarit / cu mai muși sori / mă uit în oglindă / sunt Lucky maimuța de mătase / umblu desculță pe o lume de cioburi / încerc să ies din scheletul de piatră / dincolo de carne și oase ești tu / spargi noaptea în dinți / sunt picătura de sânge căzută / pe trecerea spre realitatea / mută, oarbă, surdă, nebună, / femeia fără nimeni / femeia fără nimic / cântă imnul tenebrelor / râd de căluful de mare / de sirena care nechează / aș vrea să fiu o / apariție frumoasă.*

Interesante sunt mulajele erotice din versurile care reproduc cu o excesivă, tautologică și cu

spontan metabolism ipostaze semireale, de-a dreptul stranii, lipsite de beatitudine, dar consolidate de splendide comparații și hiperbole inedite: intrată în eclipsă / luna părea un păianjen / agățat de cerul înclina / pe o margine rămași fără chip / sub pelerina întunericului / nu mai știam care dintre noi / este cel adevărat / pierduți în înfățișări fără identitate / plutim deasupra pământului / împovărați de blesteme / în noaptea cu fruntea înghețată / încerc să te acopăr cu viul din mine / adormit în unghere umbroase / ca o rană cufundată în liniște / ne vom regăsi / în partea neprevăzută / a lumii pe o margine de viață / fără li-man asemeni păsării zeu / vom pași unul spre celălalt / cu tălpi desperecheate / fără să știm a cui oglindire suntem (Fără identitate).

Sau: m-am întrebat / dacă n-ar fi mai ușor fără trup / atât de puținele tale brațe / nu ar mai putea cuprinde / văpaia din mine / orizontul ce se înecă în mare / fără să știe de ce azi / nu mai știu cine sunt / un răsărit cu doi sori / marea întinsă ca o lumină / finalul prezentul un nou început? // mă locuiește un copac bolnav / m-a invadat bolborosind incantații / urzind un apartament printre crengi / de ocazie / în care să poată iubi fără margini / crescute / să poată dormi ca un nou născut / alergi spre mine crezi că sunt / petecul de speranță închis ermetic / în cupele sânilor cu talii de pere / noaptea se uită la noi prin ochii / ferestrei / trezește dorințe uitate / să te-ăștept? / ne vom rostogoli în inexplicabil / azi nu mai știu cine sunt / mă întreb / e mai ușor fără trup? (Cum ar fi mai ușor).

Vocația se exercită pluridimensional. Poemul *Sunt nebună, zâmbește!* are aura superlativului prozodic, candidând la portalul marilor antologii de poezie contemporană și, în mod garantat, nu este o piesă singulară de acest gen: *Sunt o nebună!... // Înfășurată în curcubeu / stau cu urechea lipită de înălțimi / aud*

cum zămislește noaptea / roiri de stele / aprinse pe umerii tăi. / / Nu mă tem de plânsul norilor / apărui în palmele băătorite / ale cerului sângerat în răsărituri. // Sunt o nebună! // Cucerită de sunete și culori / fac dragoste traversând timpul / decorat cu revelații ce bântuie / suflul dezmembrat de femeie. / Dacă te strig... ai să m-auzi? / Aș vrea să-ți dăruiesc, zilnic, / noi începuturi / să te trezești din somnul adânc / căzut la marginea nopții. // Zâmbește, nu te teme!... // Sparg baloane sculptate în săpun / fumez țigări din pachetul LM / colorat în albastru și roșu / mă locuiește un pătrat circumscris / ales, pueril, / de rotundul vieții.

Din punct de vedere axiologic, plasma stilistică generală a poeziilor de acest gen izvorăște din lupta dintre luciditate și confuzie: m-am întâlnit într-o seară / cu un sentiment / abia ieșit din starea de levitație / cu o voce melodioasă / și pupile dilatate / inventaria ziua / ce se scufunda în zare // figuram pe la jumătate / zămisliță în rădăcini fără copac / am vrut să mă ridic / îmi crescuse o aripă / doream să fiu zborul // o umbră a pământului / mi-a pus piedică și am căzut / într-un poem lipsit de relief / de atunci nu mai simt / nu mai văd sentimente / ochii mi s-au depărtat de cap / sensibilitate neînțeleasă / de ordinea umană / alunecată în tăcerea simțurilor / devorate de existență // am o zi proastă / memoria și-a amintit / această întâlnire / ce mă sfidează și azi / cu brațele încrucișate (Întâlnire cu efect nociv).

Totdeauna ne vedem surprinși de diversitatea structurilor stilistice, de agilitatea spontană cu care poeta manevrează simbolurile, folosind cu preponderență un stil impetuos, deloc forțat, deși excesiv de scepticizant uneori, dar cu trăiri asidue, mișcând, de obicei, pe un joc versatil al imaginilor predispuse nuanțelor patetice, într-un fel chiar tulburător, demonstrându-ne că vocația autoarei se poate exercita pluridimensional. Predominantă este intuiția adolescentină a erosului pierdut cu care și-a îmbrățișat destinul impus de soartă, înfățișat cu multă putere de cuprindere și cu o înaltă acuitate a observației în raport cu realitatea deloc favorabilă.

Încercăm să selectăm mai jos câteva din asemenea exemple (alese mai mult la întâmplare, căci prezența lor are o mare densitate pe fiecare pagină), toate conținând un joc versatil, un relief verbal tulburător, o sensibilitate discretă care contribuie sensibil la adâncimea și particularitatea psihologică a unor simboluri deosebit de originale. Figurile de stil, fără locuri comune sterile, respiră aerul organizat al lirismului inteligent și absolut. Ele surprind prin frumusețea și prospețimea lor, incluse deseori în parantezele unui scepticism și ale unor ușoare autoironii inofensive, frizând rigorile poeziilor moderne: *mă urmărește noaptea / în conduri de aur / cerul nepăsător / bate din aripi speriate / prin părul meu / luna își trece o mână / la polul nord al inimii tale / aproape înghețată / cuvinte rătăcite în versuri / s-au prefăcut în*

nori / ce harababură! (...) întunericul trage de timp / până la marginea răbdării (...) *...trupul meu a uitat să iubească // lasă-mă să ies din el / să pot alerga în aerul tău liber / cu trup nou și ușor de purtat / spre marginea lumii (...)* te sărut cu toate poemele mele / am venit lângă tine / cu tot ce mă doare / îmi răsună ziua în priviri / gândul călătorit de păsările oarbe / adoarme în palma ta / să fim iar împreună / să ne îmbătăm / cu deșertăciunile lumii / și albăstrimi de cer / îngenucheați în fața cuvântului / amantă alb-astră-ntr-o călămară // prin luna agățată la marginea nopții / (ea) zămislește în lumină nașterea zilei... Etc., etc.

Ne oprim aici cu citatele de această valoare, deoarece, continuându-le, ar însemna să transcriem toată cartea... Orice poezie am alege, ea ne convingem că este vorba de o poetă matură încă de la prima carte, deși ar fi greșit să ne imaginăm că avem de a face cu o autoare de debut. Elena Toma a fost și a rămas un nume foarte cunoscut de iubitorii de artă, fiind nu numai un autor prolific, dar și o prozatoare de mare talent (vezi impresionantul ei roman autobiografic *Ființe dificil de fixat*, Ed. Anamarol, Buc., 2007), o pasionată realizatoarea *Clubului* și *Blogului XXL*, precum și a emisiunii *Radio R România*, bine cunoscute de sute de mii de români, o cântăreață apreciată, reporteră de radio-TV, profesoară de artă și o înzestrată pictoriță, apreciată de criticii români de artă plastică modernă. Remarcăm, bunăoară, că, la sfârșitul cărții *Maimuța de mătase*, sub titlul *Poetul este un pictor, pictorul este un poet*, există șase reproduceri în culori din apreciatele tablouri în ulei pictate de Elena Toma.

Chiar dacă acest nume s-a impus în lumea multor iubitori de frumos, credem că personalitatea complexă a artistei ar merita să fie și mai mult cunoscută în țara pe care Elena Toma o iubește cu aceeași pasiune precum își iubește arta căreia i-a dedicat întreaga-i viață.

Sălcuile - Elorm Măceșanu

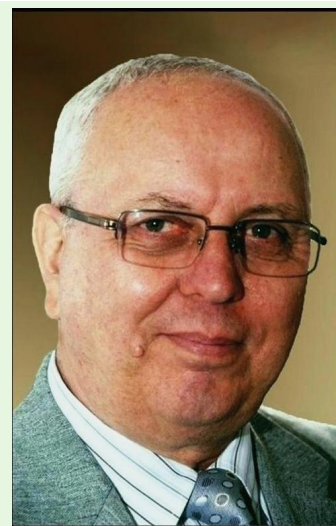
Iulian CHIUU

Nepotul lui MEFISTO

Prozatorul teleormănean **Gheorghe Filip**¹, membru al Uniunii Scriitorilor din România, a tipărit recent un roman, o notă aparte în proza sa, *Nepotul lui MEFISTO*, o explorare sensibilă a insului debusolat într-o lume imprezvizibilă, care se așează greu și abdică fără prejudecăți de la principiile morale cele mai elementare sfidând însăși nevoia de etică. Atras în timp de formule inclusiv postmoderniste, Gheorghe Filip păstrează totuși convingeri serioase privind romanul clasic, așa cum o demonstrează și de această dată, când își conduce cititorul în chip obișnuit de la o stare de fapt spre alta fără artificii constructiviste cu care subiectul ar fi fost la fel de permisiv. Titlul ne trimite vizibil, prin rezonanțe faustiene, la o ipoteică legătură cu celebra operă goethiană; o capcană de altfel, deoarece apropierea nu ar fi decât forțată, singura fiind un personaj misterios, obsesiv-episodic, un gen zarathustrian, un *supraom* din filosofia lui Nietzsche. Gheorghe Filip construiește cu o dezinvoltură bine rodată pe străvechea și universală temă a înăvuirii rapide povestea actuală a unui personaj cu o slabă identitate, dar semnificativ și aproape exponențial ancorat în lumea imprezvizibilă cu care nu reușește să intre în rezonanță din varii motive. Oncle Georges este un

intelectual prin profunzimea introspecțiilor, adesea tardive, care se aventurează în lumea liberalizată a afacerilor fără a avea însă stofă nici cât să-și ferească bruma de *capital* acumulat ca un modest comerciant, proprietar al unei firme, *Jeanicom*, în fond un modest bar dintr-un târg de provincie, lipsit de orice perspective. Cu o existență strict delimitată de supraviețuirea modestă și de aspirația naivă de a deveni un magnat prosper, cu un yacht de lux și cu vilă pe coastele mediteraneene ale Spaniei, oncle Georges frecventează barurile și cade succesiv victima unor *țepuitori*, ceea ce o duce la disperare pe soția sa, Rita, o salariată modestă, dar mai ancorată în realitate decât el. Femeia încearcă să-l supună pe bărbat unui control psihiatric, dar *planul covrigarului* antonpannesc nu este o boală în sine, ci un sindrom generalizat în rândul buticarilor mărunți, mereu amenințați de impetuoșitatea prosperă, dar misterioasă, a rechinilor capitalului românesc postrevoluționar. Prima *țepă* o ia oncle Georges de la un oarecare Ninel, *din generația asta tânără care a deschis ochii pe economia de piață*,

socotește Georges, altfel om matur, la cincizeci de ani. Sub promisiunea asocierii într-o afacere cu profit scontat din calcule riguroase, pierde o sută de milioane, fiindcă insul dispare fără urmă și nu mai dă niciun semn. Întâmplarea nu reușește să-l facă pe oncle Georges mai prevăzător și, după ce cu greu și-a liniștit soția după acest eșec, va cădea cu aceeași lipsă de prevedere într-o nouă capcană. Văzându-l cât de credul este, un oarecare Fane vrea să-i întindă o mână de ajutor oferindu-i perspectiva de a fi angajat bodyguard al lui Mesieu France, la Consiliul European de la Strasbourg. Oncle Georges, în ciuda vârstei sale, face serioase antrenamente cu Fane, până aproape să-și rupă oasele, dar rezistă cu bărbăție pregătirii dure și în scurtă vreme, împreună cu *binefăcătorul* lui, pleacă la Strasbourg fără să știe din limba lui Verlaine decât *bonjour mesieu, che fet vu?* Bucuros nevoie mare de a fi călcat scările Consiliului European, cu gândul la imaginea României față de care se simte responsabil, oncle Georges îl așteaptă pe Fane care urcă să-l contacteze pe Mesieu France, însă acesta, după un timp rezonabil, coboară cu vestea că patronul era plecat într-un turneu în țările arabe pe chestiunea prețului petrolului și va sta acolo vreo două săptămâni. Așa că oncle Georges trebuie să se întoarcă acasă, spre a nu cheltui banii irațional la hotel și decolează cu primul avion spre București, via Frankfurt, urmând să revină după întoarcerea lui Mesieu France, când Fane îi va face chemare. Așadar o nouă țepă, care abia acum începe să-l pună pe erou pe gânduri, inclusiv sub lamentațiile soției sale, Rita, dar iese din încurcătură cu aju-

torul Amaliei, o tânără prietenă a acesteia. Ea o liniștește pe Rita asigurând-o că în Occident oamenii sunt serioși și nu e nevoie de contracte scrise ca la noi, acolo cuvântul contează. Cu toate acestea, soția dovedește un simț natural al realității și are premoniția unui nou eșec al soțului său, numai că se lasă aparent convinsă de motivația lui infantilă: *puteam să fiu răpit de vreun irakian sau de vreo fundamentalistă...* De reținut că, în momentele de cumpănă, oncle Georges se întâlnește pe neașteptate cu nepotul lui Mefisto, un soi de ciclop al cărui ochi se învârtă năucitor, hipnotizant și își pune o amprentă coplesitoare asupra personajului central sfătuindu-l să se lase în voia destinului, ceea ce reverberează îndelung în mintea acestuia. În încercarea lui de a se ancora mai temeinic în realitate mai face un pas prin întâlnirea cu liderul unui partid politic în ascensiune. Acesta îi propune să candideze la funcția de primar, fiind o persoană onestă, fără interese personale, un om modest, curat moralicește, suficiente calități cât să-i asigure victoria în alegeri. Și de data aceasta, nepotul lui Mefisto intervine în momente de cumpănă spre a încuraja decizia lui oncle Georges. Dar îi trebuie bani mai ales acum: *de fiecare dată când am senzația că, în sfârșit, am găsit ceva fezabil, ajung la bani și mă împotmolesc, îmi dau seama că trăiesc într-o lume cu capacitatea de invenție limi-*

Poet, prozator și publicist, licențiat al Facultății de Filologie a Universității București, este autor al mai multor volume de proză scurtă (*Nevoia de amintiri, Că-mașa de duminică*), de parodii (*Vremea parodiilor*) și eseistică (*Cavalerii comicei figuri*), dar se remarcă mai ales ca romancier (*Între două lumi, Castelul cu ferestre gal-bene, Directorul de imagine, Vine președintele, Muzeul viu*).

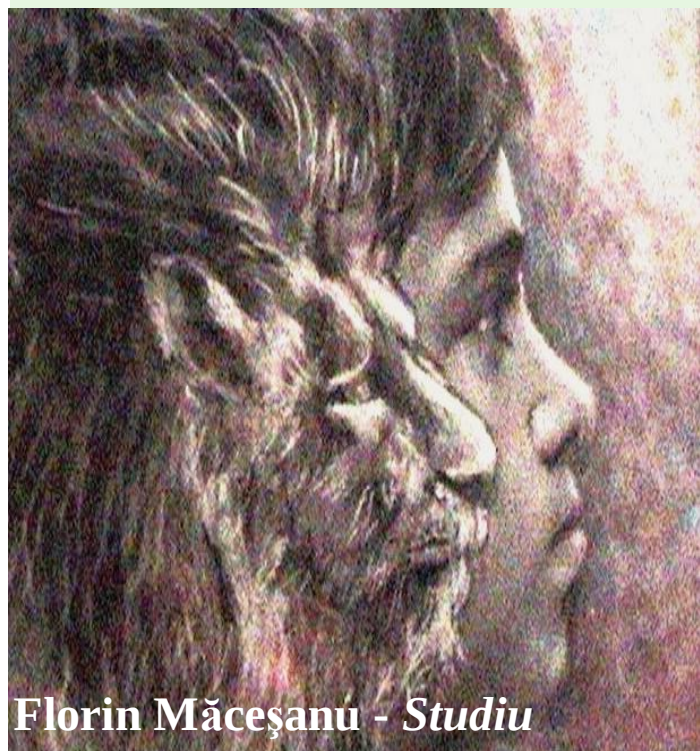

tată, de vreme ce nu este în stare să pună altceva în locul banului (...). Ar trebui scoși de la naftalină socialității utopici...

Susținerea partidului este consistentă, dar temerile de un nou eșec devin apăsătoare: *Măine-poimăine o să ajung ca nebunul orașului să țin discursuri pe stradă cu sticla de bere în mână...* Ocuparea fotoliului de primar devine realitate după o campanie electorală furibundă, în care se lasă purtat din cartier în cartier ca *sfintele moaște* într-un cortegiu care nu conținește cu sloganurile: *Vreți să scăpați de sărăcie? Votați candidatul nostru! Vreți să vă faceți vaca doi viței? Votați candidatul nostru! Vreți să moară capra vecinului?... În cele din urmă se împacă cu gândul că i se cuvine o astfel de demnitate: Înseamnă că am eu ceva, care mă scoate din rândul mulțimii, care mă particularizează...* Ba chiar devine reflexiv și cugetă întocmai ca Mahatma Gandhi că *omul ar fi suma faptelor sale*. Și chiar a credințelor lui morale, ar putea adăuga primarul dorind să treacă la reducerea aparatului funcționăresc din primărie. Apoi se opune fățiș prefectului într-o licitație în care urma să facă un compromis: *dumneata ești primarul, dar eu con-*

duc orașul ăsta, îl avertizase prefectul. Amenințările curg și mai agresiv: s-ar putea să mergi neatent pe undeva și să te lovească vreun camion, ori să ni-merești în vreo încăierare de țigani și, din greșală, să te trezești cu un cuțit în burtă. Primarul însă consideră că trebuie să-și păstreze verticalitatea și o face inclusiv cu șeful său de partid, dar, numai după o lună, consiliul local îl suspendă, iar oncle Georges își dă simultan demisia fiindcă realizează singur ceea ce trebuia să știe de la început: *Georges, indiferent de partea cui ai trece, tot o marionetă ai rămâne!* - și îi vine să urle.

Romanul, scris în cel mai autentic stil clasic, cu titluri de capitole în genul operelor secolului al XIX-lea, se încheie, după un parcurs eliptic, în sânul familiei, nu înainte de a face o ultimă escală într-o dragoste tardivă cu Amalia (cap. IV. *De unde se vede că dragostea nu este pentru cei naivi*). Aceasta eșuează, iar Georges iese de sub zodia nepotului lui Mefisto, trecând de la principiul acestuia (*Urmează-ți sufletul*) la principiile raționale ale senectuții, încheind un roman bine articulat, fluent, cu accente psihanalitice și eliberat de orice artificii constructiviste.

Florin Măceșanu - Studiu

Gheorghe Puiu RĂDUCAN

Anii de crin...

În setea de cântec a nopții, când cireșii copți ai Țepeștiului mă cheamă, gândurile-mi fug pe alei alături de vântul nebun. Crucile se roagă-n genunchi spre cuiburile de vis, iar toamna vieți-mi pletele-și desface să curgă întru șlefuirea lespezilor de pe mormintele crude, de unde apoi lăcrimează peste coamele statuilor vii.

Când dragostea cucuvelelor se stinge-n clopotnița bisericii de lemn, când ziua înghite șarpele negru al nopții ca să-și orneze sânii tari și gingași cu bobite diamantine de rouă dulce, când grădinița florilor îmi răsare în suflet în amurg de toamnă firească, când glasul cucului rătăcit printre ramuri de lumini și umbre se stinge ușor..., anii de crin alb... mă părăsesc ...

Cer să-mi plătești...

Printre zgomote de cești și pahare, în loc să beau apa dulce a fructelor amărui, mă reped cu pași de furtună verde în paginile cărții de rugăciuni ca să-ți pot mângâia sufletul cu degete blânde de gând. Biserica bătrână îmi stă mărturie, când sufletu-mi aleargă printre stabilopozi spre imaginea-ți vie de migdală cu gust de lapte matern. Luna se deschide măreață la săni, când glezna viorii recunoștinței materno-paterne îți mângâie părul ce curge-n ramurile mării. Cer atunci să-mi plătești obrăznicia de a te cumpăra gratis întru lumină, liniște și iubire de viață, într-o urmă cu chip de mine, iar când colbul răstignit sub tălpile ce mușcă sângeratic din drumurile vieții plânge, eu să-ți șoptesc: - Trezește-te, iubito! Noapte bună!

Bolta rece

După douăzeci de ani, iată-mă ajuns din nou, cu un ram din crângul Mării, la Iași, pe deal, în Copou.

Ca-n univers părăsit, am luat calea... robilor, c-un om, în amurguri calde, pe-o colină-a Iașilor.

Alergând în pași de abur, cu femeia... fără nume, mă scald în ochiuri de rouă, și văd frumoasa minune...

ce-n prag năpădit de vreme, peste care omul trece, să bea vinul din pocale, colo-n Iași, la Bolta Rece...

unde-n tainice unghere, Duhul Junimii veghează, și-n ritm de sonete calde, murgul lui Ștefan nechează...

Mai pică o frunză grea, ziua vine, timpul trece, Oooo, Doamne, ce-aș mai vrea, să beau vin, la Bolta Rece!

Să mă urc pe cerul lumii, care trece, se petrece, Luna-și dezgolească sânii, când beau vin, la Bolta Rece.

Și când crucea-ntr-un genunchi se roagă..., la ora zece, să mai beau un chil' de vin, c-un om drag, la Bolta Rece...

.....
Iar mai cade-o frunză grea, timpul vine, ziua trece Doamne, Sfinte, ce-aș mai bea, un vin bun, la Bolta Rece!

Plânge inima-n rărunchi, văd la ceas cum timpul trece, du-mă, Doamne-,n dulce târg, c-o doamnă..., la Bolta Rece!

George PAȘA

Un poet refuzat:

Vasile Mihalache – *Încăperi cu ecouri*

Volumul de versuri *Încăperi cu ecouri* (București, „Nic Vox”, 2007) reunește, după mărturisirea autorului, poezii scrise între 1972-1986, cizelate în anul apariției volumului, și, de asemenea, unele texte scrise după 2000. Vorbim despre un volum de debut editorial, petrecut la vârsta deplinei maturități creatoare, când poetul a considerat că e momentul să lase în urma sa textele care îl reprezintă, chiar dacă publicase, încă din 1971, prin reviste importante.

Volumul de față are 105 pagini și include două cicluri poetice: primul, *Încăperi cu ecouri*, conține 57 de texte, dintre care o parte au prozodie clasică; al doilea, mult mai scurt, *Palatele ierbii*, include 10 prozopoeme în versificație clasică. Discursul poetic are valențe expresioniste, e prea puțin tributar postmodernismului, asemănându-se, mai degrabă, cu acela al lui Cezar Ivănescu (poet care l-a și remarcat pe Vasile Mihalache, publicându-l în revista „Luceafărul”); iar, atunci când predomină ludicul, se apropie de maniera soresciană. Desigur, nu pot fi excluse și apropiările de suprarealism, mai ales în poeziile scrise după 2000. Interesant este că, dacă poetul ar publica textele scrise după 2000, aproape nu l-am mai recunoaște,

fiindcă evoluția scrisului său este surprinzătoare, existând mai mult experimentalism și o îmbogățire tematică.

Cert este că mai totdeauna găsim în poezia lui Vasile Mihalache o bună îmbinare între reflexivitate și emoție intelectuală. Cele mai multe versuri au ritm, chiar dacă sunt și versuri albe, autorul dovedindu-se un maestru al metaforei, neexistând în ceea ce scrie expresivitate zero. Temele și motivele predilecte ale cărții sunt: timpul, viața, moartea, condiția creatorului, iubirea, singurătatea, visul, zborul, peisajul marin, lumina, somnul, apa etc. Recursul la un vocabular poetic nu este extraordinar de bogat, dar nici limitat, cu exagerări sau epatări inutile, nu exclude plurivalența semantică, deschiderea spre varii tipuri de lectură. Ceea ce mi se mai pare în mod special reușit în volumul acesta este și varietatea modalităților discursive, alternarea poemelor ceva mai ample, grupate, eventual, pe mai multe secvențe, cu poeziile scurte, de numai 4-6 versuri. Însă, indiferent de volumul de cuvinte, autorul are capacitatea de esențializare discursivă, de închegare a sensurilor în câteva structuri de tăria și frumusețea diamantului. Iată, în acest sens, câteva exemple din chiar poezia de început a volumului, *Săgețile singurătății*, compusă din cinci secvențe de 7-10 versuri: „Mi-e silă de somn dacă altul visează ce însumi visez/ Sunt prădat de simțuri, de preatârziul cu limbă de foc/ Prezentul mă ține cu brațele moi deasupra spinilor de aur/ Viitorul mă târăște în regnul umbrelor ca pe o virgulă/ Doar intențiile, ventuze pe o câmpie cu ochi țuculesceni/ Mă mai descriu în hala rece a nopții, sub abajurul ploii/ Doar ele mă așteaptă, ordonate caligrafic, la ieșirea din minți” (p. 5);

„Ochiul deschis asupra faptei rămâne/ Visând te risipești în tot lăuntru/ Nu mai suferi; ești orb/ Preferi reculegerea în ape adânci/ În plină lumină asta ești:/ O țință în care șiroiesc/ Săgețile singurătății” (p. 7).

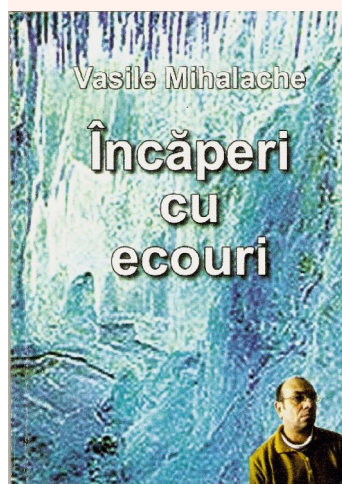
Citind poeziile din volum, îți este foarte greu să alegi - în condițiile unui spațiu limitat al unei prezentări de carte - între „lovirea de cuvinte”, cu zbaterile acestora, asemenea unor „fluturi iluminați de candoare” (*Uneori mă loveam de cuvinte*, p. 12-13); imnul de dragoste închinat femeii ce „se ridică din spumele mării” (*Clipă de dragoste*, p. 16); atracția nevăzutului, „Într-un timp fără greutate/ (care) Decupează aerul cu păsări cu tot” (*Fereastra*, p. 20); interogațiile tulburătoare din poemul mai amplu *Femeia cu pelerină* (p. 24-29); asumarea destinului de „poet refuzat” de contemporani („Trebuie să învăț a nu muri de moarte/ Deși din ștreanguri de aer luciul inimii ține o viață/ Și am o șansă: steaua mea, chiar căzătoare” - *Pe lumină se reazemă*, p. 46); dialogurile polemice din *Pasărea Rostogol* (p. 30) și, desigur, multe-multe alte poezii. Poate că în unele texte în prozodie clasică se cade pradă rimelor facile, dar acesta este un risc asumat de către orice poet care tinde spre muzicalitatea exterioară a versurilor. Însă există și unele dintre cele mai bune poezii ale volumului scrise în această manieră, cum ar fi: *Altă fiară mă amenință* (p. 47), unde se întrevede un strigăt al ființei confruntate cu Răul, maniera fiind dominant expresionistă; *Încăperi cu ecouri* (p. 48), *Căutător de perle* (p. 53), *Unica povară* (p. 73-76) sau *Fiicele timpului* (p. 78). Ultima dintre ele conține o meditație în manieră existențialistă, reflectându-se și gândirea mistică, și eidos-urile platoniene,

angoasa fiind dublată de conștiința unui altceva, în rătăcirea ființei „dinspre năvârșă spre niciunde”. Conștiința efemerității nu împiedică pe eul poetic să intuiască nevăzutul, în miezul căruia suzistă un sens, fiindcă poetul desface „miezul din coaja fructului de tuci”, alături nevăzutul fiind perceput prin zbaterile unei inimi „cât o pepită”. Printre secunde, „fiice ale timpului”, doar o „dungă șerpuitoare” - „linia vieții”. Ultima strofă este emoționantă și profundă în simplitatea ei: „A cimitir de coji sau cimitir de trupuri?/ Și sufletele noastre credem că au gust/ Căci le pliază moartea în calupuri/ Și le presează-n teascuri pentru must!” (p. 78).

A doua secțiune, *Palatele ierbii*, include, cum spuneam, scurte prozopoeme, cu un accent mai mare pe biografism. Narațiunea este însoțită de descriere, așezarea în pagină este asemenea poemului în proză, versurile au însă muzicalitatea conferită de rimă și ritm. Și aici îmi este mai greu să spun care dintre texte ar fi mai valoros, însă relația dintre fond și formă, coerența discursivă și o anume ieșire din tipare mi se par mai evidente în poemele: *Epistolă*, *Palatele ierbii*, *Dor* și *Prietenul de zbor*.

Închei acest scurt periplu prin universul poetic al lui Vasile Mihalache, constatând că, în ciuda unor imperfecțiuni formale sau unor inadecvări stilistice, volumul de poezie *Încăperi cu ecouri* are, dacă ținem seama și de anii în care au fost scrise textele, o prospețime ce dă măsura unui talent incontestabil. Bine ar fi de ar putea să vină și cu o altă carte, în care să intre unele dintre poeziile valoroase scrise în ultimii ani.

Daniela VOICU

Festivalul Internațional «THE ART TO BE HUMAN» - Elveția

În perioada 1-3 iulie 2011, a avut loc prima ediție a festivalului internațional „**The art to be human**” în stațiunea Brüsti, Elveția. Conform programului, artiștii au sosit din 30 iunie, acomodându-se cu noul. În această perioadă s-au susținut sesiuni de recitări, prezentări de carte precum și expoziție de pictură, fotografie și documentar.

Vasilica Mitrea, membră a Ligii Scriitorilor Români, redactor la *Dobrogea culturală* și Revista *Emel*, a prezentat cele trei romane ale sale, vorbind pe rând despre ele: *Vremuri, oameni și destine*, 2010, *Cândva prietene*, 2008 și *Confesiunile Angelei*, 2009.

Stăpânind arta de a aborda direct subiectul, oferă cititorului pagini originale, în care dezbate tema iubirii sau a deznădejdiei, prezintă relațiile dintre soți în diferite momente ale căsniciei în cele două din urmă romane. În romanul *Vremuri, oameni și destine* vorbește despre viața grea a unei familii de tătari, care au suferit din cauza regimului comunist și a deportării forțate din patria lor Crimeea. Autoarea face conexiuni între oameni și locuri ale acelor vremuri, cartea bazându-se pe fapte reale.

Alexandru Birou, membru al Ligii Scriitorilor, un as al fabulei contemporane, ne-a încântat prin scrierile lui, creând o atmosferă

veselă pentru toți cei prezenți, amintind că „românul are o calitate deosebită de a face haz de necaz”. În *Fabule cu duh creștin*, autorul menționează: „Fericirea își are rădăcinile în simplitate. Fericirea vine doar în momentul în care îți umpli sufletul cu iubire, credință și speranță ca urmare a practicării binefacerilor și a răspândirii bunătății”. *101 dâmbovițeni*, publicată anul acesta, vine ca o completare a politicii actuale, vine să accentueze trăsăturile de caracter ale politicianilor noștri de seamă... Al. Birou a mai prezentat și alte cărți ca: *Pălăria lui Mitică*, 2008, *Mitică se întoarce*, 2009, *Nomen est omen?*, 2010, și *Lacrima lui Dracula*, proză, 2011.

Victoria Milescu, membră a Uniunii Scriitorilor din România, a recitat în primă audiție un poem în limba engleză dedicat florilor din Elveția, *Floarea protejată*, și și-a prezentat opera, vorbind despre literatura contemporană. Dintre cărțile prezentate s-au evidențiat: *Welcome December*, *Dreptatea învingătorului*, *Conspirații celeste*, *Zâmbet de tigris*.

Printre poeme, fabule și roman, s-au admirat lucrările expuse ale maiestosei pictorițe și poete **Victorița Duțu**, de un talent uimitor și dăruire pentru artă. Picturile ei au reprezentat teme biblice, prezenți majoritari în lucrări fiind îngerii.

De asemenea au fost expuse picturi semnate de **Daniela Voicu** - lucrări pe suport de hârtie, pânză și lemn în diferite tehnici; de **Albin Zurfluh** - lucrări pe pânză - acrilic folosind pata picturală și linia; fotografie - **Ileana Sima jr.** România - o colecție de fotografii reprezentând omul; **Harry Kilinkers**, Olanda - o colecție de fotografii prezentând stațiunea Brüsti în cele patru anotimpuri.

S-a vizionat, pe suport video, poezia **Titiinei Țene**, *Mama*, precum și un documentar despre lume și cultură al lui **Patricio Shwanek**, din Argentina.

Tânără și talentată **Camelia Ioniță**, alias **Cameea Lia Lazare**, din Elveția, a prezentat cărțile sale: *Clipei mele*, *Păcat de nepăcat* și *De la nesine pân la umbră*. A recitat poeme, nepublicate, în limba română și germană.

Cu un rafinament deosebit, poeta șlefuieste cuvintele, făcându-le să strălucească și să aibă duritatea sensurilor unui diamant. Așezate cu grijă în versuri cu suflet, simțămintele de femeie îndrăgostită etern dau naștere unor infinități de sensuri și miraje, făcând cititorul să se regăsească în fiecare cuvânt al poemelor, descoperind complexitatea lor.

Din Italia, sosit pe meleaguri elvețiene, poetul **Andrea Cacciavillani** ne-a încântat cu poemele de iubire în limba italiană, fiind profund impresionat de această minunată ocazie de a cunoaște artiști din alte țări, constatând că arta nu are granițe.

Manuela Müller, o poetă tânără din Elveția, a recitat poeme în limba germană, menționând că ea pune accent foarte mult pe felul în care sunt citite poeziile, pe dicție, considerându-se „mai mult un artist al cuvântului decât poet”.

Poeziile și cărțile mele au fost prezentate în limba română, engleză și germană. În mod special am recitat poeme noi, nepublicate, am prezentat romanul *Tăcere în curs de apariție*, precum și poeme din cărțile *Blue in vitro* și *Poemul îngerilor*. Am prezentat revista *Cuib Nest Nido*, al cărei fondator sunt din 2009.

Ca organizator, am dorit, prin acest festival, să pun laolaltă artiști din toată lumea, să demonstrez că, deși suntem diferiți prin stil și atitudine în ceea ce realizăm, prin cultura poporului din care provenim, de fapt toți vorbim o singură limbă: **Arta** - definită prin cuvânt, culoare și sunet. Arta de a fi uman, în viziunea mea, semnifică multitudinea de sensuri pe care creația le dă vieții unui artist. Prin definiție, omul este creația lui Dumnezeu. Și atunci dacă ne-am născut din dragostea pentru frumos, la rândul nostru, trebuie să dăm naștere frumosului, să amintim noilor generații, care trăiesc în secolul vitezei, să iubească arta, să simtă mirosul de hârtie proaspătă când citesc un poem, să le amintim tinerilor că a trăi virtual nu este o artă.

Muzica tradițională elvețiană a fost nelipsită de la festival, precum și mâncarea tra-

dițională. Artiștii s-au bucurat să admire împrejurimile și să savureze înălțimea munților.

Președintele LSR, **Al. Florin Țene**, a ținut un discurs, la încheierea festivalului, prin intermediul videoconferinței, felicitându-i pe toți participanții, pentru dăruirea pentru artă și literatură.

La festival a fost prezent președintele turismului **Zurfluh Engelbert**, care a felicitat artiștii pentru implicarea lor în realizarea festivalului.

S-au înmănat diplome participanților din toate secțiunile: literatură, pictură, muzică și fotografie.

Prima ediție a festivalului **The art to be human** a fost un real succes, atingând obiectivele propuse. Din punct de vedere al participării, nu s-au prezentat foarte mulți artiști, care, deși confirmaseră prezența, au anulat în ultimul moment venirea din cauze personale. Mulți poeți au fost prezenți prin materialele trimise, iar aceste poeme au fost prezentate publicului.

Vreau să mulțumesc acestor minunați artiști pentru contribuția lor în promovarea culturii universale. Au fost nominalizați, în vederea acordării diplomelor de excelență, următorii: Ionel Jinga, Gheorghe A. Stroia, Gina Zaharia, Emil Druncea, Angela Baci, Ionel Marin, Gabi Rădoiu - Germania, Petru Jipa - Germania, Ileana Sima, Dorina Sis, Iulia Popescu - Elveția, Viorel Ploșteanu - Irlanda, Paul Polidor, Alberto Palombi, Adeline Damian Fekete, Cristian Lisandru, Geanina Lisandru, Ofileanu Liviu, Ramona Cârcoț, Sorohan Adina, Mariana Viky Vârtosu, Victoria Fătu Nalațiu, Titina Nica Țene, Fernando Torres-Garcia - Paris, Paul Foss - US, Charles Lang Tampa - US, R. Lance Sheridan - NY US, Yahia Lababidi - US, Rossane Morales - US, Mark Paleologo - US, John Dunn Smith - US, Curtis Witcarroll - US, Stephan Ansthey - US, Chris Lawrence - Anglia, George Filip - Canada, Patrick Jhon Timothy Connors - Toronto, Canada, Gabriella Hohendhal - Elveția.

Revista **The art to be human**, precum și antologia de poezii a festivalului vor fi publicate până la sfârșitul anului 2011.

Mulțumesc pe această cale: Ligii Scriitorilor Români, revistei **Armonii Culturale**, pictorului Ionel Jinga, Attinghausen Tourismus, Ernst Zurfluh, Stefan Murbach, Casei românilor din Elveția, precum și celor care au susținut, prin mass-media, acest festival.

Pregătiți-vă pentru ediția a-II-a, 2012!

Președinte fondator al festivalului
The art to be human,
Daniela Voicu,
Bruste - Elveția

Ion PACHIA TATOMIRESCU

Elegii

Ce rost are... dacă stelele nu citesc...

Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă stelele nu citesc...?!
Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă oceanele n-o citesc...?!
Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă îngerii nu citesc...?!
Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă brusturii nu citesc...?!
Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă abisurile pacifice
nu citesc...?!
Ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă galaxiile nu citesc...?!
Și ce rost are
să mai scrii Poezie,
dacă Ea, Însăși,
nu se mai citește...?!

Ba, are rost...

Ba, are rost o nouă revoluție,
ba, are rost o nouă sintaxă a fotonilor,
ba, are rost o nouă cibernetică
a Verbului,
începând cu această dimineață,
dacă totul înaintează
după legea cohortei de omizi
pe frunze de dud,
dacă totul cunoaște mișcarea browniană,
dacă totul se comportă ca și când lumea
n-ar fi făcut nimic,
dacă timpul se buclează
ca o aortă, în clopot...

În puterea Verbului...

În puterea Verbului,
șade Tatăl Cerului,
între Muma Cerbului
și Muma Proverbului –
sens al Curcubeului
peste spuma Eului
și Străduța Laptelui,
lebdă-a misterului,
floarea – „Gura-Leului“...

Verbul calcă țațoș...

Bucuria corului
de vrăbii - razele
taie geamul
cu infinite ace-pliscuri
de diamant
de la gureșele
dezlănțuitoare
de fotoni...
Dincoace de ferestre, Verbul
calcă țațoș,
până-ajunge
în marginea ninsă,
de unde-naintează prudent,
pe partea de-argint-viu,
carosabilă, logosabilă
și verbos-abilă
a hârtiei,
făcându-se apoi nevăzut
printre hematiile
din auriculul drept
al Poemului...

Dialogul învidării de pe malul oximoronului

– Bună-ziua, Vidule...!
– Mulțumesc, Avidule...!
– Bună ziua, Doamnă Zână,
de-ai ieșit cu Vid de mână,
pe câmpia-mi celestină,
printre pădăii-lumină,
pe colinele-mi de glajă,
dintre cârlionți de vrajă,
pe Muntele de Aramă,
nins de stele –
lynx în scamă...!
– Ce mai faci tu, Vidule...?
– Mulțumesc, Avidule...!
Ți-am intrat în dialog
ca să nu mă crezi olog...
Ți-am adus un scorpiion
(ce-i la doamna în poșetă)
să-l atârni de-alba-ți manșetă
pe-o absență de buton...!

(Din volumul **Elegii din Era Arheopterix**,
Ed. Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011)

Emil BUCUREȘTEANU

O revistă cu minte și cuminte

În luna iulie, a acestui an, au apărut numerele 2 și 3, în același op ale revistei ieșene *Moldova Literară*, într-un format cu ceva mai mare decât A4 și cu mult mai mic decât A3 (spre informarea doamnei Karina Drăgaș, care, într-o notă apărută pe Net, pe 23.07 a.c., scria că revista amintită este într-un format A3).

Deși titlul este **Moldova Literară**, nu este nicidecum o revistă numai de literatură, cuprinsul ei dezvoltând și preocupări în alte sfere ale artei, ba și din afara ei: filosofie, știință, învățământ. Putem să o calificăm, fără teama de a greși, o revistă de cultură, și la aceasta m-am gândit când în titlu am caracterizat-o cu sintagma o *revistă cu minte*.

Revista este structurată pe șase rubrici, numerotate cu cifre romane. Să le amintim, fiindcă ne oferă, sintetic, o oglindă a conținutului de idei: *Din tainele literaturii române*; *Poezii, proză*; *Galeria artelor*; *Literatură pentru copii și tineret*; *Semnale editoriale și un memorial*. La acestea se adaugă, în afara lor, un interviu.

Am să mă comport didactic și am să-mi exprim câteva modeste opinii, cu sau fără permisiunea autorilor sau dirigitorilor revistei

Din interviul doamnei prof. Maria Apetroaei, luat d-nei Viorela Codreanu-Tiron, membră a UR (după importanța acordată intervievatei, calitatea de membru a UR pare că este invidiată și sper că pentru acel surplus la pensie și nu pentru altceva), am reținut același *bocet*, întâlnit și în alte reviste, că în România interesul pentru cultură este scăzut, că statul nu sprijină actul cultural în genere și pe cel literar, în speță. Se uită faptul că suntem societate concurențială, învinge cine poate iar profitul în bani este scopul unei asemenea societăți. În definitiv, de ce ar plăti Baba Rada pe scriitorii X sau Y dacă gândurile ei, idealurile ei, speranțele ei nu se găsesc în scrierile lor.

Rubrica *Din tainele literaturii române* cuprinde o însemnare a d-nei Cella Negoiescu, de

aproape șase pagini, intitulată *Un „balcanic” trist: George Topârceanu*, prilejuită de aniversarea a 125 de ani de la nașterea poetului. Este o tratare exhaustivă, așa zice suficientă sieși, despre viața și opera autorului *Baladelor vesele și triste*. Tot de la această rubrică semnalăm articolul d-lui Petru Bejinariu, în care întâlnim frumoase rânduri spuse despre scriitorul bucovinean E. Ar. Zaharia, trăitor cu folos, aproape un secol, perioada 24 ianuarie 1911- 5 noiembrie 2005. Scriitorul E. Ar. Zaharia, deducem din cele scrise de d-l Bejinariu are un CV bogat și de calitate în fapte de cultură.

Rubrica/capitolul II, *Poezie, proză*, formează, normal, partea cea mai cuprinzătoare a revistei. Începe cu două cronici, una a romanului *De veghe în lanul de secară* și *Animalul inimii*. Aflăm că autorul *Animalului inimii* este Herta Müller dar a romanului *De veghe în lanul de secară* nu am putut afla. Păcat, domnul Huțuleac are stofă de cronicar, iese din tiparele osificate ale multor autori. Tot în perimetrul acestei rubrici, semnează povestirea, așa cred că este, *Secerișul* (part. I), domnul Vasile Stan, Vasile Iluca răspunde la întrebarea *De ce Iașul?*, scriind despre istoria capitalei moldave. Sunt relatări inedite, captivante.

Aldona (frumos nume) Patraș ne povestește despre o călătorie în Călimani, la Colibița, iar d-l Mihai Știrbu, în însemnarea *La umbra timpului*, ne-o prezintă pe poeta Cecilia Bănică-Pal din Roman. În rest multă poezie, în special feminină, în versuri clasice și moderne sau postmoderne, dacă renunțarea la folosirea regulilor de punctuație înseamnă modernism sau postmodernism. Dacă aș scrie despre fiecare autor ar trebui să umplu pagini întregi, ceea ce nici chiar o revistă online nu-și poate permite.

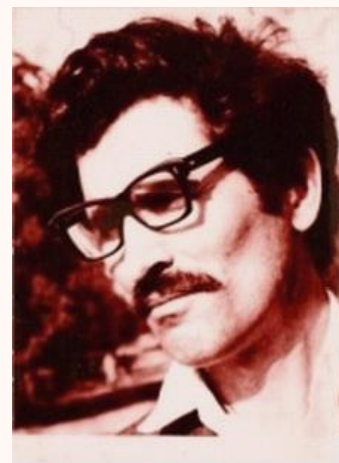
Rubrica *Galeria artelor* constituie partea de rezistență a revistei. Domnul Mihai Păstrăguș este prezent cu informația de la *Festivalul ouălor încondeiate*, Irina Florian îl consideră pe

Michael Beck un maestru al baghetei. *Mirajul scenei (începuturile vieții muzicale ieșene)* a domnului Mihai Zaborilă, prin bogăția materialului informativ, poate fi oricând un capitol însemnat într-un volum despre istoria Iașului și da calitate europeană revistei.

La fel de interesant este și documentarul *Vioara în istoria muzicii*, aparținând d-nei Nina Munteanu. Mai semnează, la galeria artelor, Gheorghe A. Stroia, o prezentare a pictoriței Carmen Claudia Dițiu și Roxana Marin, un articol despre strategii educaționale de succes în Scoția, Statele Unite ale Americii și Finlanda.

Multe pagini cuprind literatură pentru copii și tineret. În stil eminescian, transpare metrica din *Luceafărul*, Gheorghe Vicol este prezent cu un basm, desigur că ați dedus că este în versuri, cu toate valorile morale ale genului, victoria binelui asupra răului, o fată reușește să învingă un balaur și să-și salveze consăteni de necazurile produse de acesta. Tot la această rubrică sunt înseriate creații ale copiilor participanți la concursul *Universul poveștilor 2011*.

La semnale editoriale... semnalăm scurta cronică a lui Gh. A. Stroia despre cartea *BOA(la) la români*, a caricaturistului sucevean Bortă Ovidiu Ambrozio. Cu acest prilej, Gh.A.S. face și un scurt excurs asupra caricaturii ca formă aparte a artelor vizuale. Apariția cărții amintite, spune autorul cronicii, este un inedit, fiecare caricatură fiind însoțită de o reușită epigramă, autorul epigramelor fiind un reputat scriitor, Ion Drăgușanu. În același context al semnalelor, Mihai Păstrăguș prezintă cartea *Evadat din Siberia* de Toni Geangalau, evidențind odiseea unei asemenea întreprinderi și chinurile la care erau supuși prizonierii, iar Mihai Știrbu relatează despre lansarea cărții de poezii *Tu, iubirea mea cea mare* a d-nei Natalia Rusu din Roman. Cartea a fost citită și de mine, este un imn închinat dragostei înțeleasă în sens cel mai bine de citit în această pe-

rioadă de răbufneli ale simțului primar în relațiile familiale. Mai amintim că d-na Olga Pîrîială își intitulează cronică la cartea lui Ilie Dan, *Nisipul din rouă, Privind spre înălțimi*, d-l Al. Florin Țene consideră că d-l Constantin Toni Dârțu, în volumul al XLV-lea din *Personalități române și faptele lor, 1950-2010*, vede istoria ca un sumus de împliniri, iar Mariana Cristescu ne spune că *În vase vechi de lut, cuvintele își duc somnul visând la nemurire...* Aserțiunea este cuprinsă în însemnările ei despre cartea *Pe muchia instabilă dintre existență și neant* (poeme alese) de Valentina Becart.

Revista se încheie cu câteva fragmente și poezia *Îngerul l-a strigat* de George Filip, în memoria lui Fănuș Neagu, trecător și prin urbea de pe malurile Bahului.

În titlul articolului spun că *Moldova Literară* este o revistă nu numai cu minte ci și cuminte. Prin prezentarea ei mai detaliată, am dezvoltat, cred, nu numai conținutul ei, ci și activitatea bogată, literară desigur, pe care o desfășoară membrii Filialei Iași a L.S.R. Că este o revistă cu minte cred că ce era de demonstrat s-a demonstrat. La pagina 110 ne sunt prezentate însă exigențele revistei privind publicarea articolelor. În ultimul rând se stipulează: *Preferăm materiale neangajate politic și cu conținut laic*. Desigur, revista n-o să publice dezbateri de tipul celor de la televiziunile de știri. Totuși, omul este un zoon politikon (animal social, iar socialul nu se desparte de politică) spune, parcă, Aristotel. O revistă, chiar literară, în afară cetății, în afara timpului, nu poate exista. Fără spirit critic niciun popor nu intră în istorie.

Mariana Vicky VÂRTOSU

Carte de interes epistemic

Motto: „Viața adevărată am început-o odată cu deprinderea cititului” (Ionel Necula)

Volumul *Ceremonii maieutice* a apărut în vara anului 2011 și a primit girul Editurii Rafet, Rm Sărat. Binevenit, volumul, semnat de criticul tecucean **Ionel Necula**, conține nouă reportaje efectuate de „reporteri” de ocazie, interviu fiind chiar domnia sa, autorul.

Avem la îndemână o carte prin care descoperim o personalitate demnă de urmat. Prin mărturiile sincere, Ionel Necula își dezvăluie identități bănuite, intuite. Dacă scriitorii Ioan Culiță Ușurelu și Viorel Dinescu au semnat volume alcătuite din interviuri realizate cu mari personalități, cartea de față conturează o personalitate prin răspunsurile oferite. Vălmurile, căzând unul după altul, lasă la vedere nu numai asprimile, firește, ale criticului, ci multe alte trăiri, pasiuni, iluzii și deziluzii, în stil cioranile, sau nu. Astfel, răspunsurile găsite în diverse pagini ale cărții, **cioranizarea nativă a criticului**, cum și afirmă prin răspunsul unei întrebări, *este trăirea de ordine*: „Am început să cioranizez înainte de a face cunoștință cu opera lui Cioran. Târziu, când l-am descoperit la secția de cărți rare a bibliotecii de la Facultatea de Filozofie din București, terenul unei depline compatibilități era deja pregătit”.

Printre cei care și-au asumat îndrăzneala provocării, determinându-l la răspunsuri ample, deloc anodine, se numără următorii publiciști (scriitori): Tănase Dă-

năilă, GA Secară, Ioan Culiță Ușurelu, Virgil Panait, Adrian Botez, Viorel Dinescu, Nicolae Gâlmeanu, Mariana Vicky Vârtosu, Valeria Manta Tăicuțu, Aurel Pop.

Deloc indiferent la soarta României, a destinului ei încercat, Ionel Necula are nostalgice și întristătoare replici, ghicindu-se din răspunsuri grija și iubirea patriotului autentic. Nu voi sublinia niciunul dintre interviuri, nici un răspuns special. Cartea trebuie citită cap-coadă, numai astfel ne vom putea crea propria imagine despre cine a fost și mai ales cum s-a dezvoltat personalitatea criticului Ionel Necula, **omul** Ionel Necula, în ansamblul său.

Remarcabilă, și de punctat, este încercarea criticului de a menține echidistanța, a bunului simț și bunului gust vis-a-vis de „scriitorimea” ce a invadat literatura recentă: „Cred că țara noastră duce o lipsă acută de critici, nu de scriitori. Nu poate exista o literatură performantă fără o critică pe măsură. **CRITICUL FACE ȘCOALĂ LITERARĂ, NU SRIITORUL**”.

Voi încheia această succintă prezentare, parafrazându-l pe autor: „Dacă viața a început cu cuvântul rostit, viața adevărată va începe cu cuvântul scris - **BINE!**”.

Sunt utile astfel de cărți? Ei, bine, da! Avem prilejul de a descoperi ființa care-și etalează, fără spaime, tot *arsenalul spiritual* cu picătura, un plus pentru semenii însetați de aceasta.

Editura RAFET a desemnat câștigătorii celei de-a patra ediții a Festivalului Internațional de creație literară „Titel Constantinescu”

În acest an, numărul celor înscriși a fost cu 47% mai mare decât anul trecut, însumând 237 de creații literare, dintre care 43 au fost descalificate (fiind cărți publicate deja, ori care au depășit 220 pag., format A5 - cf. Regulamentul de concurs!), rămânând în concurs 194, dintre care 39 au fost nominalizate la marile premii.

Premiile care s-au acordat:

Marele Premiu „Titel Constantinescu” - cu publicarea volumului de eseuri: CAZUL DACIA... ROMÂNIA DE AZI:

PREGĂTIREA CEA TAINICĂ (a Drumului spre ROMÂNIA SACRĂ, de ieri, de mâine... de PURURI!) - de **Adrian BOTEZ**

Marele Premiu „Titel Constantinescu” - cu publicarea volumului de proză: ROLURI DE COMPOZIȚIE, ACTE IMPURE - de **Geo VASILE**

Premiul „Victor Frunză” - cu publicarea volumului de eseuri: PSIHOTECA - Aforisme și eseuri - de **Eugen EVU**

Premiul „Octavian Moșescu” - cu publicarea volumului de proză: PE MASA DE OPERAȚIE - de **Constantin STANCU**

Premiul „Alexandru Sihleanu” - cu publicarea volumului de versuri: CAFEA UA DIN PAHARUL IUBIRII - de **Valeriu MATEI (CHIȘINĂU)**

Premiul „C.C. Datculescu” - cu publicarea volumului de versuri: TĂCERII ASURZITOARE de **Tatiana DABIJA (CHIȘINĂU)**

Premiul „Florica Cristoforeanu” - cu publicarea volumului de versuri: A DESCHIS O FLOARE OCHII - de **Marin MOSCU**

Premiul „Dumitru Pricop” - cu publicarea volumului de fabule: LA ÎNCEPUT A FOST... UMORUL - de **Lucian MĂNĂILESCU**

Premiul „MIRCEA MICU” - cu publicarea volumului de proză: THE GODMOTHER - de **Ion IFRIM**

Premiul „Slam Râmnic” - cu publicarea volumului de versuri: CÂNTECE DIN PREPELEAC - cronică pictată-n rime - de **Marian ILIE**

Editura Rafet a hotărât suplimentarea premiilor de la 5 la 10 premii, și acordarea de premii speciale, constând în publicarea într-o antologie. Cei care vor primi premiul special al editurii Rafet (și vor fi, deci, publicați în antologie) sunt: Ionel Necula, Luminița Dascălu, Liviu Ofileanu, Horia Crișteanu, Manuela Măcelaru, Lică Pavel, Ion Maria, Ioana Voicilă Dobre, Vasile Popovici, Florentina Dalian, Carmen Tania Grigore (Anglia), Valerian Călin, Albert Cătănuș, Constantin Kapitza, Elena Niculescu, Petru Solonaru, Stan Brebenel, Bogdan Mereuță, Iulia Ștreangă, Carla Schoppel, Monica Mureșan, Cristi Iulian Avram, Elena Olariu, Aurel Avram Stănescu, George Pașa, Elena Chesov (Chișinău/R. Moldova), Tincuța Bernevic, Ruxandra Niculescu (Elveția), Mircea M. Pop (Germania).

Cei 10 autori câștigători își vor vedea creațiile publicate în volum, de către Editura RAFET - și lansate în cadrul Festivalului Internațional de Creație Literară „TITEL CONSTANTINESCU”, împreună cu „Antologia”, în data de 13 AUGUST 2011, ora 11.00, la restaurantul „OVIDIU”, din Râmnicu Sărat.

Constantin MARAFET

Marian BARBU

Nicolae Bălașa, un prozator cu ștaif, și Beatrice Silvia Sorescu, o poetă pe balansoarul... criticii

1. Cele șapte romane ale scriitorului **Nicolae Bălașa**, deși abordează subiecte total diferite, din spațiile complexe ale existenței românești, de la sate și orașe, instituții culturale proeminente, au o singură axă metodologică - povestirea. Oricât de complexă se prezintă ea, în diferențierile de abordare, povestirea nu dispune programatic. Autorul, cu o pregătire de specialitate în domeniul comunicării, a transferat vizibil povestirea de tip clasic, care trecea prin transfer al realului invocat, spre imaginar, într-un impuls catalitic al dezbaterii la vedere. Metoda este a eseului, pe care englezii, apoi americanii, în epocile moderne, au folosit-o cu prestigioase realizări. Orice s-ar spune și de către oricine, avizat sau nu, realitatea existentă (parțial sau total), cea imaginativă, demonstrativă, dincolo de cauza directă, rămâne programatoare pentru texte literare care să susțină durabil asemenea fațete ale prozei.

Deschiderea spre literar presupune - în perioada actuală (!) -

stăpânire, nu atât de informație specializată, cât putere de interpretare, de a impune formulări, limbaje adecvate care au semnificații. Trecerea romancierului prin medii sociale, profesionale, cu irizări în spații multiple, ține de capacitatea analizei, a producției de... vorbire cu sens.

Mi-am procurat aceste mici eșantioane teoretice, consultând îndeaproape, cu viu interes, romanul al șaptelea, semnat Nicolae Bălașa, intitulat ca un poem în proză: *Viața ca iluzie și clipa ca destin*, Ed. „Măiastra”, Târgu Jiu, 2011, 184 pagini.

Față de celelalte scrieri ale sale, acesta iese din canoanele știute, din interiorul țării noastre, și își plasează personajele într-un mediu specializat - un colocviu internațional de comunicare, care s-a desfășurat la Montpellier.

Pe autor nu-l interesează decât „în trecere” spațiile franceze în care a viețuit un timp limitat. De ce? Fiindcă este acut interesat, și în această privință, de grăitoare comparații, cu ceea ce a lăsat în România și în spațiul est european. La acest capitol, îl ajută istoria, oricât a fost de mășteră, geografia și politica sucită, adesea distrugătoare, fără vreo monstrare. Numai că Nicolae Bălașa, având bine clarificate ligamentele politicii, în epocile moderne, din țările lumii, și ale marilor puteri, expres capitaliste, dezbate nu cauze, ci efecte. Eseul se instalează prin jocuri de idei, în cadrul cărora se găsesc identificații filosofi, istorici și geografi, conducători de popoare și națiuni, ca-ntr-un tur de orizont al definirii marginilor în care s-a mișcat lumea: Heidegger, Parmenide,

Alexandru cel Mare, Pilat, Socrate, Dumnezeu, Iisus, Asia, Istanbul, Moscova, Siberia, Beijing, Shanghai, Pascal, Europa, Berlin, Marx.

Ca în orice oratorie, retorica se infiltrează ca în propria-i conferință. Și așa apar principiile, logica strânsă a demonstrațiilor, eliberarea aserțiunilor de vituperări stângace ori hazardate.

La o asemenea ținută academică a discursului narativ sunt excluse, chipurile, abaterile întâmplătoare. Și totuși, clipește pișcherlicește prozatorul, îngăduindu-și să citeze secvențe fie din înțelepciunea lui moș Gogu („Bă, n-ai să o duci niciodată bine dacă nu muncește altul pentru tine!”), fie a unei babe, de la el din sat („Bă, Marine, mai du-te, măi băiete, și tu la Biserică! Mai roagă-te la Dumnezeu, că prea ești dus, mumă!”). De ce prozatorul i-a oferit babei o asemenea partitură? Deoarece, mai înainte, cugetând ori scriind, în spirit reflexiv, Nicolae Bălașa reținuse: „Căutam în beznă, scânteia, cu gândul că doar-doar, însă singurele noastre semne trimise în univers sunt cele lăsate de piroaiele răstignirii. De altfel, lumea, când e lumea, s-a tot frământat, încoace și-n acolo, ca să mai capete, măcar, un gram de minte. Și minte, neam! - vorba unei babe...”.

Deja, stilul indirect liber se instalează confortabil! (În roman sunt zeci de asemenea exemple, să le numim parafraze la anumite limbaje deja cunoscute).

Epicentrul romanului îl ocupă și-l dezvoltă, într-un mod clasic, iubirea, rațiunea ei, obligațiile, speranțele, avatarurile închegării unui cuplu. El - Nick (un alter

ego retușat, deși pare un portret în oglinda de cristal), ea - Olesya, o româncă din Cernăuți, prietenă bună cu Yanina din Odesa.

Felul cum se încheagă prietenia, apoi dragostea celor doi - el, profesor român, ea profesoară în Ucraina - evidențiază victoria lor ca pe un blam dat celor bogați veniți și ei la simpozion: nemți, englezi, francezi și câțiva italieni. Compătimitor, începând de la sine, romancierul se exprimă: „Singuratici, temători, dar, totuși, alături, eu, român, niște blonde ucrainience și câțiva rătăciți de turci, ră-mași, parcă, bezmetici, de când a căzut Constantinopolul sau Imperiul Otoman”.

După expunerea *ex cathedra*, eul creator începe procesul cunoașterii. Ca odinioară Balzac sau Rebreanu, spațiul înconjurător îl reprezintă strada în cele două ipostaze: populată până la sufocare, doar ne aflăm într-un oraș important - Montpellier!, și degajată până la a fi pustie.

Secvența a doua face posibilă apariția actanților în vizorul protagonistului. Erau două tinere frumoase - Olesya și Yanina. Observatorul de serviciu le trasează numaidecât particularitățile vii, inclusiv cazuistica identității lor în istorie și-n politică.

De aici încolo, fulgurațiile politice poposesec cu asupra de măsură, înclinând disertația, nu odată, spre specificul național al românului. Chiar și în controversale lui cu ele, secvențial doar cu ucrainianca Yanina, înmulțite alternativ cu Olesya, înviorează neprevăzut narațiunea. Ea înaintează... productiv, scriitorul deconspirând teoria „facerii” unei

lumi literare, fără modele anterioare.

Conform tradiției românești, după ce tinerii conchid că vor să-și ducă viața împreună pentru totdeauna, se apelează la etapele premergătoare consfințirii deciziei luate.

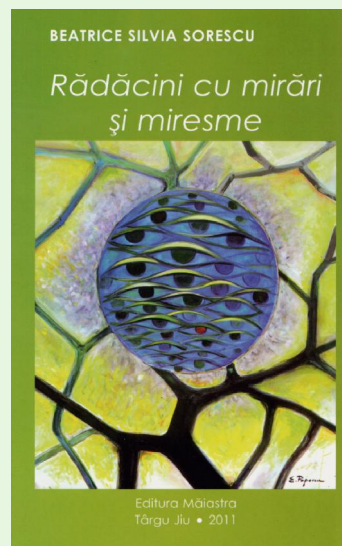
Scriitorul vine cu suspansul. Textul se încarcă de tensiune: acțiune și reflecții, frământări în neliniște și hotărâri. Despărțirea este iminentă! Deși fiecare trăiește în țara lui, comunicarea oficială cu... telefonul mobil îi ține un timp în mrejele speranței, a retoricii asumate pe cont propriu. Un accident nefericit, produs în cadrul unor mișcări de stradă, în Ucraina, pune sub semnul întrebării însăși existența Olesyei. Odată aflată vestea, iubitul Nick se mobilizează, în fel și chip, doar simțea că trebuie să fie tată!, și reușește să se găsească în aceeași cameră de spital cu femeia visurilor sale. Așadar, salvare reușită.

Schematic, romanul ar prezenta următoarele cadre: *întâmplare* (în Franța) - *căutare* (de către Nick) - *hotărâre* (amândoi) - *întâmplare* (Ucraina, România).

Romanul oferă elegante disertații, o bogată dialogie, dar și inserții ale unor descrieri, toate gravitând în jurul titlului. El va fi fost întâiul sau i-a urmat textului?

2. În recent apăruta carte - *Rădăcini cu mirări și miresme*, (Editura Măiastra, Tg. Jiu, 2011, 98 pagini) - poeta **Beatrice-Silvia Sorescu** clasicizează folositor, în principiu, pentru vârstele fragede ale copiilor. De aceea, coboară cu vădită bucurie în „lumea celor care nu cuvântă”, a florilor, desfrunzește ori îmbogățește tot ce i se pare meritoriu de a intra în categoria frumosului nealterat. Gingașia, personalizarea, prin personificări elegante, suita de epitețe, metafore chibzuite intră pe cadre sau registre poetice, ușor de reținut.

De mai multă vreme, fiind profesoară de limba română, având prestanța cuvântului rostit, Beatrice-Silvia Sorescu a în-

teles extrem de natural beneficiile estetice ale textelor scrise. Așa încât, ordinea cuvintelor din acest volum ne apare ca fiind fixată parcă numai așa. Orice schimbare s-ar opera devine caducă, lipsită de sens. Multe poezii, cu o încărcătură lirică vizibilă, sunt compuse într-o cheie atât de simplă, că și tu ai iluzia compunerii pe loc a unei variante similare. Numai că, în final, îți retragezi gândul, renunțând la... pastişă. În fața consacraților, se stă mai deoparte! De ce? Fiindcă profesoara a citit cu mare atenție poezie, în special pe cea dedicată copiilor. Și acest volum este redactat prin diferențiere față de scrierile anterioare bine cunoscute. Poezia „Hoțul”, din trei catrene, având rimă împerecheată, cu o tonalitate jucăușă, dată de trohei, vizează... vântul. În năzdrăvăniile lui arhicunoscute, a furat o prăjitură pufoasă, dintr-o farfurie. Păgubașul - copilul nedumerit. De îndată, a trecut de la îmbufnare, la mare supărare! O clipă de răzgândire și copilul se

luminează pe loc: „Pesemne că i-a fost foame / De le-a luat în ziua mare / Și m-a lăsat nemâncat”. Conclisiv, dar și confesiv. Deh, sinceritatea vârstei!

Aproape că fiecare pasăre, liberă în sălbăticia ei, găză, animal de curte, de pădure, obiecte și ființe dragi din rândul celor știute, văzute sau nevăzute, primește drept de preemțiune în catalogul liric al profesoarei.

Reproduc o gingașă poemă... coșbuciană, din care se degajă felul de autoapreciere a unei fete, care simte că începe să se maturizeze: „Sunt o bună gospodină! / Mama m-a învățat de toate! / Să șterg praful prin vitrină, / Să calc rufele spălate. // Când lipsește mama mea, / Dau cu mătura prin tindă. / Mă gândesc, frumos să-i stea, / și mă uit și în oglindă”. (*Gospodina fudulă*)

O altă poemă - *Să știți*, ne ntoarce la *Concert în luncă*, de Vasile Alecsandri. Universul invocat nu mai este al florilor, ci al păsărilor din Delta Dunării: „Să știți, în Deltă-i Gală mare! / Tot păsăretu-i adunat / Să spună tot, cu mic, cu mare, / De-un an, ce a realizat. // Întâi, venit-au pelicanii / Cu pantofi noi, portocalii / Apoi, aliniați, bătlanii / Ce-aveau o droaie de copii”.

Luminiscenta florilor, mișcarea continuă a gâzelor, a insectelor, înțelepciunea unor animale, proiecția terestră a unor fenomene ale naturii, dincolo de noi, vietătorii, se regăsesc umanizate într-un mod delicat. Toate supravegheate de o particulară sensibilitate pe care poeta Beatrice-Silvia Sorescu o stăpânește într-o deplină cauză a maturității.

Florin Măceșanu - *Ispitele*

Cărți primite la redacție

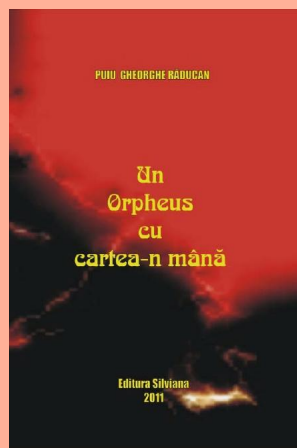
Dan Dănilă

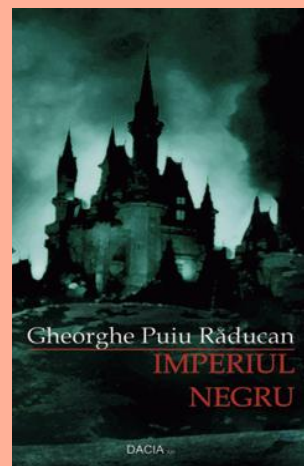
**ATLANTIDA
există**

limes

Dan Dănilă (Germania) - *Atlantida există*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011

Puiu Gheorghe Răducan - *Un Orpheus cu cartea-n mână*, Ed. Silviana, Rm. Vâlcea, 2011

Gheorghe Puiu Răducan - *Imperiul negru*, Ed. Dacia XXI Cluj-Napoca, 2011

Iulian CHIUU

Mirela Lungu -

Nudul Sinelui ostentativ

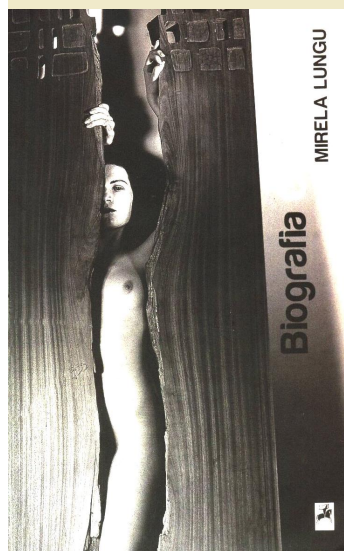
Limba, prin funcția denomi-nației, nu poate fi exclusiv pu-dică; limbajul însă poate, în spe-cial când este constrâns de rigo-rile etice, să se ridice fie într-un registru al elevației, unde atinge academismul și se are inclusiv pe sine ca scop și ca modalitate, ori poate să își asume orice referen-țial în numele ieșirii cu orice preț din canoane. Totuși, în literatură, postmodernismul, în varietatea lui decadentă, își defulează eșe-curile doctrinare în formule care nu par să-i anunțe un sfârșit așa de lamentabil din acest punct de vedere. Discursul liric, de pildă, poate surprinde prin efuziuni nonconformiste nu în contradic-ție cu limba ca atare, ci cu so-brietatea limbajului socotită ca monotonă, lucru care, scăpat de sub control, poate degenera în suburban, în vulgar, în trivial - aspecte repulsive, de registru mi-nor. Întorcându-ne la *Ars poe-tica*, Horațiu făcea legătura între limbajul poetic și cel al picturii (*Ut pictura poesis*), consideren-tul fiind contemplarea Sinelui ex-terior, perceperea fie și narcisistă a Frumosului polimorf. Artele plastice aveau să facă un subiect

complex din armoniile nudului, de pildă *Judecata lui Paris* al lui Antoine Watteau, *Odalisca* lui François Boucher, *Maja nudă* a lui Goya, *Cele trei Grații* ale lui Jean-Baptiste Corot, *Baia tur-cească* semnat de Jean-Domi-nique Ingres etc. Aceeași temă străbate și poezia (lirica erotică) din cele mai vechi timpuri și până azi de la formulele cuminți din poezia persană a lui Rumi și Ha-fiz, la poezia arabă a lui Ananta Ben Seddat, Abu Sahr, la poezia chineză a lui Li-Tai-Pe, Van Cian-Li (*Lotus și tânăra fată pe lac*), la cea senegaleză a lui Leopold Sedar Sengor (*Ți-am urzit un cântec*), la niponii Bakusui, So In, Taiji (*Singur în iatac*), la rușii Pușkin, Pasternak, Esenin (*Scri-soare către o femeie*), fără să ui-tăm lirismul profund al germani-lor Holderlin, Heine, Brecht (*Pa-tru cântece de dragoste*) și nu în ultimul rând lirismul exaltat al unor francezi ca Paul Verlaine, Charles Baudelaire, Paul Eluard etc. Postmodernismul românesc, uneori poate mai acut decât cel general european, odată cu epo-ca optzecistă, trece de la para-digma de model franco-german spre cea saxonă prin poezia unor Bogdan Ghiu, Mariana Marin, Mircea Cărtărescu, Florin Iaru, prin proză (*Desant '83*) cu tex-tualiștii Gh. Iova, Mircea Nedel-ciu, Gh. Ene etc. Curentul are o anumită evoluție grefată pe ino-vație în condițiile în care tematic nu aduce mai nimic nou în afara nonconformismului său epuiza-bil, iar în formă se rezumă la des-ființarea formelor ori cel mult la parodiarea celor consacrate; am-bitusul resemantizării duce la convențional din moment ce de-notația își urmează paradigmele sale despre care am mai vorbit cu alte ocazii. O parodiare a for-

melor care nu se are pe sine ca obiect, ceva mai inspirată, ne-o propune George Stanca, de pildă în recentul său *Erotikon* (Ed. Ni-culescu, Buc., 2011), stilul fol-cloric arătându-se și în aceste condiții încă productiv: *Ana mea, Ană/ dulce cosânzeană./Punctul de nadir/ fir de trandafir* (p. 9)... sau *Lele, lele și iar lele/ ce-mi faci patimile rele/ de-am rămas doar os și piele/ după darurile tele...* (p. 58), precum în *Cânti-cele țigănești* ale lui M.R. Paras-chivescu și, de ce nu, chiar ca la Costache Conachi, cum reține în cuvânt-înainte Al. Cistelean. Și dacă senzualismul exuberant, fre-netic, care forțează pudicul, eti-cul, decențele conformiste, în mod tradițional (începând de la narcisismul patologic) se asocia cu erotismul masculin denaturat (bărbăția e altceva), erotismul fe-minin e parca și mai radical; fe-minismul devine anost, iar femeia se dezvăluie ea însăși în formule tari, în variații pe aceeași temă, deși trece prin structuri înnoite la iubirea carnală, împărtășită fără prejudecăți și asta poate pentru că femeia a avut cea dintâi ispita cunoașterii. Este cumva ceea ce vrea să ne propună și Mirela Lungu cu volumul ei de debut, *Biografia coapselor* (Ed. Tracus Arte, Buc., 2011), volum girat și de Liviu Antonesei (care a trebuit să citească de trei ori manuscri-sul ca să-și dea seama de motivul pentru care îi place poezia ace-s-teia; coperta IV), dar și de Horia Gârbea, președintele Asociației Scriitorilor din București. *Debu-tul Mirelei Lungu* - spune Gâr-bea - *este de fapt cartea unei poete experimentate, cu deplin control asupra recuzitei sale și care se cuvine a fi urmărită cu atenție, o șansă sigură, credem și noi, de a fi primită în ASB, mai*

ales că orice s-ar spune, Mirela Lungu are talent. Și nu neapărat ca să-i dau dreptate lui Liviu An-tonesei, a trebuit să reiau de mai multe ori lectura textului ca să mă debarasez de ideea că autoarea promovează un sentiment per-vertit și că nu își propune să com-promită limba, ci face doar un compromis cu aceasta încercând să testeze nu cât de mult suportă hârtia, ci tiparul. Nu libertatea prozodică este inedită la Mirela Lungu, nici intersectarea de co-duri, poate noutatea vine mai mult dinspre vocea care-și îm-pinge limitele tot mai departe. În numele postmodernismului re-volut, ea se declară, fără punctua-ție, *suspectă de nimfomanie în principiu curvele mint & liftu-rile se blochează întotdeauna între etaje...*; p. 31). Titlurile vin și ele să spargă barierele cano-nice și alternează între *Cina cea de taină*, *Week-end în provin-cie*, *Ridică-mă la cer*, *Pulp fic-tion* ori *Bărbații din viața mea* *voiau liniște*, ca să ajungă la con-statări de genul *Suntem orange*, *Every single day of my fucking life* și, de ce nu, pe românește, *Când ne-am tras-o ultima dată* ori *Oamenii se fut* (sic!) *econo-mic*. *Biografia coapselor* abun-dă în sutiene (2), bikini (8), sâni/țâțe (11), prezervative (7), or-gasme (12), sex, a și-o trage și al-te sinonime (40) etc. Mai libertină decât George Stanca (vezi *Motto la Văginița: Când a murit mama/ M-am masturbat, m-am mastur-bat...*; p. 83), Mirela Lungu face o biografie a coapselor nu în

funcția lor locomotorie, de pildă, ci ca percepere erogenă a tensiunilor afrodisiace, a fanteziilor nu eliberate de inhibiții, ci libere pe deplin (... și în trei poate fi perfect crede-mă...; p. 30). Trecerea de la registrul liric cuminte, turnat într-un cod încă neepuizat (*secretele cresc/ ca o pânză de păianjen se-ntind pe scaun/ dulap/ noptieră/ în vârful degetelor pășesc trei dimineți părăsite...*; p. 9), spre acele intersectări de care aminteam (*Dragoste e un tren urci cu one way ticket și speranța că toate drumurile duc la roma vacanța de vis e always on top dedesubt se colectează regretele la s.c. iubirea s.a. bursa valorilor funcționează...*; p. 44), confirmă apartenența la gen. Același lucru îl face, de pildă, și Liviu Nanu, în recentul său volum de versuri *Vești din Utopia* (Ed. A.T.U., Sibiu, 2011): *...fiecare avem un Dumnezeu moșăind într-o gaură neagră/ al meu este acela căruia mă rog și nu mă ascultă/ sau poate că tocmai el îmi trimite mesaje spam/ „congratulation dear lucky winner”/ pe care eu le trimit înapoi virusate...* (p. 7). Mirela Lungu, din câte știm, absolută de Filosofie, sub formula poemului în proză cultivă adânci defulări ostentative ale *Sinelui pentru sine* într-o constantă *Conștiință de sine* (*Eul și dorința*, la Hegel), de aceea își refuză singurătatea (*singurătatea e o piscă ce ți se cuibărește la piept și-ți zgârie timpanele cu bățile inimii ei...*; p. 54) în care își poate reflecta ostentativ nudul Sinelui destul de fecund. Autoarea mi se pare totuși mai interesantă în sonete (probabil un viitor volum). Ea și acolo este o răzvrătită a codului, însă constrângerea formei fixe o va confirma cu adevărat, cu atât mai mult cu cât ar putea depăși această ispită postmodernistă așa de zgomotoasă în contestarea cu orice preț nu a ceea ce s-a mai spus, ci a modului cum a fost spus; referentul și referința rămân însă permanente funcții de ce, iar nu de cum; lucru care, înainte de a fi uitat, trebuie știut.

George PETROUAI

Stikuri de lumină

Lumina Mamei

Flămând de dragoste
- o, mamă -
te-am căutat la răsărit
și cu lumina m-am hrănit,
ca-n țesătura-i nevăzută
să dau de-acea nuanță
ce-n toate tu erai
când te aveam
și mă aveau.

Toropit de căldură
și-ngrunat de lumina
sorbită fără măsură
(de-a valma infraroșii
și ultraviolete),
deodată-n miez de zi
am ațipit
și-am tot dormit
- cu gândul la laptele supt
din dulcea ta lumină -
până-n amurg,
când soarele se săturase
de lenta furișare
prin hățișurile norilor
și-și azvârlise
bătrâna resemnare
și purpura de împărat
în oceanul alternanței
dintre zi și noapte.

Atunci
- orbecăind în întuneric -
tare-aș fi dorit
de diogenicul opaiț să dau
ca să-ți sărut lumina
cu lumina mea -
o, mamă.

Fecioara Maria

Au fost acele vremuri
de Duh strălucite,
când viul moartea-nvinse
prin crez și puritate,

când taina nepătrunsă
din cer se pogorî
spre-a omului salvare,
cum Tatăl hotărî...

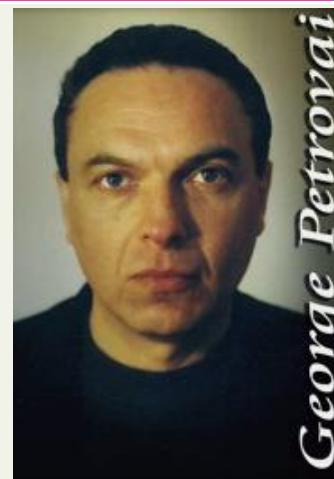
Ca totu-n tot să pară
uman și transuman,
știut fiind că omu-i
un sceptic și-un dușman

cu el și toți ai lui,
menită fu Maria
- din Nazaret fecioară -
să afle bucuria

că-i sfânt potir matern,
prin nașterea Acelui
ce-n lume coborâse
ca Uns, etern egal doar Lui.

O, maică preacurată
și pururea fecioară,
fii pentru noi sărmanii
ce-ai fost și-odinioară:

Fii focul din inimi
și-al dragostei jar,
fii mamă duioasă
și fă ce-ai făcut iar!

George Petrovai

Noi doi

Suntem o lume și mai bine
de când din jumătățile
noastre
făcut-am un întreg
fără cusur
și fără egal,
după ce ani și ani
am trăit neștiutori
unul de altul,
doar sperând și stăruind
în dobândirea adevărului
despre fericirea împlinirii
prin topirea-n celălalt.

Iar acum,
când tu ești eu
și eu sunt tu,
prea puțin îmi pasă
de lumile paralele
în care viul
- poluat și iradiat -
moare înainte
de-a se naște.

Oh, clipe grele-n
veșnicii,
ucideți-mă
mai înainte
ca gelozia voastră
să-mi ucidă fericirea!

Gheorghe Puiu Răducan - Tepești

BALADE PAMFLETISTICE MODERNE

EDITURA GENS LATINA
ALBA IULIA
2010

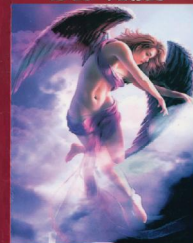
Cărți primite la redacție

Gheorghe Puiu Răducan-
Tepești - *Balade pamfletistice
moderne*, Ed. Gens Latina,
Alba Iulia, 2010

Gheorghe Puiu Răducan-
Tepești - *Păzitorul de vise*,
Ed. Lumina,
Drobeta Tr.-Severin, 2009

GHEORGHE PUIU RĂDUCAN - TEPEȘTI

PĂZITORUL DE VISE

EDITURA LUMINA

George FILIP
(Montreal)

CIUTA

poetei noastre dragi
Ana-Maria Gibu, din Botoșani,
la onorabila vârstă de 14 ani-

*Motto: de te-aș prinde
alergînd pe plai
te-aș cuprinde :
fată...câți ani ai ?*

nu e sărbătoare-n orice casă
n-avem ploaie-n orice primăvară
soarele îți svîntă talpa udă
cu-n batic de aer - domnișoară.

îți e slobod cugetul și visul
ai dori să mîngîi o ghtară
nu ne spui cum o mai duci cu scrisul
stai să vină toamna - domnișoară.

toamna... când ne pleacă triști cocorii
și îți intră-n casă zâne bune
iar din tolbe iarăși plîng toți norii
toamna... când vibrezi din mii de strune.

n-o-ntreba pe mama ce-s fiii
nu ruga poștașul să-i aducă
fii atentă: vin colindătorii
ce spre doruri vor să te seducă.

dar de ce plîng eu poemu-acesta?
poți să-l scrii și singură... așa-i?
eu întreb în clipa ta - celesta
spune ANA dragă: câți ani ai?

întrebări sunt multe, fată dragă,
tu știi - de exemplu, cine-i Luna,
doamna asta ce strînge-n desagă
tainele iubii-ntotdeauna?...

bănuiam că în jurnalul zilnic
scrii cu gândul tău - tremurător:
lume mare, dorul e o ciută
care-ți intră tainic, în pridvor...

19 iulie, 2011- la Montreal

Ana-Maria Gibu

Interviu canicular

Tânăra poetă **Ana-Maria Gibu**, din Botoșani, a împlinit, pe 19 iulie 2011, onorabila vârstă de 14 ani. Dar poeta noastră, zic noastră fiindcă mai mulți admiratori ne-o revendicăm, este cunoscută în publicațiile de specialitate de la vârsta de 10 ani. Atunci am descoperit-o, și eu, și de atunci ea a devenit poeta tuturor, dar și fata familiei mele. La doar vreo 10 ani și nițel tânăra poetă a publicat un volum de versuri numit *Grădina mea*. Am scris despre poetă la timp și am introdus-o prin revistele noastre canadiene ca *Destine literare*, *Candela de Montreal*, *Observatorul din Toronto* etc.

Și poeta nu ne-a dezamăgit. Scrie mereu, mult și bine. A evoluat fantastic și acum are gata spre publicare un nou volum, mult mai amplu și de o altă factură. Personal o sprijin să publice acest volum.

Pentru cine vrea să știe, vă spun că în cei patru ani care au trecut de la primul volum, poeta a obținut premii, diplome și mențiuni care atârnă în palmares cam de vreo patru ori mai mult, numericește, decât vârsta ei. La Ana-Maria predominante sunt munca asiduă, cunoașterea, poezia, pictura, dansul etc., copilăria ei fiind paradisul în care ea plutește pe aripi de vis, nu chiar mereu, se maturizează frumos și pentru ea succesele sunt firești ca respirația, zborul păsărilor, cântecul mării și alte nobile și superioare îndeletniciri. Mi-am însușit, ca un „coleg”, sau ca un „tetea” dur și drept - cum o rog să-mi zică - volumul poetei, cu niște ilustrații adecvate, oferite de buna ei prietenă, studenta Alina Astăluș. Și aceasta, la rândul ei, fiind o teleormăneancă de doar 23 de ani, o zgâtie de fată dăruită artelor frumoase.

„Ciuta” noastră de la Botoșani nu știe încă de faptul că mai spre toamnă va primi cadou de la familia mea, pe lângă volumul publicat, și o ghtară, pe care și eu mi-am dorit-o la vârsta ei și nimeni n-a putut să mi-o ofere. Drept pentru care o să-i propun poetei ca noul volum să se numească *Poeme fără ghtară*, fiindcă scriitura ei cântă singură, ca o ghtară fermecată, și este sprintărea precum o „Ciută”, așa cum se numește și poemul dedicat la aniversarea a 14 ani de tinerețe atât de fecundă și mai ales: anotimp ireversibil. La mulți poeto Ana-Maria și infinită fericire!

*

1- Poet: Domnișoara Ana Maria, când ai aflat

că ești poetă, de la cine și... dacă este ade-vărat?

Ana Maria: Apelativul „poetă” nu mi se potrivește! Cel puțin în acest moment! Eu nu mă consider poetă, sunt un copil care scrie versuri, atunci când de fapt ar vrea să vorbească și nu poate sau nu are cu cine. Creionul și foaia de hârtie îmi sunt cei mai buni camarazi de drum în orice moment. Mai folosesc și telefonul mobil! Dar îmi amintesc cu mare drag și de momentul când am fost „numită” așa și de către ...cine crezi, „Colega”? Chiar de către Domnia ta! Îți amintești cum ai scris atunci despre mine? „Am cunoscut-o pe poeta ca o floare Ana-Maria Gibu cu prilejul unui concurs internațional de poezie, al cărui președinte, cu onoare, am fost. În poezioarele trimise am adulmecat imediat un iz de moldovenism și am citit și recitat versurile. Parcă devenisem copil. I-am scormonit poetei prin viață și am aflat că avea... doar 10 ani! Măi să fie, mi-am zis eu, nu se poate. Am declarat-o urgent «colega» și am continuat dialogul prietenesc, dar mai ales poetic. Între timp, poeta mea dragă a mai «îmbătrânit» cu un an...” Așa scria, cu trei ani în urmă, poetul George Filip, din Montreal, Canada, dacă îl cunoști cumva... Prin aceste rânduri am spus tot!

2- Poet: Consideri că poezia este un dar minunat al muzelor sau o povară a destinului?

Ana Maria: Consider că poezia este un dar minunat al muzelor, dar care, cu timpul, se transformă în povară a destinului. O povară plăcută! Povară pe care nu poți să o abandonezi atât de ușor, sau poate niciodată. Cel mai în măsură sunteți d-voastră să-mi spuneți dacă este dar sau povară poezia! O cărați pe umeri de vreo 60 de ani! Și încă sunteți dispus, după cum ați mărturisit în ultimele poezii, să adăugați alte poveri la cele existente! Deci poezia este și dar al muzelor și povară a destinului celui care este menit să o poarte!

3- Poet: Care anotimp îți este cel mai drag și de ce?

Ana Maria: Îmi plac toate anotimpurile, însă cea mai dragă îmi este primăvara, deoarece după monotonia iernii totul capătă culoare și totul prinde din nou viață, viață ascunsă în nostalgia toamnei. („pentru mine / primăvara începe / cu litera / /mugurilor //concepuți din cioburi / de gheață și raze / de un verde curtenitor / aruncat / peste dealuri”) Dar îmi place și vara. Este anotimpul venirii mele pe

această lume, este anotimpul când și ecoul înfloreste! („vara este / căpitan de vacanță / adună-n rucsac / jocurile de-a «vivat orice» / pădurea îngropată / sub gene de curcubeu / muzica inimii / și le împarte / la colț de lume”). Am citat din poezia mea numită „Însemnări”.

4- Poet: Prietenii ți-i alegi tu sau te cauți ei?

Ana Maria: Prietenii sunt... adevărați și... prieteni! Prietenii adevărați nici nu mi-i aleg, nici nu mă caută. Ei există pur și simplu în viața mea. Apar, așa, deodată și mi se pare că i-am avut în preajmă dintotdeauna! Prietenii dintre ghilimele mă caută când vor să mai afle câte ceva, despre cineva, să-și satisfacă o curiozitate, să aibă un subiect nou care ar face senzație la întâlnirea cu „gașca”, să știe ce am mai făcut, unde am fost, ținând cont de faptul că eu sunt o fire cam tăcută! Dar... aleg cu cine să ies la o plimbare, la un suc... la o partidă de tenis!

5- Poet: Ai aflat deja ce este invidia, ca să nu zic ura?

Ana Maria: Da, am aflat ce este invidia, din păcate pentru mine. Sincer, mi-aș fi dorit să n-o cunosc, să nu-i simt fiorii de gheață pe șira spinării, asemenea groazei, niciodată. Dar nu se poate! Și dacă mă gândesc la rece este mai bine că am aflat de pe acum despre invidie, am găsit astfel și armele pe care le pot folosi pentru a mă apăra. Că de învins, n-o poate învinge nimeni! O dai pe-o ușă afară și intră pe cealaltă! Poartă vestă anti-qlonț, așa că... Am simțit-o și pe propria piele nu de puține ori! Din invidie pornesc supărările, neînțelegerile, conflictele, pe scurt, invidia este sămânța tuturor relelor. De aceea încerc „s-o evit”, să trec neobservată pe lângă „Gârbovenia-sa”, să-i dau prioritate când este grăbită, ca la mașina de pompieri, să-i răspund politicos la provocări, să refuz orice invitație la ceai sau pizza și să-i spun ori de câte ori am ocazia că nu am timp să o însoțesc. Așa cred că o să mă lase în pace!

6- Poet: De ce ai fugit de la versul clasic, rimat și ritmat, la poezia în vers alb, cum se zice?

Ana Maria: Nu am fugit! Am plecat „în vizită” și pe la versul alb! Trebuie să experimentez ceea ce este în pas cu vremurile! Ușa versului clasic a rămas deschisă! Mă întorc la el când vreau! „M-am întrebat ce e iubirea? / În versul ei să pot afla! / Ca un ocean nemărginirea / Din stropul lui e inima. // Iubirea arde-un foc ascuns / Cu flacăra închisă bine / Atât să știu îmi e de-ajuns / Curând va arde și în mine” (Ana Maria Gibu, „Ce este iubirea?”, 2010).

7- Poet: Ce-ți propui să devii în viață?

Ana Maria: Nu știu dacă trebuie să-mi propun! Știu ce aș vrea să fiu! Știu cum aș vrea să fiu! Aș vrea să devin un om cu sufletul „întreg la minte”: să-mi placă simfonia ierbii când încolțește, să ascult toaca în liniștea

serii, să mănânc vișine coapte din pomii de pe marginea drumului, să adun sânziene și ciuboșica cucului pentru ceai, să mă rostogolesc în covorul de frunze portocalii, să mă zbgui cu „punga” în loc de sanie prin zăpada pufoasă, să știu totdeauna când este Paștele și Crăciunul, să am un loc de muncă unde să fac ce îmi place și ce am învățat, să am o casă, să am familia mea, să-i am pe toți cei dragi aproape!

8- Poet: Dacă te-ai mai naște odată, ce ți-ai dori să fii, băiat sau fată?

Ana Maria: Probabil, dacă ar fi să mă mai nasc o dată, vorba regretatului nea Gică Petrescu, aș dori... să fiu băiat! Aș avea ocazia unică să înțeleg cum e să vezi lumea prin ochii unui băiat, dar mai ales aș descoperi din tainele pedagogiei mamelor de băieți! Mi se pare că și unii și alții au altfel de concepții asupra anumitor lucruri, diferită de a fetelor! Dar spun asta pentru că sunt sigură că nu pot să mă mai nasc ...odată!

9- Poet: Ai aflat cumva, de ce îmbătrânesc buncii, profesorii, arborii?

Ana Maria: Da, într-un fel, am aflat. Cel ce ne face pe toți să îmbătrânim, săraci și bogați, frumoși și urăți, înalți și scunzi, grași și slabi, este timpul. El, sursa zilelor noastre consecutive, adună picături din esența noastră în sticlute de cristal, până ne lasă vestejiți, privind spre cer și așteptând un tonic de întinerire. Timpul acesta ne privește, oarecum nepăsător și se răsfață cu esențele noastre pulverizate pe pielea lui veșnic tânără. De fapt nimeni nu îmbătrânește! Toți ne schimbăm puțin ambalajul. Prea multă monotonie...strică!

10- Poet: Ca toată lumea, ai și tu un animal de companie?

Ana Maria: În adevăratul sens al cuvântului, am avut două animăluțe de companie: un hamster și o pisică. Pisica a intrat în casa mea cu un an înainte să apar eu. Am crescut odată cu ea și de aceea am fost foarte atașate una de cealaltă. De câte ori veneam de afară îmi cunoștea pașii și mă aștepta la ușă! Hamsterul l-am primit cadou de ziua mea, cu un an înainte de a pleca la școală. Amândouă au plecat să se joace pe veci în împărăția norilor. Acolo le va fi mai răcoare. Pierderea lor m-a marcat foarte tare. În altă ordine de idei, mai am... „animale” de companie! Cel mai fioros... Timpul!

11- Poet: Știi că n-o să mai împlinești 14 ani niciodată?

Ana Maria: Da, știu, și-mi pare rău că nu voi mai împlini niciodată 14 ani! Timpul a fugit parcă prea repede! Și cu el fuge și cea mai frumoasă și lipsită de griji parte a vieții: copilăria! Dar fiecare an este unic, niciodată un an nu va fi ca celălalt, cu întâmplări triste și vesele, cu reușite și pierderi, cu noi și vechi prieteni. Nu voi mai împlini 14 ani din „ăștia cu buletin la purtător”, dar voi împlini 14 ani de când am terminat grădinița, 14 ani de când

am terminat clasa a IV-a, a VIII-a, a XII-a, de când l-am cunoscut pe Tetea, de când... m-am îndrăgostit... Și 14 ani de când, la doar 11 ani, m-am ajutat să public primul meu volum de versuri - „Grădina mea”.

12- Poet: Ce înseamnă pentru tine un război? Cine îl provoacă și de ce?

Ana Maria: Pentru mine războiul este urmare a unui conflict de amploare care colorează pământul cu sânge și-l îngreunează cu vieți nevinovate! Războaiele sunt provocate de oamenii incapabili să rezolve probleme mai mici sau mai mari, stând la masa tratativelor! Sunt dominați de ură, invidie, dușmănie, ambiții, întâmplări amoroase! Războiul meu cel mai dur este cel pe care îl am împotriva mea! Știu că dacă vreau să fiu învingătoare trebuie să mă dăruiesc lui Dumnezeu! Așa mă dezarmez și triumfă pacea! Dar război poate fi și cel când frățiorul meu, Tudor, vrea desene animate pe Cartoon Network și eu filmul de pe Diva sau când mama îmi cere să aranjez dulapul și eu vreau să merg la întâlnire, când...

13- Poet: Te-ai gândit că va trebui să te măriți?

Ana Maria: Mă faceți să râd! Da, m-am gândit că într-o zi va trebui să mă mărit! Nu știu dacă chiar ar trebui! Am destul timp să mă gândesc la acest subiect! Acum am alte priorități! Mă gândesc dacă va fi mulțumit poetul George Filip de răspunsurile date sau... se iscă un război!

14- Poet: Pe scurt: care este cea mai hazlie poveste din viața ta?

Ana Maria: Povești hazlii, năzbâtii mai bine-zis, am multe! Vă spun despre cea mai recentă întâmplare din viața mea, care este și hazlie dar care îmi putea crea și probleme. Eram cu formația de dansuri „Elektrik Parple” în excursie la vulcanii noroioși, Buzău. Îmi doream demult să ajung acolo să-i văd și să le ascult bolboroseala. Dar pentru asta trebuia să fii cât mai aproape de craterul vulcanului. Dorind foarte mult acest lucru, și curioasă din fire, m-am aventurat printre crăpăturile uscate care brăzdau pământul. Din neatenție am călcat pe buza unei crăpături adânci și am alunecat. În câteva clipe am fost pe fundul grotei! Colegele și instructorul mă priveau de sus și așteptau să urc! Dar cum? Mă străduiam să „ies la suprafață”, mergând copăcel-copăcel, la început, dar lunecam iar. Singura soluție era să urc pe coate și pe genunchi. Și așa am pornit să cuceresc urcușul. Câțiva turiști străini, atrași de întâmplare, s-au oprit și mi-au făcut fotografii, așa cum mă cățaram eu de-a bușilea până am ajuns unde trebuia! Abia când am reușit să ies din acea crăpătură mi-am dat seama că, pentru câteva zeci de minute, am fost la o ședință foto în mijlocul naturii. Și ce ședință foto! Acestea îmi sunt răspunsurile, destul de subtile, stimulate poet. Aș dori să vă placă, dar și cititorilor. Cu prețuire și mulțumiri, Ana-Maria.

Constantin ROȘU PUCU
(Auckland New Zealand)

Nadejda ori Speranța?

București, cândva în Martie 1966.

Sunt pe trezitelea! Sunt așa, dimineața, între vis și scolare. Trebuie să fie ceasul cam 7.00. Ora mea de trezit din somn. Ca prin vată, aud o voce. Arțagoasă! Gălăgie mare! Îmi dau seama ca este vocea lui tata. Săracul, a venit din tura de noapte - de peste 12 ani face numai tură de noapte. Doamne, cum o putea să reziste!

„Florico - asta este MAMA - să mă lași în pace. Nu vezi? Are aproape 17 ani și nu îi este gândul la carte deloc. Numai baschet are în cap. Ce o să facă la 30 de ani? O să fie profesor de sport?”

Mă chircesc în pat, nu prea este strategic să dau semne că m-am trezit. Apoi, aud vocea blândă a mamei: „Lasă-l, măi Florică, e încă mic, o să pună el și mâna pe carte”.

MAMA! - MAMA tot mamă!

Mai stau ghemuit vreme de vreo 5 minute, aud ușa de la sufragerie, poc-poc, săracul tata doarme pe o canapea, în apartamentul nostru de două camere, din Pajura, luat cu atât de mare trudă, de la serviciu de la tata, după nu știu câți ani de așteptări, doarme în sufragerie, dormitorul mi l-au dat mie. A zis MAMA, la mutare: „Dormitorul să-l ia băiatu, mai îi vine și lui o fată în vizită, ori un prieten, noi o să dormim aici, în sufragerie, unde o să punem și televizorul”.

Săracul tata nu a zis nimic. Și s-a făcut cum a zis mama.

Realizez că primejdia a trecut și mă extrag din așternut. Baie și bărbierit. „Hai, măh, că se răcește omleta!”

Mama, săraca! Bag omleta pe sub barba proaspăt rasă - am abia 16 ani jumate, sunt în clasa a 11-a, ultimul an cu 11 clase, de la anul se face școala - liceu - de 12 ani!

„Gata, mamă, am plecat să nu întârzi la școală”.

Școala mea este, doar de câteva săptămâni, Liceul 35, liceu cu program special de educație fizică. Am fost la „Iulia Hașdeu”, liceu bun, se învăța carte acolo, dar..., jucând baschet la Dinamo, a venit un dom profesor de la Liceul 35 și, cu acordul meu - nu l-aș mai fi dat -, m-a transferat la el la liceu, în loc de carte, să fac... baschet! De aici și supărarea lui taică-meu.

Pe la 5 după masă, mă întorc de la școală. Ce școală? De la 8 la 9 mate', cu o profă care trecea ea la tablă și ne zicea: „Dacă la bac vă cade ecuația asta de gradul II, așa trebuie să o rezolvați!” De la 9 la 10 aveam franceza! Întrucât eu, la „Iulia Hașdeu”, fusesem la rusă-engleză, eram scutit de ora asta, adică mă duceam în sala de sport și încercam să bag mingea aia portocalie pe inelul acela de sus, cât mai des cu putință. De la 10 la 11 aveam fizica. Chiuleam! De la 11 la 12 aveam rusa! Mă duceam. Eram cel mai „tare” din clasă. Ședeam în fundul clasei și jucam „va-poarele”. Și mă trezeam rostind în rusă câte ceva pe care unul din colegii mei, săltat din bancă să ia notă, nu știa. Se zburlea la mine tovarășa profesoară, o bătrânică, rusoaică din naștere. „Tavarishci Roșu, dacă mai vorbești nentrebat, te dau pe coloar!”

În ziua cu pricina, cu supărarea lui taică-meu vis-a-vis de pusul meu cu burta pe carte, ajung acasă pe la 5 după masă (aveam antrenament la baschet de la 2.30 la 4).

- Săr'mâna tată! - tata pe balcon la cafea.

- Aaaa, ai venit? Ia stai aici lângă mine.

Bei o cafea?

- Nu, tată, mulțumesc.

(Eram prea tânăr pentru cafele, țigări și alte „tare” ale societății care încearcă multilateral să se dezvolte - dar s-au dezvoltat ele, slavă Domnului, între timp!)

Mă așez pe un scăunel. Mă ia direct!

- Măh, ce vrei tu să te faci în viață?

- Păi... tată... să mă mai gândesc.

- Ce să te mai gândești, măh? Nu te mai obosi, lasă că m-am gândit eu pentru tine. Măine, la 4, vin să te iau de la școală, mergem în Floreasca, la Nadejda, cu care o să iei meditații de rusă, ca să poți să dai examen la Facultatea de Comerț Exterior, să fii și tu om în rândul lumii, nu doar un baschetbalist!

Tac. Am rămas mut!

- Nadejda este rusoaică, s-a căsătorit acum 9 ani cu Stere, îl știi pe Stere, colegul meu de tură. Au divorțat apoi, a fost o căsătorie de aia, cum se făceau pe vremuri, când ne aveam noi bine cu rușii.

Răspund moale, fără vlagă.

- Da! - dar deja mi-a intrat frica în oase. Văd că tata este croit pe facultate, în timp ce

visele mele de adolescent sunt legate de baschet. Eu, în echipa națională a României, la campionatul mondial, marcând coș după coș în ovațiile spectatorilor și ale telespectatorilor din țară. „Cine este Roșu ăsta? Păi, este băiatul lui nea Florică, ăla de stă la etajul 5...”

A doua zi, după o noapte de vai de mine, ies la ora 4 din sala de baschet. Taică-meu - prezent.

- Hai - zice -, mergem pe jos că nu-i departe!

Pe drum, mai vorbim de una, de alta, fotbal, ce note am mai luat, când se dă bacul, etc. Ajungem în buza cartierului Floreasca, la un bloc cu 4 etaje.

- Nadejda stă la parter - mă anunță taică-meu.

Batem la o ușă. O femeie, o splendoare de femeie, cam pe la 30-32 de ani, ne întâmpină zâmbitoare.

- Aaaahhh, domnu' Roșu și feciorul, da' poftiți, poftiți!

Intrăm. Interior mobilat cu gust, calitatea la nivelul vremurilor pe care le trăiam. Eu... morcovit până în măduva oaselor. „Dacă mă ia asta în prezența lui taică-meu la vre-un test, ăsta sunt. Am uitat și ce știam!”

Ne așezam în sufragerie la o masă. Se uită la mine.

- Pe mine mă cheamă Nadejda. Știi cum se traduce în românește Nadejda?

Răsflu ușurat.

- Da, numele românesc este... Speranța.

- Ocîn harasho.

Intervine tata.

- Păi, rămâne cum am vorbit astăzi, îți aduce copilul (!?) banii.

- Să nu aveți nici o frică, o să facem treabă bună amândoi - zice Nadejda.

Pleacă tata. Mic-mic eu, dar... bărbat în devenire, nu? Mă uit la ea, pe la spate, în timp ce îl conduce pe tata la plecare. Are picioare mai frumoase decât Ligia, prietena mea din liceu, sânii parcă ceva mai mari și are așa... niște arcuiri de piele care îi dau o formă de model.

Ușa s-a închis, tata a plecat. Nadejda revine în cameră și se așează pe un scaun. Se uită la mine cu privirea aceea de profesoară

la elevul scos la tablă. Eu încerc să ies din concentrarea către sânii ei, bine stăpâniți de o bluză neagră, pe gât, și dedesubt probabil de un sutien, ori rusesc, ori românesc.

- Păi, de unde să începem? Poți să îmi spui ceva despre Kak zakalialas stal? Ori despre Esenin? Ori despre Burlakyna Volghe?

- Păi, doamna profesoară...

- Stai, uite, cât o să facem meditații împreună, mie ori îmi spui Nadejda ori Speranța, cum vrei tu!

- Păi... Speranța..., eu știu ceva rusă dar... mai bine să facem un plan, să pregătesc ceva acasă, căci aici, la tine, dacă nu mă pregătesc înainte, o să-mi fie greu...

Se uită adânc în ochii mei și clipește des din gene. Are niște gene lungi și ochi frumoși, iar eu mă pierd și iarăși îmi sar ochii către bluza cea neagră.

- Bine, hai să facem un grafic - zice.

Scoate dintr-o geantă neagră o carte de rusă de-a 11-a.

- Uite, începem cu Esenin. P'ormă o să trecem la Lermontov, Pușkin...

Scrie pe o bucată de hârtie. Îmi dă hârtia și zice:

- Să vii miercuri, la ora 4!

Citesc eu la Esenin asta de dau în draci.

Miercuri, la 4, bat la ușă. Când ușa se deschide, dau să plec - se pare că am nimerit la alt apartament.

- Pajalusta!

Nadejda este într-un... capot roz, despicat între sâni, mini, miroase... atât de frumos.

- Am venit acum 10 minute și tocmai am ieșit din duș.

Mă duc, clătinându-mă, spre masa din sufragerie. Mi-a fugit din cap tot Eseninul! Se așează vis-a-vis de mine. Se apleacă peste masă, fără nici un motiv, poate doar să-i pot vedea podoabele ce se ascund în V-ul capotului.

- Să îți fac o cafea?

Realizez că dacă zic „da” pot să câștig timp!

- Oooohhh, da, mulțumesc, aș bea o cafea!

Dispare la bucătărie. Mă uit buimac pe pereți și parcă îl văd pe Esenin mângâind sânii Nadejdei.

- Uite cafeaua, are și caimac!

Îngăim un „mulțumesc”.

- Ia să vedem cum stai cu Esenin?

Scot dintr-o geantă neagră gen „plic” - tare mândru sunt de ea, mi-a dat-o un nene de la noi din bloc care a fost în Cehoslovacia - caietul. Îl deschid la tema cu Esenin.

- Uitați, doamna profesoară...

- Nadejda, am convenit!

- Uite Nadejda, asta am scris.

O văd cum citește îngândurată - profă, ce să sper la altceva. După cam vreo 5 minute

termină și zice:

- Tu, ai un dicționar bun ruso-român acasă?

- Am unul, cred că e bun.

- Hai să îți dau eu unul mai complet, este doar cu împrumut, când terminăm meditațiile îl vreau înapoi.

- Da, desigur!

Se apleacă din nou peste masă, iarăși văd... ceva ce nu are nici o legătură cu meditațiile mele, și zice:

- Hai în dormitor, că acolo am eu biblioteca.

Trecem în dormitor. Asta este camera pe care o vedeam eu cu ușa întredeschisă și mă întrebam oare ce bărbat își face culcușul acolo!

- Hai stai aici pe pat, să văd ce dicționar să-ți aleg, căci am mai multe.

Mă așez cu timiditate pe marginea patului, în timp ce Nadejda se face că se uită la niște cărți aflate pe un raft ce ține loc de bibliotecă. Îmi vine în nări un miros de trandafiri, cu greu îmi dau seama că vine din așternutul de pe pat. Fără de nici o rușine, îmi pironesc privirea pe pulpele ei generos dezvelite de scurtimea capotului. Numai că... tânăr fiind, prea tânăr, nu corelez mirosul cu... dicționarul.

- Uite, l-am găsit, asta este!

Florin Măceșanu - Prin desiș

Are în mâini un cărțoi, gros, este într-adevăr un dicționar româno-rus sau invers, cine mai știe.

Se așează lângă mine, se lipește de mine, și deschide dicționarul la întâmplare. Gata... m-am pierdut, tot sângele s-a urcat în cap, am în fața ochilor o ceață deasă prin care nu o mai văd nici măcar pe Nadejda. Îi aud vorbele ca prin vis.

- ...și poți să găsești aici...

Ce să găsesc? Îi găsesc pulpa unui picior lipită de-a mea, atât de caldă, îi simt mâinile care îmi descheie nasturii cămășii, gata... știu ce mă așteaptă, pentru că încă mai am simțul umorului, mă săgeată un gând care îmi aduce un zâmbet pe buze: „Io-te al dracului Esenin, ce lucrare mi-a făcut!”

Peste cam 3 ore plec. Plec fericit (?), mulțumit (?) și cu rugămintea Nadejdei, aceea de la sfârșitul celor 3 ore de desfrâu:

- De acum încolo, mie să îmi spui Speranța!

Chestia asta cu... dicționarul a ținut cam 5 luni. De două ori pe săptămână mă duceam cu... Esenin în geantă, nu-l mai scoteam pe masa din sufragerie, căci Speranța mă aștepta direct lângă... bibliotecă. Din când în când mai făceam și câte o jumătate de oră de lecții.

La fiecare două ore (săptămânal!) trebuia să îi dau 160 de lei. Care bani mi-au rămas mie („Lasă, că ai și tu nevoie să mai bei câte o cafea!”)

Evident că am picat examenul la ASE, la facultatea de Comerț Exterior, am picat la... limba rusă!

Am fost luat la armată, la „batalionul sportiv al lui Dinamo”.

După examenul de la ASE, m-am îndrăgostit de o fată din Ploiești, cu care am stat cred că 6 luni.

Într-o seară, după acele 6 luni, mi-am adus aminte de... Speranța. Mă întâlnisem cu niște foști colegi de liceu și băusem o bere la terasa „Grădinița” de pe lângă Piața Romană.

Iarăși mi s-a ridicat sângele în cap, m-am repezit într-o florărie, am cumpărat un buchet mare de trandafiri roșii și... m-am bulucit la ușa Speranței.

Pe sub ușă am văzut lumină, era deci acasă. Am sunat, cu inima strânsă de emoție, dar și de... speranță! Speranța?

Nici un răspuns! Am sunat din nou, mai lung! Nimic!

Am ieșit afară și m-am dus spre fereastra de la dormitor (apartamentul era la parter). Era trasă, evident, perdeaua, nu se vedea nimic înăuntru, dar, prin geamul subțire, am auzit o voce care spunea:

„De azi încolo, mie să îmi spui Speranța!”

Am zâmbit, m-am reîntors la ușă, am pus trandafirii pe preșul din fața intrării, și am plecat spre casă, întrebându-mă: NADEJDA SAU SPERANȚA?

Florian COPCEA

Literatura română din Republica Serbia Deschiderea spre universalitate

Scriitorii din Voivodina, dincolo de interesele de grup, nu s-au aflat niciodată, mai ales către sfârșitul secolului XX și începutul celui de-al XXI-lea, la o margine minoritară, ca să-l parafrazăm pe Slavco Almăjan. Literatura lor a depășit frontierele provincialismului, impunându-se universalului. Întotdeauna am considerat că nu am greși dacă am considera centrul poeziei românești în Voivodina. De ce acest lucru, ni s-ar putea obiecta, când în România există o poezie durabilă, excesiv de modernă, care rivalizează cu cea care se scrie în alte părți ale lumii, unde, într-adevăr, s-au inventat noi arhetipuri, mai civilizatoare. Opinia noastră este că raportarea la un anumit centru este relativă și abstractă. Dar prin limba sârbă poezii care scriu în limba română au pătruns și în alte culturi și s-au inițiat mult mai bine în poetică decât confracții lor din dreapta Dunării. Ca o consecință a impunerii fenomenului poetic în peisajul literar european, în Republica Serbia s-au format câțiva scriitori de elită. Pe doi dintre ei îi vom prezenta în continuare.

Nicu Ciobanu sau zbor deasupra unui labirint înfrunzit

O poezie rezultată dintr-o atmosferă bântuită de tulburătoare mesaje existențiale, cu o subtilă notă elegiac-parabolică ne oferă în acest nou volum al său - *Umbră fără păsări* (Ed. Lumina, 2010), poetul **Nicu Ciobanu**. Constat că acesta își menține neschimbată rostirea orfică, convertită într-un desolemnizant proces al sublimului: „*Labirintul înfrunzit al grădinii/ Este o arătare sireată/ A rătăcirilor/ O arătare ajunsă la rătăcire - /Zborul puilor de cuci,/ Consemnând spațiul/ De unde începe călătoria cea mare./ Odinioară am crezut,/ Cum am mai crezut,/ Că drumurile sunt doar o închipuire,/ Că labirintul înfrunzit/ Este nepe-depsit de crimă,/ Că rătăcirile puilor de cuc/ (...) Din pragul unei uși/ Proiectat/ În acest labirint înfrunzit al naturii,/ Ce se perindă-n/ Răcoarea violentă/ Și n-ai cum să știi/ Dacă vreodată drumurile tale/ Nu sunt decât niște pași/ Risipiți/ Pier-*

duți/ Prin rătăcirea împrejmuită de așteptare.” (Labirintul înfrunzit e rătăcirea împrejmuită de așteptare).

Vocea lui Nicu Ciobanu, generând stări de spirit dionisiace, devine încărcată de mistere thnatic, în care pulsează germinativ spațiul ancestral la care se ajunge, totuși, cu ușurință descifrând tainele unui labirint: „*Rătăcite - pășesc pe muchie de cuțit/ în plină zi - prin beznă,/ sfârtecate trupuri de cuc./ Cuiburi devorate se rostogolesc./ În stânga,/ în dreapta./ În stânga-n dreapta.. / în sus,/ în jos,/ precum la Caraion: cizmele negre,/ cizmele negre...*” (Sfârtecate trupuri de cuc).

Construcțiile sale, multe dintre ele zidite după un criteriu similar cu cel textualist, conțin o tot mai vădită și accentuată dimensiune metafizică, anti-blagiană, dacă vreți, care resping, în sensul poeticii expresioniste,

Ileana Ursu sau poezia fără margini

Literatura română din Serbia fascinează prin diversitatea cu care se impune și dincolo de aria geografică în care se dezvoltă. Acest miracol dilematic se datorează, desigur, scriitorilor vorbitori și creatori de limbă română care au reușit să treacă peste avaturile localismului lingvistic și să internaționalizeze, astfel, ethosul spiritual european. Printre exponenții curentului de destruc-turarea a „spațiului matricial” se numără și poeta **Ileana Ursu** din Novi Sad. Volumul său de poeme *Nu mă numesc Noel* (Ed. Libertatea, Panciova, 2004) vine să probeze, dacă mai este nevoie, după cele cinci cărți publicate până aici în limba română - *Grădina de cuvinte*, *Abilitatea vrăjitoarei*, *Omul pasăre-neagră*, *Semne pe nisip* și *Candelabru candid*; că provincia (marginea, în accepțiunea academicianului Mihai Cimpoi, se pare cel mai autorizat susținător al recuperărilor axiologico-culturale prin integrare), nu este spațiul - periferic, unde se produc literaturi lipsite

de valoare estetică. Emblematic pentru (i)luminările Ilenei Ursu, dar și pentru demonstrația noastră sunt aceste versuri: „*Ochiul lui Noel/ Vede totul/ Cuprinde în albastrul său/ Fiecare mișcare./ Orice schimbare./ Paleta întregă de culori./ Ceea ce vede/ Multiplică în ochii altora./ Cei cu același nume./ Cei cu același intenții./ Aceia ce se cred făcătorii lumii./ Au ochi fără pupile./ Ei văd ceea ce Noel/ vede pentru ei*” (Ochii). Cum observăm, ludicul funciar funcționează ireproșabil, angrenând, în chip fericit, magicul și absurdul, dezechilibrul și ordinea în construcții care o determină să transperseze materialitatea, să o oblige să elibereze textul poetic de constrângeri anamorfotice. Tonul grav, modulat de un mesaj devoțional, trădează semnele premonotorii ale unei realități care imprimă fluxului discursiv dimensiunea unui sublim univers interior: „*nu sunt eu dintre aceia/ Care descoperă noi lumi./ Nu*

ludicul sacru: „Nimic nu mă mai mișcă - / nici limbajul profetic al pietrelor/ rățacit prin bibliotecii imaginare/ nu mă mai fascinează.” Orice metaforă scufundată în vers/ este ignorată de jos în sus/ cu o forță inegală cu greutatea/ volumului de realitate depoetizată. // Nici cuvintele, și cu atât mai puțin cuvintele, / nu mă vor apropia de esență. // Doar de deșertăciune/ cu desăvârșire m-apropii. // Nici răspunsurile, / care niciodată nu vor încolții, / nu mă mai mișcă. // Poate doar gândul, / singurul, / că nimic nu mă mai mișcă - / m-ar putea mișca.” (Depoetizarea realității).

Sensibilitatea lui Nicu Ciobanu, intrând în directă coleziune cu temele și tiparele clasice, tradiționale și experimentaliste, ale confrăților din Voivodina, dă naștere unei textuări poetice, obsesive, care nu-i complică discursul: „Ce trebuie să fac pentru tine, / pasăre neagră - / întreabă oul din cuibul devorat. // Nici acest sfârșit de mileniu, / cu atâtea erori, / nu mă mai fascinează. // Poate fi visul mai adevărat/ decât somnul? / Mi-e tot mai greu să cred în miracole. // Mi-e teamă că iarăși n-am înțeles nimic/ și se va mai scurge o viață de om, / precum altele/ care au fost și vor veni. // Ce trebuie să mai fac pentru tine, / pasăre neagră - / ca să-nțelegi că zborul e inutil, / se-ntreabă oul vânător.” (Oul își caută pasărea).

Din alternarea instinctivă a stărilor paradisiatice cu realitățile simplist-panteiste pe care ni le transmite cu exuberanță, rezultă un logos cosmogonic, în măsură să ne influențeze identitatea interioară.

Pentru Nicu Ciobanu, cuvântul reprezintă atât o provocare cât și o eliberare. El trece prin labirint cu ochii închiși, de-a-ndăratelea, semn că dispune de al treilea simț, al orientării prozodice, lucru care ne face să credem că toate capcanele acestui dedalic edificiu sunt relative în simbolurile lor: „Spune-mi, cine s-a mai putut gândi/ la ziua de azi. Până mai ieri/ totul ni s-a părut

posibil și firesc. // Cuibăriți prin labirintul înfrunzit/ am urmărit cu ochii cum ni se așează/ promoroaca/ tocmai în pragul ușii - și plonjau spicele/ de nea/ și-atunci și-n propria casă/ ne-am simțit ca la noi acasă. // Inimă, nimănui nu-i mai trebuie - / chiar și ca cea mai patetică formă/ a socio-realismului. Vei fi rățacită prin muzee, / pe pânzele pictorițelor din Uzdin, / vei deveni o prezență bizară, hidoasă... / atâtea doar. // Lumina plesnește precum o umbră/ cuibărită-n gene/ și prea devreme, mult - prea-devreme/ se rostogolește tăcerea/ prin casele noastre.” (Inevitabila risipire).

Nu pot să rămână fără semnificație imaginile de oglindă ale poemului din care răzbat irizările unei revolte substituită de ochi, cuvânt, cerc, oglindă, lumină, pasăre, timp, călătorie și umbră, într-o smerită conviețuire cu Dumnezeu: „Respiri adânc, respiri străpuns, respiri/ în gând, respiri subit, / căzut, / ascuns. // Te-ai pierdut de-a binelea/ printre cuiburi de vipere, / printre cuiburi ce doar cuiburi nu-s. // Sunt o deșertăciune discursurile/ ascultate, / cuvintele-s secerate. // În zadar limbile ni s-au uscat în gură. // La fiecare pas, / Un monstru cu priviri de cuțit în ochi te-așteaptă. // Lumina țâșnește din coarne de melc. // Lumina-i o ceață/ și nu lumină. // Lumina-i oglindă, năluca și fugă/ Și trup clătinat. E stearpă. Albă. // Precum un tăciune, / lumina - oglinda e colțul de paradis, / e colțul de vis - zăpada interzisă, / ușa mereu închisă. // Lumina - oglinda e drumul rățacit. // Atâtea oglinzi în care nu-ți poți regăsi/ propriul chip, propriul cânt. Oglinzi/ așezate-n cuiburi de cucii în care doar orbii/ își pot regăsi pierdutul chip. // Rămâi împietrit în fața oglinzilor/ din care lipsește o parte - locul unde/ te-ai trezit, / nici răstignit, nici măcar chircit - / dimpotrivă, / întins, lipsit pe o fâșie de pământ.” (Lumină - Oglindă).

Din versurile poetului înțe-

am descoperit decât cuvântul/ Și nici nu mă îndemn în alte/ Aventuri de inovații. // Nu clădesc construcții imaginare, / Nici nu conving mulțimea, / care tot mai ascultă, / Că aș fi chemată să deschid noi ferestre... (Mesaj).

Pentru Ileana Ursu, poezia dez-iluzionează, este capabilă să trezească la viață eul poetic, deoseori, captiv în păienjeniișul banalității estetice în care, bănuie, „cuvântul crește negrit”, anume spre a ridica din abis un labirint borgesian: „Pe străzi/ Omul întâlnește femeia: Precisă și frumoasă, / Precum orologiul din camera sa. // Albă și tristă, ca și pereții camerei. / Femeia nu-și descoperă surusul, / Nici pielea sânilor. // Întinde doar mâna/ Și-i destăinuiește timpul/ Precis și efemer. / (...) Timpul, / Neliniștit și efemer, / Îți transformă în profeți” (Balada străzilor).

L. Borges dezvoltă, euforic, în carnea poemelor o realitate traumatică, fapt care îi permite poetei disecții interpoematice inspirate.

Volumul *Nu mă numesc Noel* este declarația categorică, immanentă la modul fericit, a unei poete care declară război normalului inobservabil, înzestrată fiind cu harul de a-și redescoperi identitatea în narație unor texte cutremurate de voluptăți ludice, și care fără riscuri pot deveni veritabile ars poetica: „Aici niciodată nu s-a schimbat/ Nimic. // Noutățile efemere au adus cu ele/ Valuri de încredere, / Ceață de lacrimi, / Doringă să pășim prin ușa imaginară, / Rămânând întotdeauna/ Cu clanța în mână. // Aici niciodată nu s-a schimbat/ Nimic. / Dar cei ce croiau/ După propria măsură, / s-au schimbat” (La noi). Deseori poeta simte nevoia, asumându-și o utopie estetică misogină, să-și abandoneze visul și abisul în dialectica opacă a textului: „Poate din cauza mamei/ Sau din alt motiv/ Legat de casa părintească, / Nu m-am hotărât să cânt în cor. / Nu am știut să mă acomodez/ La o ridicare de mână a dirijorului, / să fiu una dintre cei mulți. // Nu am învățat nici să repet/ Chiar nici cele mai banale cuvinte/ Stoarse de pe buze cunoscute. // Mi-am ales colțul meu însingurat, / Am repetat până la oboseală/ Rugăciunile străvechi, / Socotindu-mă ferită de vânturi, / De străini lacomi, / De răutate” (Niciodată). Discursul Ilenei Ursu este exhaustiv, dominat de virtuții declanșatoare de evaziuni estetice care compensează într-un fel orgoliul caracteristic agorafobie: „Am adormit cu gândul la un poem, / Conștientă că este unicul/ Și de aceea nu s-a învelit în cuvinte.” (Poem) și „Acum Dunărea e unică: / Mare. // Dunărea din care cresc poduri, / În care se oglindesc/ Flori și Lacrimi, / În care se ascund/ Istории și vremi. // Cu pești și ramuri, / Cu urme de flămuri, / Dunărea/ Pe malul căreia/ Exist” (Dunărea).

Ileana Ursu, cu fiecare poem scris, trăiește drama fiului risipitor întors din vis și imaginar pentru a traversa „aburii gândului” către „... Parc, / unde am risipit/ Atâtea ani” (În parc), ea fiind totuși, conștientă că acest traseu este plin de capcane și vârtejuri periculoase.

Florin Măceșanu - Lila

legem că sensurile vieții și ale morții sunt continuu acelea de a-l face pe om să creadă în poezie, numai așa existând șansa supraviețuirii lui în eternitate: „Și până unde să mai merg/ prin viscolul acesta de metafore și/ discursuri politice,/ prin risipa asta de cuvinte și toasturi/ funereare,/ dineuri plictisitoare, false arătări,/ mai false prezențe și câte încercări.// Cineva își aruncă zăpadă în ochi,/ zăpadă în casă - / aleasă/ e umbra care te pândește,/ zvonul care te gonește,/ cuvintele ciulite mocnesc pe nepusă masă.// Urmărești cum îți crește molozul/ la pragul ușii,/ cum se spulberă nisipul din clepsidră.// Din halucinantele vise nu-ștelegi nimic.// din toate cele zise/ s-alegi, să scrii despre rătăcirii,/ despre citatele ce-au fost aprinse.// Vei suspecta chiar și-n silabe/ și rar, tot mai rar te regăsești/ și-n pripă cauți,/ prin vechi și armonioase cântece de lume,/ să izbești, să reapari,/ să spargi și oul barbarian” (Oreală și imediată rătăcire).

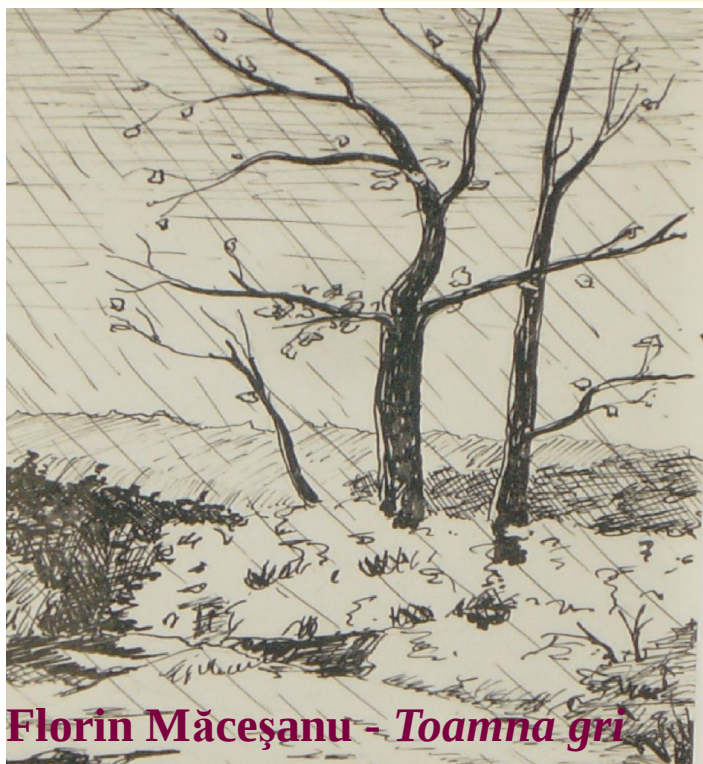
Nicu Ciobanu este conștient de prezența harului său de a vindeca prin poezie, de aceea nu ezită să ne sugereze că umbra unei păsări nu poate rămâne captivă în hățișul labirintic al unei fatali-

tăți vitale, la urma urmei: „Nimic nu vei afla mai mult/ decât ce-ți este dat să-nveți.// Vei rătăci prin labirintul cuvintelor/ fără ca să afli cum se stinge lemnul/ și cum arde piatra.// Nimic nu vei afla mai mult decât ce-ți / este dat,/ tu însuși vei deveni un labirint.//” (Labirint).

Cum remarcam altădată (vezi *Scurtă istorie a poeziei românești din Voivodina*, Ed. Lumina, 2008), poemele lui Nicu Ciobanu, unul dintre cei mai înzestrați poeți de limbă românească din Serbia, stau sub semnul din ce în ce mai accentuat al androgismului socratic și anunță, fără echivoc, o complicată arhitectură a interogațiilor: „De unde vin nopțile/ și aceste păsări neînșeuate/ mă întrebi” (Niciodată toamna).

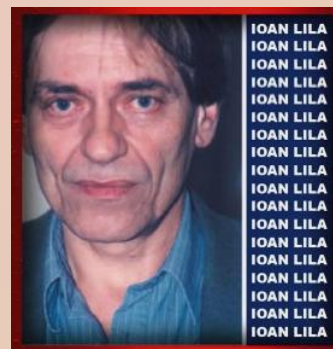
E momentul în care trebuie reținută preferința pentru metaforă și viziune celestă. Elogiul poeziei este, printr-o ingenioasă similitudine, și a poetului avid după teme fundamentale: „În fața oglinzii/ te simți mai tânăr/ Te atingi/ îți dovedești ființarea” (Oglindă și farmec).

Inevitabil, cosmicul se întrupează consistent în răsfângeri autobiografice de natură masochistă: „Te doare și/ îți place/ deci există” sau „te simți mai tânăr/ Te crezi profet/ Gândești și spui”.

Florin Măceșanu - Toamna gri

Ioan LILĂ (Franța)

Obiecte mici

Să scriu despre o frunză

Să scriu despre o frunză,
Acum, când vine toamna
Și liniștea-i confuză ?
Eu cum de nu-mi dau seama,
Când stau pe pragul nopții,
Cu stelele pe frunte
Și numai vântul tainic
Cutează să mă-nfrunte?!

Să scriu despre o frunză?
Și ea este confuză!

Pe dealul albastru

Pe dealul albastru
Paște iarbă un cal
N-are chef să se joace
Printre ierburi, pe mal

Este numai un cal
Dar cât de minunat
Văzându-l păscând iarbă
Pe dealul cel înalt

Înaltul deal albastru
Lipit de cer îmi pare
Mie îmi dă splendoarea-i
Și calului mâncare

Firmituri pentru vrăbii

Două-trei vrăbii se zbat
Țopăie nervoase pe asfalt
A trecut mașina cu pâine
Și firmiturile-au cazut din înalt

Și ele se închină
Mulțumindu-i dumnezeului lor
Că le-a dat firmituri de pâine
Și în curînd și apă dintr-un nor

Timbru

Era nevoie de acest timbru
Pentru o scrisoare urgentă
Tras la trei culori și o magentă
La o tiparniță decentă

Dar nu s-a lipit bine și,
Dacă ar fi căzut,
Timbrul de pe scrisoare,
Precis m-ar fi durut !

Că veștile circulă
Punct și virgulă!

Obiecte mici

Obiectele mici
Sunt făcute pentru furnici
Stelele strălucesc
Pentru că le iubesc
Fetele melancolice
Și altceva nici nu-și doresc

Cînd cerul este înnourat
Dispar și fiii de-mpărat
Și fetele bocesc, bocesc,
Până ce se topesc...

Dar o să răsară soarele
Adus de departe cu vapoarele
Și cu obiectele mici
Pentru furnici

(Poezii din ciclul:
„Obiecte mici”)

Maria COZMA
(Paris)

Templul dărâmat

Dacă ar fi să găsec un loc lașității nu l-aș putea plăsmui mai nimerit decât în destin. Eu cred că destinul s-a conturat în lipsa unei întâlniri cu sinuciderea, când ideea morții absorbea într-o autoritate cosmică necesitatea de „a fi” și când trebuia să te încrezi în „a face” pentru „a avea”. Dacă îl suprimăm pe „a avea” înseamnă ca nu mai trebuie „a face” și rămânem numai cu „a fi”, ceea ce ne conferă disponibilitatea existenței în formă pură - când numai natura ne mai poate schimba și când nu mai avem nevoie de istorie. Aici ideea destinului nu-și are rădăcini în niciun fel de rațiune, nici măcar în cea de „a fi”.

Pentru că neputința de „a fi” a trebuit să fie completată de „a face” pentru „a avea” sensul vieții a luat proporția destinului cosmic care a divizat orice finalitate transcendentă în „a avea” în tot atâtea destine.

Într-o devenire universală, înseși popoarele și-au mulat drăpelele pe după câte un destin al cărui triumf a tins neîndurător în câte o agonie, fiindcă ideea de destin abia că mai poate prinde contur în aspirațiile unei ființe, dibuindu-și clipele în deșertul gândirii într-un suspin al cugețării, când aceasta descoperă că este un segment al vremii în iluzia curgerii ei. De ce și-ar fi ales popoarele ideea de destin, câtă vreme ele însele sunt deșerturile gândirii existenței ființelor lor, măsurând fiecare zi ce trece distanța: cât a mai rămas de la amurgul unei biete gândiri naționale până la lăsarea întunericului ultimei conștiințe bolnave de anticosmopolitismul cernoziomului rădăcinilor dintre alte conștiințe la fel de sărmene.

Aș putea spune că ideea de destin s-a născut din lipsa unei gândiri redutabile și din necesitatea de a plânge pentru incapacitate

tățile ei de a luneca în neant fără posibilitatea unei treziri; de aceea s-a invocat veșnicia în afara gândirii, unde poposești când devii paralel cu destinul.

Într-o continuă *cruciadă* labastră ne grănițuim fiorii, crezând că devenim inteligibili unei lumi așezată post-sortită, când tenebrele unui destin oarecare îi colăcesc seva rămasă pentru un poem. Atunci plămânii neputinței telurice inspiră *logos* și expiră *mitos* pentru a ne putea dispensa de viață. Și dacă nu mai ai ce adăuga vieții, de ce orice primăvară, prăbușită în ochii tăi, ți-ar oglindi privirea în destin?

Voluptatea unei chemări de pe ruina pasiunii crește forța oarbă a unei Lumini coborâtă în nopțile unei nădejdi de insomnii. Tot freamătul și zbuciumul unui nesomn dizolvă destinul în negrul cerului, așezând astral nasuturii cu care să îți închei sclipirile pe haina ta, nedezbrăcată vreodată. Căci a dezbrăca-o ar însemna primul semn al slăbiciunii eternității prin a cădea în văpăile vieții sub masca lui Dumnezeu.

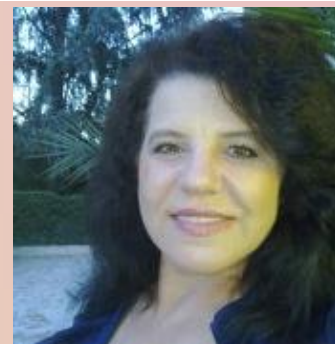
Orice debordare dezlipește câte o durere, care de frica infinitului ei îl iei drept pe Creator complice la viața ta, acuzându-L că El ți-a croit soarta de dragul absolutului divin. Sărmanul Cre-

ator, dacă ar fi știut că se va trezi complicele unor minusuri de viață și-ar fi autodenunțat supremația înainte de a fi luat hotărârea să fie Dumnezeu. Cred că este singurul care s-a înșelat în așteptările Lui; fiindcă a face lumea să trăiască pentru sensul ei și a o găsi târându-se în nesensul ontologic, nu poate fi decât o cumplită încreație. Și-atunci bietul de EL cred că își privește icoana Destinului, regretându-și confortul Absolutului - prin pierderea prestigiului miracolului. De aceea s-a mărit spațiul unei lacrimi, în lipsa unui spațiu absolut; între destinul Lui și al oamenilor mărindu-se drumul între Paradis și Infern cu destinul Evei și al lui Adam.

Curios rămâne pentru mine, cum fuga lui Adam din Rai a lăsat urmă de viață, dacă miracolul acesteia a fost mugurii unui pom oprit?!

Până unde își poate întinde spațiul adevărul rupt dintr-o legendă devenită pildă, dacă hrana spirituală ne este Lumina venită dintr-o torță cosmică înfiptă în inima infinitului?

Totul e posibil când te trezești desfrunzit de gânduri și cazi într-o singură idee. Îți cresc simțurile - un *templu* în care îți *dărâmi* pornirile. Și nu este orice

pornire o adiere divină în înălțarea unui templu? Altfel nu s-ar fi știut de ruină și arheologii nu ne-ar fi fost sfinți, ci dezlegarea anonimului destinului alcătuit dintr-o înșiruire de înșelăciuni. Atunci de ce ar mai vrea omul să-și vadă destinul, dacă el se vede echivocul unui ADN neidentificat într-o clemență claustrală?

De aceea am făcut radiografia unui val înfometat de mine; am așezat clișeul lui în Lumină și au început să apară rând pe rând: venele - tristețea lumii; plămânii - mânia pământului; stomacul - vulcanii înfomețați de lava cunoașterii; inima - zvâcnirea unei pietre, iar creierul un fluture abandonat în polen. Nu am fost în stare să găsec patologia stării acestui val, în timp ce fecundarea este *dărâmată* pe *templul* unui fluture și nu ideea lui de zbor. Fără iubire orice abandonare e un destin și orice dărâmare e un templu.

Ce fericire imperceptibilă mi-ar înălța simțurile, dacă ideile le-aș zidi temelia lui cu liantul poleului rămas disponibil pentru fecundare în sclipiri!... Abia atunci aș pleca din mizantropie pentru a înțelege asceza lavei cunoașterii rămasă foamea stomacului meu.

Nu cred că mai are rost să-mi frământ căutările un aluat care se vrea o pâine, câtă vreme drojdia gândirii a rămas viermele din Mărul lui Adam.

*

Dacă Iisus ar coborî pe pământ în alt chip, îmbrăcat în costum și cravată și ar încerca să oprească ura, care ucide inocența unor copii veniți și plecați doar pentru o dimineață, ar fi răstignit a doua oară pe un scaun electric. Cine poate opri tristețea acestei lumi?

Florin Măceșanu - Visul

Denisa BOGHEANU

Denisa Bogheanu are unsprezece ani, este elevă în clasa a VI-a la Școala cu clasele I-VIII Ostroveni, Dolj. Citește literatură până la incandescență și se dovedește a fi o redutabilă creatoare. Norii ei de fantezie se transformă în bijuterii stilistice, semn al unei sensibilități remarcabile. Talentul actoricesc, împletit cu capacitatea de a concretiza plastic aventurile fictive, întregeste frumos maturitatea unei adolescente arse, indubitabil, de jarul misterului.

Janet NICĂ

La douăzeci de stații se află Amazonul

Oare ce mijloc de transport gigant te poate duce unde vrei, când vrei, repede sau încet, cu bilet sau fără bilet? Păi, să zicem... un elefant! Să nu mergi pe jos, te duce el în spinare, căci e tare prietenos! Cu trompa lui cea mare vestește-n depărtare că la următoarea stație oprește elefantul plin de... grație... Da, da, plin de grație, pentru că a fost balerin în grupul „Rozele”. Pentru cine nu crede, o adevăresc pozele. Dar nu l-a prea pasionat. Căzându-i greu la rânză, n-a făcut mare brânză. Lui îi plăcea să ducă pasagerii unde vroiau aceștia, din marginile dimineții până în mijlocul serii.

În preajma sa, plină de frunze și de răcoare, erau vietăți, pe onoarea mea!- extraordinare! Girafa, eternă câștigătoare a concursurilor de cultură generală, te pune la zid cu năucitoare răspunsuri de gală. Leul Eduard era rege-rege, dar nu vroia nici în ruptul capului să nege că i-ar fi frică de albine! Ce rușine! Ei bine, leoparzii sunt înfricoșători! Nu o dată, de două ori, sau uneori, ci întotdeauna. Nu se joacă, nu aleargă, ci doar lenevesc pe iarbă, pe flori. Zebrei Andora i s-a întâmplat o tragedie. Niște excursioniști occidentali călătoreau cu mașina prin junglă. Dar ei, bată-i vina, uitând unde se află, probabil înroșiți de febră, au confundat-o pe Andora cu zebra de pe stradă, locul pe unde trec pietonii... A fost un infern la lumina zilei. S-a decretat doliu național în lumea clorofilei. Asta e jungla! Are vietăți amabile, drăguțe, prietenoase, dar și din celelalte care îți bagă frica în oase.

Într-una din zile, elefantul nostru, mândru de al masivității sale blazon, le

propuse animalelor o idee genială: să meargă năvală, cu toții în Amazon. Mâncare există, mijloc de transport avem, curaj și tehnici de supraviețuire facem noi rost! Va fi o chestie cum n-a mai fost!

Unele fuseră de acord, cele cu aventura în cord, altele, mai slabe de inimă, avură o rezistență minimă. Dar ce contează! Căci spre Amazon plecară, iar de frică și spaimă uitară. Și merșeră, și merșeră, și au mers, au mers, când pe avers, când pe revers, când în proză, când în vers.

Elefanțelul nostru, la început energizat, era acum epuizat. Nu mai avea scamă de curaj, nu mai putea duce nici umbră de bagaj. Amazonul era la douăzeci de stații departe, iar speranțele, deșarte! Suratele lui de efort îl văzură aproape mort, dar nu puteau să-și abandoneze amicul, micul piticul! Ar fi fost ridicul. Rămaseră cu el, lângă el, câteva ore până ce începu să se simtă mai tăricel și mai voinicel. Dar acest lucru fu posibil după ce-o făcu lată: mănă treisprezece boluri de salată, cinci fripturi din frunze de baobab, bău douăzeci de sticle de suc de mango până rămase cuc.

Apoi reluară drumul, încrezători, sănătoși și cu spaima Amazonului în suflet. Și mergeau, de ieșea fumul!

- La drum spre Amazon pornim, niciunde nu ne mai oprim! Vântul care bate nu ne abate, ploile care plesnesc nu ne opresc, furtuna nebuna nu ne oprește, căci avem la îndemână prietenie, curaj și bucurie. Spre Amazon! Spre Amazon! Chiar dacă acesta este la douăzeci de stații depărtare. Măine vor fi zece, nouă, două, niciuna. Adevărul va învinge minciuna!

La șarmantul ateneu

Un cireș în miez de noapte
Plângea din motive proprii,
Iară lacrimile coapte
Desfătau parcă toți plopții.

În amurgul înstelat
Zise parcă distilat:
„Ah! Și Vai! Ce supărare!
Orice lacrimă mă doare
Și-mi aduce-nnegurare.
Ea mereu se reîncarcă
Într-o floare amăruie
Iar pe mine mă goleşte
De-o plăcută energie.

Și iar plâng
Ca un nătâng,
Frigul tare mă străpunge,
Dar nu curge
niciun sânge...

Ci curg flori ce-n urmă lasă
O mireasmă de miresme
Care-mi cântă la ureche
Dor și dor de Eminesme...

Mii de stele eunuce
Îmi alină simțul meu
Și-o dorință grea mă duce
la șarmantul Ateneu...

În lumea mea

E soarele, în lumea mea, zefir...
Iar luna e o pată de lumină.
Natura e un imn de trandafir,
Iar omul e - ce simplu! - o grădină!

În lumea mea, tăcerea-i ca o rază
Ce-aruncă ploi de-argint și aur...
Și lung e gândul, greu precum o frază,
Iar sufletul - ce simplu! - e grădină...

Ștefan Lucian MUREȘANU

Nedeea celui născut în Tesba Galaadului

În timp ce un car cu cai de foc îl răpea spre cer, Elisei, căruia Ilie îi lăsase cojocul, semn al alegerii spre slujire, striga uimit: *Părinte, părinte, carul lui Israel și călăreții lui!* Cuvinte pe care noi, urmași ai lui Ilie, în măsura în care vom urma faptelor lui, înțelegem și mărturisim: *Doamne, Doamne, minunată-i scara care urcă spre cer! Fă-ne vrednici să pășim pe ea spre a veni aproape de Tine, precum Ilie prorocul a venit în carul cu cai de foc! Amin.*

Versurile marelui luceafăr al poeziei românești, care s-a stins de pe bolta cerească a lumii exprimărilor în versuri, înainte ca soarele să se fi ivit, ne-a lăsat un minunat portret în care am putea, în deplina noastră meditație, să-l asemuim profetului deusian: *Da! din porțile mândre de munte, din stânci arcuite, / Iese-uraganul bătrân, mănând pe lungi umeri de nouri, / Caii fulgerători și carul ce-n fuga lui tună. / Barba lui flutură-n vânturi ca negura cea argintie, / Părul umflat e de vânt, și prin el colțuroasa coroană, / Împletită din fulgerul ros și din vietele stele. (Mitologice - Mihai Eminescu)*

O carte închinată omului Ilie, care cu mintea sa a înțeles că lumea nu este decât o desfășurare de impresii existențiale, o înșiruire de imagini dialectale, ar fi binevenită pentru a trezi în noi, în fiecare dintre cei care dăm crezare nevăzutului ca realizator de o unică civilizație, cea umană, la care miracolul nu este un simplu mod de a ne uimi, ci un proces complex de meditație.

O exegeză a istoriei vieții prorocului Ilie, din *Cărțile III și IV* capitolul *Regi*, ne va ajuta să observăm că, deși el a trăit cu aproximativ 850 de ani înainte de Hristos, isprăvile lui au o deosebit de mare actualitate. Dacă ar coborî acum printre oameni, ar lua aceleași atitudini ferme împotriva tuturor faptelor care nu sunt după voia Creatorului acestei lumi. Căci prin întreaga-i acțiune a dovedit o exemplară ascultare față de Dumnezeu Cel Unic, demascând falsitatea idolilor și a slujitorilor acestora. Însuși numele lui este o tălmăcire a dragostei pe care o avea față de cel care crease lumea, aducând-o la lumină. În cele ce vor urma vom prezenta, selectiv, câteva aspecte ale marii sale împliniri, raportându-le la situația din zilele noastre, paralelism din care se va observa implicit că acest om, prin slujirea lui devotată, nu a fost numai unul dintre

cei mai aprigi proroci ai Legii Vechi, ci și un contemporan cu noi.

Ne-am propus, ca înainte de a vorbi despre viața și faptele celui care încă din *Vechiul Testament* avea să fie prezentat ca un mărturisitor al legii lui Dumnezeu, să explicăm etimologic ceea ce de fapt înseamnă acest nume cu mare rezonanță în viața și activitatea creștinilor ortodocși. Etimologic, numele profetului, Ilie, în ebraică Elijah, s-a dorit să fie un simbol al pocăinței, al tenacității și al ferocității față de toți aceia care nu vor să respecte legea, întocmită pentru toți la fel. Numele său a fost tălmăcit pentru toți cei care respectă și gândesc la așezământul suprem al luminii cu înțelesul de Al cărui Dumnezeu este Jah(ve), justificând în fapt drumul clar al luminării. În greacă și latină acest nume avea să fie perceput ca Ηλίας, respectiv Elias, în arabă Iliās (secolul al X-lea î.Hr.) proroc evreu, menționat, după cum am spus mai sus, în capitolul 17-20 din *Prima Carte a regilor* din *Vechiul Testament*.

În *Noul Testament*, însă, Iisus face referire la el spunând despre Ioan Botezătorul că este Ilie, care trebuia să vină (Matei capitolul 11, versetul 14) și tot despre viața acestui sfânt găsim menționat tot în Matei 17:3 dar și în Marcu 9:4 și Luca 9:30.

Numele Ilie, alternativ Elie, în limba română provenind de la numele ebraic Elijah (Eliiah), își va păstra sintagma Al cărui Dumnezeu (El) este YHWH. În sinaxare și martirologii e pomenit pe 20 iulie, cu apoziția ο θεςβαίος (ho thesbaíos), redat în limba română prin Tesviteanul, Tesbiteanul, Tișbitul, adică locuitor din Tesba, considerat profet în toate cele trei religii monoteiste. Biserica Ortodoxă Română sărbătorind, în ultima zi a celei de a doua decade a lunii iulie, ridicarea la cer a Sfântului Mare Proroc Ilie Tesviteanul, unul dintre cei mai importanți proroci din *Vechiul Testament*, mare făcător de minuni și aducător de ploi în vreme de secetă. Sfântul și marele Proroc Ilie, înger întrupat, ce a primit de la Dumnezeu puterea de a deschide și închide cerurile, era de origine din Tesvi, localitate în Galaad. Tradiția apocrifă va fi cea care va transmite aceste detalii despre nașterea prorocului, precizând că el era din tribul lui Aaron, urmaș al unui mare neam de profeți.

Luna iulie, numită în popor și Cuptor, este

plină de sărbători tradiționale. La oraș, aceste datini și obiceiuri nu mai sunt păstrate însă la sate, acolo unde puterea de conservare dăinuie, bătrânii le țin cu sfințenie, așa cum au învățat de la părinții și bunicii lor.

În rândurile de mai sus subliniam că din *Cartea a III-a Regi*, Capitolul 17, aflăm că profetul Ilie era originar din Tesba Galaadului, o cetate aflată în vecinătate cu Arabia. Din tradiție știm că era din seminția lui Aaron, din care se alegeau preoții poporului evreu. Se spune că la nașterea lui Ilie, tatăl său, pe nume Sovac, a văzut cum niște bărbați îmbrăcați în haine albe au luat pruncul, pe care l-au învelit cu straie de foc, hrănindu-l apoi cu foc. Însăpământat de vedenie, Sovac a mers la preoții de la templul din Ierusalim și le-a povestit ce a văzut. Răspunsul acestora a arătat că pruncul Ilie a fost ales de Dumnezeu pentru slujirea profetică. Unul dintre acei preoți, bărbat mai înainte-văzător, i-a zis: *Omule, nu te teme de vedenia aceea pentru pruncul tău, dar să știi că el va fi locaș al luminii darului lui Dumnezeu și cuvântul lui va fi ca focul de puternic și de lucrător. Râvna lui către Domnul și viața lui fiind bineplăcută lui Dumnezeu, va judeca pe Israil cu sabie și cu foc.*

Tânărul profet se va remarca prin puternice viziuni și îndemnuri ca oamenii să slujească unui singur stăpân ceresc în timpul domniei regelui israelian Ahab, care, la îndemnul soției sale, Izabela, originară din Fenicia, a introdus în regatul israelian cultul zeului Baal, un zeu foarte popular în cetatea Sidon. Ilie a vestit atunci evreilor supărarea lui Dumnezeu pentru gestul acestora de a se lepăda de El. A mers la rege și a vestit că Dumnezeu va pedepsi poporul evreu prin trei ani de secetă și foamete ucigătoare. Ascuns de frica regelui Ahab la pâraul Cherit, unde un corb îi aducea hrană, apoi la văduva din Sarepta Sidonului, unde untdelemnul și făina din casa văduvei, prin grija lui Dumnezeu, nu se terminau, Ilie a vestit apoi ploaia care a salvat poporul de la pieire. Momentul în care Ilie a eliminat cultul zeului Baal a fost jertfa de pe Muntele Carmel, unde a reușit să

coboare foc din cer peste jertfa sa, ceea ce 450 de preoți ai lui Baal nu au putut face.

Sfântul și Marele Proroc Ilie l-a abordat în chip direct pe regele Ahab, purtând cu el o luptă aprigă pentru dreapta credință a poporului, care prin exemplul mai marilor săi era târât în idolatrie. La cuvintele Profetului, o secetă năprasnică se abătu asupra pământului, apele fiind secate, ogoarele devastate și arse de căldura insuportabilă a razelor ucigătoare ale soarelui; bărbații, femeile, copiii, animalele domestice și cele sălbatice, toate mureau din lipsa hranei, izvoarele secau, plantele se ofileau și nimic nu scăpa urgiei îngăduite de Dumnezeu, cu speranța că foamea va face pe poporul lui Israel să se căiască și să se întoarcă la credință. Din porunca lui Dumnezeu, Prorocul, acoperit cu o piele de oaie și înveșmântat cu piele de vițel, părăsi ținutul lui Israel și se duse la râul de Chorrath (Kerith), aflat dincolo de Iordan. Domnul îi trimise corbi, păsări pe care evreii le considerau impure și care aveau reputația unei mari cruzimi față de progeniturile lor, pentru a-i duce pâine dimineața și carne seara, ca să trezească în proroc mila pentru poporul care suferea. Când cascada secă și ea, Dumnezeu își trimise slujitorul său la Sarepta din Sidon, lăsându-l să vadă de-a lungul drumului efectele dezastruoase ale secetei, pentru a trezi încă o dată în el mila.

Ca orice om, până a deveni ales pentru o misiune atât de dificilă, cum a fost aceea de a-i readuce pe evrei la Dumnezeu, se spune că în tinerețea sa de adolescent, Ilie ar fi păcătuit mult. Prin pocăință avea să devină cel ales săvârșind multe minuni. Prima dintre ele s-a petrecut chiar în casa văduvei din Sarepta Sidonului, unde prorocul a stat mai mult timp în perioada de secetă. Pe lângă faptul că hrana lor nu se termina niciodată, prorocul avea să-l readucă la viață și pe fiul acesteia.

O altă minune, pornită din energiile ce le deținea datorită credinței în existența Creatorului a fost cea prin care, după rugăciuni adresate lui Dumnezeu, a adus foc din cer peste jertfa de pe Muntele Carmel. El a fost cel care a trimis flăcări din cer arzându-l de viu pe regele Ohozia, prin rugăciune (concentrare puternică a minții), ca pedeapsă pentru că acesta păcătuisese grav.

Înainte de a fi înălțat, prorocul Ilie, însoțit de ucenicul său, Elisei, a lovit cu mantia apa Iordanului, care s-a strâns pentru ca cei doi să treacă pe uscat, nefiind prima realizare a puterii celor de sus în întreg timpul desfășurat istoriei omenirii în Vechiul Testament. Pentru noi, oamenii, în vremea aceea, era ceva irealizabil, într-adevăr o minune însă, în zilele noastre știința deschisă demonstrațiilor a probat că despărțirea de ape poate fi realizată

prin puterea energiei.

Sânt-Ilie este ziua de celebrare a zeului solar, la data 20 iulie, considerată a fi mijlocul sezonului pastoral. Ca și Sânt-George și Sânt-medru, Sânt-Ilie este o divinitate populară care a preluat numele și data celebrării de la un sfânt creștin - Sfântul Prooroc Ilie.

În Panteonul românesc, Ilie este o divinitate a soarelui și a focului, identificată cu Helios din mitologia greacă și cu Gebeleizis din mitologia geto-dacă. Ca divinitate solară și meteorologică, Sânt-Ilie provoacă tunete, trăznete, ploi torențiale și incendii, leagă și dezleagă ploile, hotărăște unde și când să bată grindina. Oamenii cred că atunci când se întâmplă fenomene meteorologice mai aparte, de fapt profetul traversează cerul cu căruța lui de foc, pentru a ne ocroti, fiind Peștera profetului Ilie, Muntele Carmel, Israel mereu în slujba binelui.

Se spune că în perioada sa pământeană, Ilie a săvârșit o serie de păcate, însă cel mai mare dintre ele a fost chiar uciderea propriilor părinți, sub influența unor energii malefice, la îndemnul diavolului, păcate pe care le-a ispășit prin căință și canoane dure. Timp de peste douăzeci și ceva de ani, omul ales a trăit sub o grea sihăstrie și o curată pocăință. Când Cel de Sus a înțeles că activitatea sa profetică s-a încheiat pe pământ, a fost luat cu trupul la cer, într-un car cu roți de foc tras de patru cai albi, înaripați, fiind considerat sfântul care mijlocește înaintea lui Dumnezeu pentru a aduce ploaie pe pământ. În ceruri, el cutreieră norii, fulgeră și trăsnește dracii, ce-l posedaseră în prima parte a vieții sale pe pământ, cu biciul său din care țâșnesc flăcări ucigătoare pedepsindu-i pentru tot răul pe care i l-au pricinuit. Fiindcă diavolii, înspăimântați, se ascund pe pământ prin arbori, pe sub streșina caselor, în turlele bisericilor și chiar în trupul unor animale, Sfântul Ilie trăsnește năprasnic și lovește fulgerând cu biciu-i de foc pentru a nu-i scăpa nici unul dintre ei nepedepsit. Ilie, ca și Enoh, un alt drept al *Vechiului Testament*, ridicat cu trupul la cer, a trecut, prin voia lui Dumnezeu, la o stare de existență superioară, angelică, despre care nu putem cunoaște prea multe prin rațiune. Sfântul Ioan Gură de Aur ne mai spune că Ilie nu a fost trecut prin moarte, el fiind cel care va prevesti a doua venire a lui Hristos, așa cum Ioan Botezătorul a vestit prima venire. De aici și legătura între cei doi mari profeți. Faptul că Ilie, prin viața sa plină de virtuți, după cum ne spune și Maxim Mărturisitorul, a trecut de lumea simțurilor, mai presus de materie, nu poate fi cu nimic imposibil. Nu știm unde s-a înălțat el și în ce loc a stat până la prima venire a lui Hristos. Cu siguranță starea sa a fost una superioară, spirituală.

Bătrânii noștri de la sate spun că Sfântul Ilie se plimbă pe cer într-un car care, pentru a nu aluneca, are niște cuie pe roți. Aceste cuie găuresc cerul, iar apa se scurge pe pământ sub formă de ploaie. În tradiția populară, sfântul mare proroc Ilie este considerat ocrotitorul recoltelor. Sărbătoarea de Sfântul Ilie marchează pentru români mijlocul anului pastoral și este una din cele mai pline de obiceiuri și de tradiții dintre toate sărbătorile ortodoxe. În această zi, în localitățile din sudul județului Bacău, de exemplu, se beau câteva pahare de țuică de casă și se mănâncă grâu nou, fiert cu miere de albine. Chiar dacă grâul nu a fost treierat, încă, în ajunul acestei sărbători gospodinele se îmbracă în straie de sărbătoare și merg să secere câțiva snopi de grâu pe care apoi îl scutură, îl pisează în banițe și îl fierb apoi în vasul cel mai mare pe care îl au în casă, pentru a avea toată familia de unde se înfrupta.

Tot în ziua de 20 iulie, la sate, apicultorii recoltau mierea de albine, operație numită retezatul stupilor. Recoltarea mierii se făcea numai de către bărbații curați trupește și sufletește, îmbrăcați în haine de sărbătoare, ajutați de către un copil, femeile neavând voie să intre în stupină. După recoltarea mierii, cei din casă, împreună cu rudele și vecinii invitați la acest moment festiv, gustau din mierea nouă și se cinsteină cu țuică îndulcită cu miere. Masa festivă avea menirea de a asigura belșugul apicultorilor și de a apăra stupii de furtul manei, transformându-se într-o adevărată petrecere cu cântec și joc.

Sânt-Ilie marca și timpul când le era permis ciobanilor să coboare în sate, pentru prima dată după urcarea oilor la stână. Cu această ocazie, cei mai tineri dintre ciobani, dar și cei maturi, aduceau în dar iubitelor sau soțiilor lor furci confecționate din lemn, pentru tors, lucrate cu multă migală în timpul lor de răgaz.

În vechime, se obișnuia ca în această zi să se organizeze întâlniri ale comunităților sătești de pe ambii versanți ai Carpaților (nedei), cu târguri, iarmaroace și bălciuri, unele păstrate până în zilele noastre. În cadrul acestor manifestări, ce durau mai multe zile și erau considerate a fi bune prilejuri de cunoaștere pentru tineri, atmosfera era însoțită de muzică făcându-se negoț cu produse pastorale, instrumentar casnic din lemn, lut sau ceramică, unelte și produse agricole.

Este demn de amintit, în rândurile care urmează, renumitul bălci de Sfântul Ilie de la Fălticeni, care, din anul 1814, în urma hrisovului lui Scarlat Vodă Calimach, devine al doilea ca mărime din Europa, după cel de la Leipzig. Cu două-trei săptămâni, înainte de 20 iulie, pe străzile acestei așezări suvenne, începeau să se adune oameni de prin toate

părțile lumii auzindu-se strigătele și chemările negustorilor rostite în polonă, rusă, letonă, cehă, germană, maghiară, turcă sau arabă. La bălciul organizat cu această ocazie, supranumit *Comedia din deal*, veneau artiști de circ: acrobați, iluzionisti, înghițitori de săbii iar în timpurile mai noi motocicliști ce evoluau la zidul și globul curajului. Se puteau întâlni, spre deliciul participanților, parcuri de animale sălbatice. De asemenea erau montate scrâncioburi de diverse forme și mărimi, teatre de păpuși, roata norocului și multe alte atracții pentru curioșii adunați pe deal. Trep-tat, iarmarocul de la Falticeni, ca de altfel multe alte manifestări tradiționale, și-a pierdut importanța, astăzi încercându-se readucerea acestor obiceiuri în cadrul festivalurilor folclorice cum este și cel intitulat Șezătoarea.

Alte credințe rămase din străbuni spun că Sfântul Ilie este stăpânul unei ființe puternice, magice, numită sorb, pentru că acesta soarbe apele cu tot cu broaște și balaure, explicându-se în vremurile de demult credința ploilor cu broaște. Tot în această zi a sărbătoririi ridicării la cer a marelui profet Ilie se țineau nedei în munți, păstorii separând berbecii de oi, culegându-se plante de leac, zi în care se făceau descânțece pentru a ține departe de gospodăria furtunile, grindina și trăsnetele.

În vremurile de demult, în ajunul acestei zile, fetele nemăritate se scăldau goale în lanurile de cânepă, se tăvăleau pe ogoarele semănate (cânepiști), după care se îmbrăcau și se întorceau acasă. Dacă, în noaptea dinspre Sfântul Ilie, visau cânepa verde era semn că se vor mărita cu flăcăi tineri și frumoși, iar dacă visau cânepa uscată se spunea că urâtul, care putea fi un bărbat văduv, le va urmări și nu le va da pace până nu se vor mărita cu el. În dimineața zilei acestei sărbători onomastice, în unele zone ale țării, femeile culeg plante de leac, în special busuiocul, ce se pune la uscat, la umbră, în podurile caselor, sub streșini sau în cămări. Tot acum se culeg și plantele întrebuințate la vrăji și farmece: odată uscate, acestea erau stropite cu sângele unui cocor sau, în unele locuri, cu al unui cocoș, tăiat chiar deasupra lor. Astfel menite, prin sacrificiu, plantele puteau fi folosite de vrăjitoare.

Femeile duc, în această zi, busuiocul la biserică pentru a fi sfințit. După slujbă, când sosesc acasă, îl pun pe foc iar cenușa rezultată o folosesc la vindecarea diferitelor boli de piele sau la vindecarea bubelor din gura copiilor, ...*Leac și babei colac...* se zice în popor! Tot pe 20 iulie, gospodinele duc la biserică și mere pentru sfințire pentru că, din bătrâni, se spune că mărul este pomul Sfân-

tului Ilie, de aceea nu se mănâncă mere noi până în această zi. Dacă va tuna în ziua aceasta, toate alunele vor seca, iar toate celelalte fructe vor avea viermi. În ziua Sfântului, jertfelnicul de la biserică este plin cu tot felul de bucate, pentru sufletul morților. În unele sate, femeile duc la biserică lapte și vin, iar peste zi fac praznice pentru cei morți. Merele se duc întâi la biserică, pentru că există credința că numai așa ele vor deveni de aur pe lumea cealaltă. Dacă nu se păstrează această datină, cel ce mănâncă mere înainte de Sfântul Ilie, va culege veșnic mere pe lumea cealaltă, dar când va începe să le mănânce, ele îi vor pieri de dinainte. Cel care mănâncă un măr în ziua de Sânilie este lovit de ghinion tot anul și riscă să fie fulgerat pe timp de furtună. Unele femei împart și porumb fiert, dar și farfurii cu mâncare, împodobite cu flori de vară. Tot cu flori de vară, legate cu lână roșie, sunt împodobite și cămile pline cu apă.

În ziua de 20 iulie, zi în care se spune, din bătrâni, că Ilie a fost înălțat într-un car de foc spre înaltul cerului, dispărând pentru totdeauna în lumea sufletelor, se încheie practicarea obiceiurilor de invocare a ploilor (paparudele). Se mai zice că în această zi nu este bine să stai sub un carpen, deoarece dracul trage la acest pom și poți fi trăsnet de Sfântul Ilie care-l țintește pe drac, motiv pentru care la sate este ocolit acest copac neconfectionându-se nici un obiect din astfel de lemn și niciodată nu se ascunde nimeni sub vreun carpen, pe vreme de furtună.

Este bine să ne facem cruce cât de des când tună, fulgeră și trăznește, spune cre-

dința populară, pentru că Dumnezeu i-a zis lui Ilie: în toate să dai, dar în cruce să nu dai. Credința populară mai spune că dacă în ziua de Sfântul Ilie este furtună, nimeni să nu deschidă ușa sau geamul, pentru că în acea casă vor intra unul sau mai mulți diavoli ce încarcă să scape de furia Sfântului.

Peste 120.000 de români creștini își serbează onomastica în luna lui cuprător, în ziua a douăzecea, când Biserica Ortodoxă sărbătorește suirea la cer, cea de foc purtătoare a Sfântului, Marelui Prooroc Ilie Tesviteanul, ce nu a suferit moarte, ci a fost strămutat la cer ca și Enoh, despre care se spune în Apocalipsa (11, 3, 7) că sunt cei doi mărturisitori ai Domnului, care vor apărea înainte de Parusie, a doua Venire a Domnului Hristos, și vor fi uciși de fiara Antihrist.

În ziua de 20 iulie, istoria consemnează: Ziua Aviației și a Apărării Antiaeriene, pionierii aviației românești au ales, în anul 1913, ca patron al aviației pe Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul. Cu o lună înainte de această dată, la 17 iunie, se sărbătorește Ziua aripilor românești, pentru a marca primul zbor efectuat, în anul 1910, de către Aurel Vlaicu cu un aparat construit de el.

Când roata-al cărei foc înveșnicești râvnit de ea,

mă prinse cu-armonia ce-o dăruie pură sferelor cerești...

Iar noul cânt și-n cer lumina toată stârniră-n mine-atare dor de-a ști ce pricini au, cât n-am simțit vreodată...

(Paradis I, Traian Eta Boeriu)

Câte speranțe nu ne punem, în viața aceasta, pe care o trăim cu bune, cu rele ce singuri ni le facem sub diferite influențe, vi-sând la o zi, cea de mâine, mai bună și mai îmbelșugată ca cea de azi. Câte lacrimi nu curg din ochii nesecați ai oamenilor, care suferă clipă de clipă datorită nepăsării și a ignorării semenului. Cât suferință, cât zădărniciu pentru necredința noastră într-o lume mai bună.

Dacă, printr-un nesperat miracol, lumea arabă sau islamică, pe al cărei pământ viața biblică s-a desfășurat în plenitudinea ei, ar ieși victorioasă împotriva actualului măcel, neînșelându-ne folosind acest apelativ al nimicniciei mai marilor lumii, și dacă influența seculară sau atee a agendei Noii Ordini Mondiale, așa-zisa ordine a distrugerii credinței noastre, ar fi redusă la un asemenea nivel încât să permită Europei creștine să-și recapete fundamentul pe care a fost cândva construit, ar trebui ca religia lumii arabe să fie felicitată pentru că nu a cedat în fața exterminării. Și noi, creștinii ortodocși sau catolici, dar și civilizația vestică, am fi beneficiarii direcți ai extremismului islamic. În rest, doar vorbe.

Florin Măceșanu - Tors

Stelian PLATON

(New York, SUA)

Lirică newyorkkeză

Din sânii tăi creștea miros de crini
(respectuos, minunatei d-ne Ligya)

Din sânii tăi creștea miros de crini,
Luna se-ascundea în lacuri solitară.
Și azi ecoul blânder lumini
Sună cu miresme de odinioară.

Vin zări sortite să mă încline,
Trupul îmi va fi parcursul ce mă doare,
Iar chipul tău așezat în mine,
Râul șopotind e reîntors în mare.

În mine strigă vremi afunde,
Între pagini mi-ai rămas un semn de carte.
Nu știu nici umbra ce te ascunde,
Cu ani sfioși cu tot ai rămas departe.

A te iubi

Hai învață-mă să te strig pe nume,
Acum învăț să te iubesc ca într-un
basm,
Fiecare lacrimă ce-a fi să se consume,
Va repeta căderea în dulce pleonasm.

Aș vrea să cer lui Dumnezeu iertare,
Din însingurarea mea blajină,
Iar din adânc refren în abdicare,
Sorb seva mea din scoarța de chinină.

A te iubi pe tine este un ultim basm!
Halouri argintii plesnesc în vârf de raze,
Când răscolind în pieptu-mi cu sarcasm,
Ca șerpilor se-mpletesc nesăbuite fraze.

Cu lacrimi doară am venit pe lume
Și nici atât nu voi lua unde mă duc.
Lui Dumnezeu nu am să-i cer iertare,
Că te-am iubit eteric și caduc.

Ultimul actor

Greoi bătrânul clopot croiește muta zare,
Cupola lui de floare brodează și împarte
Culori de sunet blânde și mistificatoare,
Pe drumul fără taxe și fără pașapoarte.

Privesc în urma ta cum ai plecat deodată,
Pe nămeți de simțăminte ți-ai croit un drum;

Acum

Acum este acasă primăvară,
Printre uluci e știr și iarbă grasă,
În sol minor, fac semne pe chitară
Și în refren e ruga de acasă.

Acum se-aprind în rămurele larme,
Mieii înmuguresc în jurul stânii,
Icoana înlăcrimată adoarme,
Cum soarele în cumpăna fântânii.

Acum se-ntoarce mama în grădină;
Cu degete triste răsfiră pământ,
Uită durerea ce trupu-i înclină,
Și uită de mine pe unde mai sunt.

Acum e primăvara Învierii,
Cu soare ce răskoace prispa iară,
O lacrimă e-n vestea tămăierii,
Și mama-n rugăciunile de seară.

Iluzii

Orbise Homer de atâtea iluzii
Din taine pierdute prin secole arse;
Atâtea cuvinte-n vârtej de confuzii
Și-atâtea mistere din fulgere stoarse.

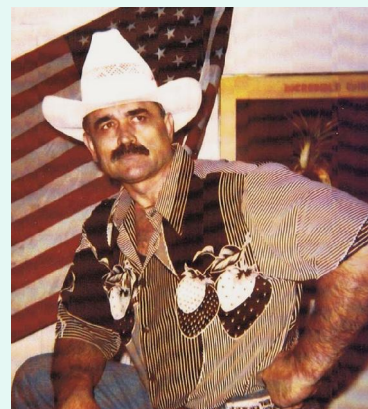
Vuiește vremea șiroaie în clepsidre,
Păscându-și nisipul din faguri de
stele;
Alunecă idei ca blânde vidre
În apa gălbuie cu unde rebele.

Prin scorburi de ploi își ascunde fluența
Blânde suspine în uitatele vești,
Orașul cărunt își veghează cadența
Cu ramuri stinghere în aceleași ferești.

Destinul anemic scâncește-n amurg,
Stau roată stejarii-n luminile certe.
Din lacrimi neplânse blânzi îngerii curg
Și cine pe cine ar putea să mai ierte?

Cum ai tăiat în lacrima argintie poartă
Și-n urma ta suspinul e un râu domol de fum.

Măcar de-ai fi mințit că te întorci vreodată
În casa bântuită de-amintirile ce dor...
Pe scena noastră absurdă și abandonată
Cu-o crizantemă-n mână plâng eu - ultimul

Am fugit străin de vise

Am fugit străin de vise
Cu umbre albastre și moroi,
Zâmbetul mi se acrise
În țara mea cu bieți eroi.

Și mă decupez din mine,
De crucea mea cu vechi răspuns,
Spălând cu vremi eleusine
Vanități ce m-au străpuns.

M-am detașat din timpul static,
Și de păduri de falși poeți
Cântând laudativ și hemoragic,
Trai de mălăieți și precupeți.

Șirul lung de generații,
Iluzii moarte și destine
S-au retras cumiști în spații,
Cu obiceiuri bizantine.

Pentru tot știau să lupte
Cu murmur scos molău pe gură,
Cu săbiile lor corupte
Fără oțel, numai din zgură.

De-acum pare hotărât:
Spre noi alt înger va zbura,
Iar eu vă spun numai atât:
Cred doar în tinerețea mea.

Perpetuum mobile

Ați venit,
v-ați crescut pe voi și copiii,
ați muncit, ați râs, ați plâns.
Ați făcut casă, cu grădină și vecini,
ați cântat și-ați blestemat,
v-ați privit în oglinda
din adâncul răcoros al fântânii:
ați strigat și Nimeni v-a răspuns.
V-ați rugat la Nimeni și Nimic s-a-implinit.
Apoi ați plecat însingurați cum ați venit.
Iar nouă cine să ne numere
îndepărtările, frustrările și mult prea mult
însingurările?
Căci plecând, cu voi ați luat
Nimicul!

Cristina BÎNDIU

Eliana

În dimineața aceea de primăvară târzie, soarele refuza parcă să apară la fel de vreme ca altădată. Trezită încă de când cerul se desenase cenușiu spre răsărit, Maria continua să țină ochii strâns închiși. Liniștea opacă din cameră îi crea o senzație de agitație stranie care făcea ca inima să-i bată atât de tare, încât întrecea tic-tac-ul ceasului de perete, iar pleoapele se încăpățâneau să-i acopere ochii cu o insistență enervantă.

Alarma telefonului o făcu să tresară și să deschidă ochii. Cenușiul cerului se strecurase prin țesătura grea a draperiei și-i inundase camera, făcând-o să pară ciudat de străină și de rece. O senzație de apăsare i se coborî, încet, în suflet. Cunoștea foarte bine acea senzație: o trăise înainte de moartea mamei ei, înainte de moartea bunicii, înainte de a pierde sarcina, înainte de divorț... O durere surdă îi amorțea sufletul și nu-i mai lăsa parcă suficient loc pentru a răsufla. Așa se simțise, de fapt, și în cele câteva luni ale căsătoriei. Rare erau momentele când recunoștea acest lucru. Nici atunci nu dorise să-l recunoască. Pusese totul pe seama schimbărilor provocate de sarcină... Doamne, și acum simțea fiorul rece ce-i trecuse pe șira spinării când Alec o ceruse în căsătorie! - *Știi, cred că ar trebui să ne căsătorim... copilul e și al meu... Ar trebui să-l creștem împreună...* - Alungase fiorul, alungase impresia de nesiguranță din vorbele lui și senzația apăsătoare din suflet. Îl iubea... Ce prostie... Credea că dragostea ei îl schimbuse dintr-un aventurier mereu în căutare de noi cuceriri într-un bărbat responsabil... Doar bia Ana încerca s-o convingă să se răzgândească: *Nu-i bine, draga biei, nu-i bine ce faci, nu-i bine nici pentru tine, nici pentru pruncuțu tău. Lasă-l în plata Domnului, om fi noi în stare să creștem un copil... uite-așa mă doare-n coșul pieptului când îl văd pe lângă tine...* N-o ascultase, nu ascultase pe nimeni... Se căsătoriseră rapid civil, sărbătoriseră împreună cu câțiva colegi de facultate și se mutară împreună. La vreo săptămână se trezise la ușă cu Sonia, beată criță și pusă pe scandal. *Alec e al meu, mă iubește doar pe mine... Ce crezi? Că s-a-nsurat cu tine de dragul plodului? Sau de dragul tău? L-a luat taică-su din cruci și din dumnezei și l-a amenințat că-i taie banii de buzunar...* Vocea Soniei se îngroșase răgușit în încercarea de a-l imita pe tatăl lui Alec: *Mă, dacă n-ai știut să-ți ții pantalonii pe tine, acu să faci bine să te-nsoți cu fata aia și să-ți crești copilul... Neam de neamul nostru n-o avut copii pin străini și*

tu vrei să-mi crape obrazul acu la bătrânețe... Amintirea făcea și acum să i se zbată tâmpilele, dar atunci i se făcuse rău și se trezise la spital... Pierduse copilul...

Alarma telefonului îi din nou, mai insistent parcă, mai poruncitor. Maria se ridică cu greu în capul oaselor. Se simțea îngrozitor de obosită. La urma urmei era perfect normal, nu dormise mai bine de jumătate de noapte...

Se trezise pe la miezul nopții din cauza unei migrene puternice. Nu părea să fie o migrenă obișnuită. Avea impresia că niște ciocane încearcă să-i sfărâme cutia craniană cu scopul fix de a o îndepărta pentru a-i dezgoli creierul. Reușise cu greu să se ridice din pat și să se îndrepte, clătînându-se, spre baie. Durerea de cap îi provoca amețeli și greață. Concentrându-se din răpputeri pentru a-și putea coordona mișcările, reuși să ia un novocalmin din dulăpiorul cu medicamente, îl mărunți și-l înghiți cu greu (nu reușea niciodată să înghită pastilele întregi, cum făcea tatăl ei, se îneca mereu cu ele), apoi făcu o veșnicie până la bucătărie, unde își turnă o ceașcă de ceai de tei pe care-l bău pe îndelete, cu înghițituri mici, în timp ce aștepta ca medicamentul să-și facă efectul.

Trecuseră vreo douăzeci de minute, poate o jumătate de oră, până când durerea de cap începuse să cedeze. Peste casă domnea o liniște profundă, binefăcătoare, întreruptă doar de tic-tac-ul ceasului de perete. Din când în când, ciocanele îi mai loveau, cu un țipăt scurt, tâmpilele, făcând-o să tresară și smulgându-i câte un geamăt înăbușit. Se hotărâse să se întindă din nou în pat, deși era convinsă că nu va reuși să adoarmă curând. Încercase să citească - de obicei, cititul o relaxa și o făcea să se simtă mai bine -, însă literele îi fugeau de pe un rând pe altul, iar efortul de a le urmări stărnise din nou ciocănitul insuportabil din tâmpile. Adormise, într-un târziu, și rătăcise restul nopții prin coșmaruri grele din care reușise să evadeze abia în zori, frântă de oboseală și terorizată de sentimentul unei iminente suferințe.

Acum se îndreptă cu greu spre baie. În colțul dinspre răsărit, icoana adusă de bia Ana de acasă părea mai posomorâtă ca niciodată...

De câte ori o năpădea senzația cunoscută, Maria își amintea povestea biei Ana. Într-un secol al computerelor și al călătoriilor în spațiu, conceptul de blestem părea ceva desuet, învechit, perimat. Chiar dacă ar fi refuzat să creadă în existența lui, presentimentele nega-

tive existau și erau caracteristice femeilor din familie. Ele o hotărâseră să facă o facultate de psihologie. Citise teancuri de cărți încercând să-și explice și mai ales să-și controleze trăirile, dar nimic n-o liniștea mai bine ca icoana din bucătărie și cuvintele repetate de-a lungul generațiilor de femeile familiei: „Dă, Doamne, să fie bine”.

Așa că, ignorând oboseala profundă, intră mai întâi în baie pentru a se spăla - *trebuie să-ți limpezești ochii mai întâi, oricât de mare ți-ar fi graba*, o învăța mereu bia Ana -, iar în timp gestul de a-și clăti ochii înainte de a se așeza în fața icoanei devenise reflex, ca un fel de comandă interioară, ca o etapă a unui ritual benefic pentru suflet. Apa rece o răcorea și o liniștea, o pregătea pentru încercarea care se vădea la orizont, îi oferea primul sprijin în demersul ei împotriva sorții. Probabil undeva în subconștientul ei spălatul dinaintea rugăciunii stabilea legături misterioase cu ritualurile de purificare ale strămoșilor...

Soarele răsări brusc de după perdeaua de nori și fiecare rază strălucitoare părea să danseze. În urma femeii care intrase în baie, cenușiul camerei prinse viață deodată, alungând nălucile nopții. În colțul de răsărit o lăcrimă lumină chipul afumat al Maicii Domnului... Sau poate una din razele ce cântau pentru lumină și viață își găsisse acolo loc de popas...

Ajunsesese la cabinet de doar o jumătate de ceas și-și savura în liniște ceașca de cafea. În sala de așteptare nu era nimeni încă, așa că putea profita de încă puțină liniște. Avea nevoie să se adune, să se încarce cu energii pozitive după noaptea de coșmar, să-și regăsească liniștea și echilibrul de care avea nevoie pentru a putea discuta cu pacienții, să-și reconstruiască zâmbetul pe care amintirile îl sfărâmaseră în zeci de cioburi. Scoase din poșetă oglinda și-și privi cu amărăciune reflexia. Doar undeva, în colțul ochilor, o umbră de zâmbet. Oftă! Apoi privi spre fereastră. Cerul senin era de un albastru reconfortant, ca ochii biei Ana... Cu alură de domniță păgână, dimineața cobora cu tălpile goale printre blocurile cenușii...

O trezi din gânduri un ciocănit timid. Ușa se deschise, cu ezitări, iar în cadrul ei se ivi

un chip de o frumusețe izbitoare. Mariei îi rămase zâmbetul suspendat undeva între inimă și buze. Fata, pe al cărei obraz tinerețea își lăsase autograful ca o pecete a eternului, părea desprinsă din gravurile legendelor vechi. De un negru strălucitor, pletele ușor ondulate încadrau ovalul perfect al feței. Ochii verzi aveau lumina răsăriturilor de soare răsfrânte în iarba crudă ce tocmai își freca ochii somnoroși încercând să se trezească. Doar că, dincolo de lumina verde, fulgera durere, și tristețe, și întuneric...

O chema Eliana. Numele ei avea alune-carea palelor de vânt și miros amar de nuci verzi, mlădierea visului târziu de toamnă mângâind urmele pașilor pe țărături pustii. Povestea ei... răsărea din veacurile de demult, din vremurile când fetele cu copii din flori erau măritate simbolic cu o salcie pentru a putea purta broboadă pe cap și a avea un statut cvasi-legitim. Copiii din flori purtau numele de copii ai sălciei...

Poate de asta mama mi-a pus numele de Eliana. Spunea că-i amintește de mlădierea sălciiilor din satul bunicii ei. Bunica ei - străbunica mea - era un copil al sălciei... Nu-și știa tatăl... Oamenii spuneau, în șoaptă, că ar fi fost a boierului ce locuia în conacul de pe deal, că... dacă ar fi fost băiat... Uneori, duminică, când trecea în trăsură spre biserică, boierul făcea semn vizitiului să oprească, iar ochii lui ce păreau tăiați în smaralde grele poposeau, pentru o clipă, pe fruntea fetei ce-l înfrunta, la rândul ei, cu lumini la fel de verzi...

Mama spunea că semăn cu străbunica mea... Am ochii ei... și încăpățănarea... și o dragoste păgână pentru viața asta parșivă...

Cuvântul suna spart, alungând magia primelor clipe. Maria tresări. Pe chipul alb al fetei apăruse o încrâncenare de care n-o crezuse capabilă... În ciuda dorinței de a afla mai multe, tăcu... în meseria ei, răbdarea era o condiție esențială... Nimeni nu se deschidea în fața grabei, a impetuozității, a neliniștii... Toți căutau mai întâi să-și găsească un liman, un spațiu ocrotitor în care să se simtă în siguranță... Copila din fața ei avea nevoie, se pare, de o salcie... de salcia trecutului...

Aveam 13 ani când a murit mama... Tata s-a îmbolnăvit de inimă rea și a zăcut apoi ani buni. Sora mamei, mătușa Irina a încercat să ne ajute... dar tata nu primea pe nimeni... Închis în camera lui, cu draperiile grele cufundând totul într-un soi de semiîntuneric apăsător, nu dorea decât cafeaua de dimineața și cina uneori... și... sticla de vin... mereu... Nu făcea altceva decât să bea și să plângă... Ne descurcam greu, din pensia lui de boală... eram menajeră, bucătăreasă, asistentă medicală... Din când în când, mătușa Irina trecea peste voința lui și venea să mă înlocuiască pentru câteva

zile... Mă trimitea la munte, sau la mare... cu verii mei... Dacă n-ar fi fost ea... Tot ea a dus muncă de lămurire cu tata să mă lase la liceu... Înainte de a-mi da bacalaureatul, tata a murit și el. A murit cerându-și iertare pentru că a fost prea slab, prea obosit de viață, prea lăș... Am înțeles atunci, pentru prima dată, că, de fapt, totul ar fi trebuit să fie altfel, că el ar fi trebuit să aibă grijă de mine... Că ar fi trebuit să mai fiu copil puțin... Dar l-am iertat... în fond, era tata... chiar dacă...

Ei bine, în anul II de facultate l-am cunoscut pe Mihnea (numele trezi în sufletul Mariei ecoul presimțirilor de noaptea trecută). Era de un infantilism izbitor, un copil fără vârstă... Mi-a plăcut... poate pentru că eu nu am avut niciodată timp să mă bucur de viață așa cum o făcea el... știți... povestea cu contrariile care se atrag... Avea ceva... nu știu cum să vă spun... un fel de magie a vieții... Iubea ploaia... picăturile de apă îi dădeau energie, vitalitate... uneori se descălța și o lua prin parc desculț... prin ploaie... alteori căuta o bancă și se așeza tacticos pe ea ca și cum ar fi fost vremea ideală pentru o ieșire în parc... aștepta... Așa l-am cunoscut... stând pe o bancă în parc, în ploaie... Ce aștepti? l-am întrebat... Pe tine, mi-a răspuns... și, surprinzător, l-am crezut... Știi, mi-a spus el mai târziu, am știut mereu că marea mea iubire se va naște din picături de ploaie... așa ca tine... și numele tău e o picătură de ploaie... dacă ai ști de când te caut... Râdeam împreună... părea răsărit de dincolo de viață... poate și era... Când l-am găsit fără viață în camera lui, mi s-a părut că cerul s-a rupt în două... (Maria își aminti de cazul studentului găsit mort în camera sa de la cămin. Auzise la știri. Se bănuia o sinucidere... nu urmărise cazul...)

Am venit să-mi explicați de ce a murit Mihnea... eu nu pot înțelege... nu cred că un om care iubea viața așa cum o iubea el ar fi ales trecerea spre dincolo... și... să-mi spuneți de ce nu ar trebui să fac și eu aceeași alegere ca și el... Am căutat adânc în mine răspunsul și nu l-am găsit... poate îl găsiți dumneavoastră... eu...

Eliana își opri monologul, ca și cum ar fi așteptat un răspuns... Maria o privea cu ochi mari căutându-și cuvintele fără să le găsească... Simțea, cumva, că fata asta căuta un adevăr de dincolo de cuvinte..., un adevăr al vieții care refuza întruparea... Îi simțea încăpățănarea, și durerea, și revolta, și neputința... Și își simțea propria durere și revoltă în fața vieții... Întrebarea se născu parcă de nicăieri...

- Spuneai că ai fost la mare, Eliana... Ți-a plăcut?

Nu știu dacă mi-a plăcut... nu m-am gândit niciodată... nu m-a întrebat nimeni și nu m-am întrebat nici eu... Când am văzut-o prima dată mi s-a tăiat răsuflarea. Aveam vreo 13 ani, îndată după moartea mamei...

Țin minte că vărul meu mă ținea de mână și s-a speriat când s-a uitat la mine... Credea că mi-e rău... Nu mi-era rău, mi-era numai... nu știu cum să vă spun... mă simțeam așa de mică și de lipsită de importanță în fața imensității albastre, încât cred că m-am speriat teribil... nu speriat, cred că termenul corect e îngrozit... mă și vedeam prizoniera valurilor uriașe, căutând cu disperare pămantul... însă în câteva zile am învățat să înot... îmi plăcea să o iau spre seară spre linia orizontului, acolo unde razele soarelui desenau urme sângerii pe valuri... cât înotam mă simțeam ca și cum aș fi singură în lumea asta mare... ca și cum nimeni și nimic n-ar fi putut să mă atingă... mă simțeam curată și liberă... nici măcar furtuna nu mă înspăimânta... lupta continuă dintre vânt și valuri mă fascina... știți... cred că lui Mihnea nu i-ar fi plăcut la mare... lui îi plăcea poezia picăturii de ploaie lunecând dinspre înălțimile tulburi pentru a-și căuta adăpost pe podul unei palme... marea are în ea ceva ce abia cum văd... o neliniște stranie, o permanentă zbatere, o eternă luptă în căutarea păcii interioare...

- Și tu ești ca marea, Eliana...

Eu? Poate... Mama spunea că am în mine ceva din spiritul sălciiilor din satul copilăriei sale... că viața nu m-ar putea rupe, poate m-ar îndoi puțin... cred că am și ceva și din neliniștea valurilor... dorința lor de a atinge țărmul pentru a fugi înapoi... aceea dorință care o păstrează mereu tânără... dumneavoastră aveți ceva din stabilitatea și siguranța unei stânci acoperite cu mușchi... care a adunat povești timp de secole, cu răbdare, dar fără să găsească în ele sensul vieții, pe care și acum îl caută... ca un blestem...

Sub biciuirea cuvântului, Maria tresări... Ce putea ști copila asta? Avea numai vreo douăzeci și ceva de ani, dar părea coborâtă din timp..., o copilă care și-a dus pe umeri propria viață grea, dar care știa a citi viața omului privindu-l dincolo de haine, de vorbe, de priviri...

V-ați supărat? N-am vrut să vă supăr... Iertați-mi îndrăzneala... știu că de multe ori spun ce-mi trece prin minte... că...

- Nu m-ai supărat, Eliana... Doar mi-ai adus aminte de ceva...

Știți... v-am adus jurnalul lui Mihnea... vă rog să-l citiți... mai vin mâine... sau poate poimâine... să mai vorbim...

În urma Elianei, ușa se trânti brusc, ca smulsă de o rafală de vânt... Maria rămase pe gânduri. Simțea că durerea fetei era undeva acolo, ca și cum ar fi rămas în urma ei, în cabinet... Spera să o vadă și a doua zi, și a treia, și a patra... până fulgerele de tristețe din adâncul ochilor verzi aveau să dispară... până strănepoata sălciei va înțelege că ea nu are nimic din lașitatea tatălui ei, nimic din refuzul de a trăi al lui Mihnea...

Adriana YAMANE
(Japonia)

Ochuugen –

Darul de la mijlocul anului

La mijlocul lunii august, între 12 și 17 august mai precis, Japonia celebrează sărbătoarea budistă Obon. De Obon se crede că spiritele celor decedați primesc permisiunea de a veni acasă la familiile din lumea fizică, voalul care desparte lumea noastră a celor încarnați de lumea spiritului devenind atunci foarte subțire. Sărbătoarea Obon este principala sărbătoare budistă, ea amintind fiecăruia principiul conform căruia „cu toții suntem călători către lumea de dincolo de moarte”.

Moartea este destinul care ne așteaptă pe toți, pe fiecare, și totuși nu ne place să ne gândim la așa ceva. Fiecare zi pe care o trăim ne aduce mai aproape de destinația călătoriei noastre prin viață, și chiar dacă am opri toate ceasurile din lume tot nu am putea să oprim înaintarea timpului. Așa că încercăm să schimbăm subiectul atunci când se aduce vorba despre moarte, și să uităm cât de repede se poate, tot ce ține de acest eveniment din existența noastră.

„În tot acest timp,
Au murit numai alții
- sau cel puțin așa am crezut -
Și acum, gândul la propria moarte
Este mai mult decât pot duce.”

Poemul acesta a fost scris de un medic aflat pe patul de moarte. Se poate înțelege de aici care este diferența dintre a vedea pe cineva plecând și a contempla propria plecare. În România se spune „odihnească-se în pace”... în schimb în Japonia expresia „gomeifuku o inorimasu” se traduce prin „ne rugăm pentru binele și pentru fericirea sa (în lumea către care a plecat)”, considerându-se că „întunericul minții”, sursa a tot ce este rău, vine din ignorarea vieții care urmează după această viață.

În luna august, serviciile memoriale pentru cei care au pierit în războaie, dezastre naturale, epidemii sau din alte motive, se fac nu doar pentru a alina tristețea celor rămași în urmă, ci și pentru a da un semn celor de dincolo, că nu au fost uitați.

La Hiroshima, Nagasaki, Tokyo, Osaka, Okinawa, Fukushima, peste tot în Japonia, se aprind lumini și se spun rugăciuni tăcute.

Cimitirele sunt curățate, vizitate, pline de flori. Membrii familiei se adună de peste tot din țară la casa unde este păstrat altarul familiei, de obicei casa primului copil.

Strămoșii au locul de onoare la masa familiei, oferindu-li-se prima farfurie de orez, primul fruct din grădină, prima lingură de mâncare, pe o tăviță cu farfurii minuscule înconjurată de flori, în fața altarului budist. Altarul reprezintă un loc sacru în casă, *Templu în miniature*; el face legătura dintre lumea oamenilor și o lume mai înaltă, „lumea de deasupra norilor”. La noi acasă, unde se observă budismul Zen, tot ce se oferă este fără carne, pornind de la preceptul care afirmă că animalele nu doresc să fie ucise, ci au dreptul la fericire la fel ca oamenii.

Cele 4 elemente sunt prezente în altar: Apa - într-o cupă mică, Aerul (exprimat prin sunetul clopotului din altar), Focul (bețișoare din plante aromate și lumânări) și Pământul (cenușa și orezul, hrana oferită); iar în locul cel mai de cinste, la picioarele miciei statuete a lui Buda - simbol al înțelepciunii -, tronează elementul spiritual, o cupă mică umplută cu sake, vin dulce de orez. La sfârșitul festivalului, florile și hrana sunt puse într-o luntre în formă de cunună împletită din sânziene, împreună cu o candelă aprinsă, fiind lăsate să plece pe apă, înainte de miezul nopții, către lumea „de dincolo”.

Este ultimul dar „aici” și primul dar „acolo”, este „darul de la mijlocul anului”, când ceea ce am oferit cu suflet devine ceea ce ne unește în spirit.

Câteva precepte budiste poate că ar face mai ușoară înțelegerea viziunii japoneze. Pregătirea pentru trecerea ușoară către țărnul celălalt, cel al Iluminării, constă, în primul rând, în Generozitate. Pentru a ajunge la Generozitate, omul trebuie să învețe întâi Respectarea Preceptelor, să capete Răbdare și să se trezească în el Năzuința către Bine, care să îl îndrepte către Concentrarea Spiritului, care toate împreună fac parte din Calea Înțelepciunii.

Generozitatea - sau practica oferirii - duce la debarasarea de egoism, cel mai mare păcat,

din punct de vedere japonez; Practica Preceptelor face ca omul să dea atenție drepturilor și bunăstării altora, Practica Răbdării permite fiecăruia de a-și stăpâni nerăbdarea și mania, Practica Năzuinței ajută omul să se străduiască neobosit și să aibă credință, iar Practica Concentrării permite fiecăruia să-și controleze spiritul rătăcitor și inconsistent. Astfel, Calea Înțelepciunii transformă un cuget obscur și confuz într-unul limpede și pătrunzător.

Despre Generozitate - sau practica de a oferi din ceea ce avem celor din jur, sunt foarte multe de spus: atunci când cineva face un dar numai când îi convine sau pentru că îi este mai ușor a da decât a nu da, fără îndoială acesta este un dar, dar el nu este totuși un dar veritabil. Darul adevărat constă în a oferi cu bunăvoința inimii chiar dinainte de a fi solicitat, și nu odată, ci constant. Nu mai este un adevărat dar cel ce este făcut cu un sentiment de regret sau cu dorința de a obține elogii; Darul Adevărat este cel făcut cu bucurie, uitând că l-ai dat, uitând persoana căreia l-ai dat, și uitând ceea ce ai dat. Darul veritabil izbucnește spontan dintr-un cuget plin de o pură compasiune, fără gând de recompensă, dar cu dorința de a intra împreună cu „celălalt” într-un spațiu al Binelui. Numai cugetul care îndrăgește libertatea poate cunoaște iubirea dezinteresată, compasiunea, bucuria și echilibrul sufletesc. Iubirea dezinteresată înlătură lăcomia, așa cum compasiunea înlătură mania; prin bucurie ne despărțim de suferință, și dacă îndrăgim echilibrul sufletesc, vom înlătura total ideea discriminatorie de „prieten și dușman”.

Chiar și fără să fim bogați, chiar dacă la televizor și în ziare suntem amenințați cu „crize economice” menite parcă să ne zgârească spiritul, avem multe de oferit atunci când cugetul nostru este liber. În primul rând putem să oferim serviciu prin munca personală, munca voluntară. Cel mai înalt mod de a ne oferi pe noi înșine este atunci când ne oferim propria viață. Avem apoi ofranda

spirituală, atunci când oferim o inimă plină de compasiune. Ofranda privirii constă în a transmite o privire caldă celui de lângă noi, privire ce poate reda liniștea sufletească; însăși expresia feței noastre este capabilă de a transmite vie imaginea blândeții, a prieteniei. Vocea noastră - cuvântul - este modalitatea prin care oferim încurajare, prin cuvinte pline de bunătate care alină și inspiră pe cei din jur. Și nu putem să uităm că putem să oferim chiar... locul, pe scaun, într-un vehicul atunci când călătorim de exemplu, sau în alte împrejurări. O ofrandă foarte ignorată, dar pe care o putem face, este oferirea adăpostului. Aceasta înseamnă că cineva să ofere călătorului adăpost peste noapte în casa sa.

Toate aceste precepte și reguli pot fi găsite în orice carte despre Budism, și ele fac parte din educația morală a copiilor asiatici. Interesant este însă faptul că vei găsi cu mult mai multă ușurință adăpost și bogăție spirituală într-o casa simplă, dar deschisă și binevoitoare, unde se râde mult, decât într-una în care comorile materiale au fost adunate prin lăcomie.

Japonia este o țară săracă. Solul este slab și nisipos, și de aceea comunitățile rurale antice practicau împărțirea recoltei, peștelui și a oricăror bunuri între membri, fiecăruia în funcție de necesități. Având la bază acest simț al datoriei și răspunderii față de grup și față de familie, omul de aici a învățat astfel să ofere de la Sine, și să considere că practic este dator față de toți cei care i-au făcut vreodată bine. În zilele noastre, de două ori pe an - de Obon și de Oshougatsu (Anul Nou) -, există obiceiul de a face daruri: mâncare sau băutură, ulei, alge, o ladă de bere sau o sticlă de vin bun. În magazine se deschid standuri speciale, cu „oseibo” pentru darul de la sfârșit de an, și „ochuugen” pentru darul de la mijlocul anului. Cui oferim acum un dar? Celor față de care ne simțim îndatorați (osewa-ni-natta-hito): cei care ne-au învățat ceva, cei care ne-au ajutat să ajungem undeva, cei care ne-au hrănit sau ne-au făcut și nouă parte din produsul muncii lor, atunci când am avut nevoie.

Japonia este o țară săracă, chiar vitregită de natură atunci când ne uităm la ce oferă pământul locuitorilor săi. Dar de câte ori cineva îmi aduce de exemplu o roșie dintr-o grădină, zicând cu un zâmbet: „sensei, la tine m-am gândit când am cules roșia asta!”, simt că trăiesc cu adevărat. Simt că drumul este dificil și, totuși, minunat. Și simt nevoia să ofer un dar la rândul meu, să dau mai departe, să dau mai mult, ca nu cumva să se oprească la mine această împărtășire din ceea ce avem mai bun în noi.

Geta TRUICĂ

Poeme

Fără har...

E un roșu aprins în luminile astrului serii,
flacăra inimii stinsă s-a prins
între negura nopții și clepsidra durerii,
tânguind se ridică-n vârtej de trăiri și de spaime,
Mizerii...

Tropot de lupte în sufletul ars, țândări de lut și puzderii,
Flacăra inimii pâlpâie nins...
vântul îmi stinge dorul tăcerii,
eu caut să fiu scânteie din soare, să dezlănțui stihiiile vrerii,
setea de cer s-o urnesc, să-mi coboare genunchii din surdul căderii.

Vreau să-Ți vorbesc! Să-Ți spun de-ale lumii răniri,
de-ale mele prohoduri,
îngropări tănuite-n cătușe și noduri,
sărăcirii de lumină,
fără rod, fără floare divină, fără stea călătoare,
încărcate de vină...

Cerul e mut... numai îngerii cântă-n odăjdii
imnul scăzut al iubirii, al nădejdi...
Ce frumos! Mai e mult pân-acolo, la Tine?
Ochi-mi ard, sclipiri ale inimii prinse-n ruine...

Carpe diem

Depart, prea dincolo de noi-
un zbor de păsări și stropii de ploi,
toamne ruginii, parfumuri violete,
vântul mângâind ale crengilor plete;

nori în ruină, de plumb cenușiu
ardere fină de foc purpuriu,
frunze-n covor, foșnet fad, pustiu...
Te țin în palme, gând vioriu!

Depart, departe, e un sat uscat,
care m-a crescut, de care m-am rupt...
Număr riduri de stejar stacojiu,
mi se pare stingher, ca de mort, trupul viu.

În oglinzi paralele de trecut-viitor
trece clipa de azi amăgită de dor:
stins, ușor, legănare de ape târzie.
Auzi! Măreția ei îmi dă aripi spre cer, mă învie...

Inimă rece, mâini de palidă ceară
pași în cadență pe trepte de piatră, pe seară,
sufletul trist, dezgolit în tăcerea din noapte,
Beat, risipind în noima visării ale stelelor șoaapte...

Renașterea

Când mă voi trezi
în lumina solară a începuturilor,
mâna mea în mâna Ta va fi
caldă rotire de ape,
unduire de cântec
sufletul din mine să-mi sape...

purta-vei atunci pe cărări
pașii mici, de copilă lină,
inima, dangăt de clopot
va cere luminii
-străină, departe aflare-
să vină...

de Te voi regăsi
flăcări vii
vor aprinde scânteia-mi de soare
scrum din iubire voi fi
și catharsis,
pace, tăcere, uitare.

Eternitatea

Pe buzele tale
sufletul meu își pierde corola ...
Devine fum
în rătăcirea clipei
Simt o unduire destrămată
cum se pierde...
Ce bine-ar fi,
dac-ai fi *axis mundi*,
unind *de la origine*
spre infinit
Eternitatea...

Constelații Epigramatice

Miltiade IONESCU

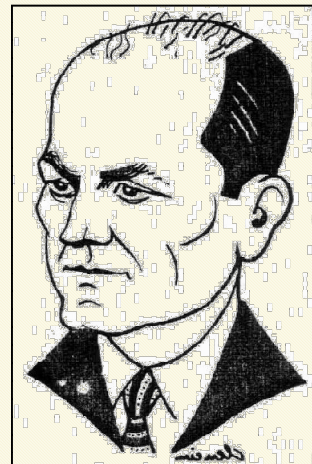
(n.04.08.1920)

Născut în com. Mădulari-Berca, jud. Vâlcea, absolvent al Facultății de Psihologie din cadrul Universității Cluj (1949), a activat o lungă perioadă de timp ca profesor de liceu.

Este atras de jurnalistică, reportaje, anchete psihopedagogice și sociale, schițe satirice, fabule, epigrame (debut în 1989, în culegerea antologică *Au plecat olteni la coasă*; figurează în peste 45 de culegeri și antologii). A publicat și sub pseudonimele: **Liviu Sabin, Oltea, Ion Berca, Mircea Tudor, N. Goianu**.

Este membru al Cenaclului Literar *Alexandru Macedonski* Craiova, membru al Cenaclului Literar *Sburătorul* Craiova, membru fondator al Societății Scriitorilor Olteni (1995), membru fondator al Cenaclului Umoristic *C.S.Nicolăescu-Plopșor* Craiova și redactor-șef adjunct la revista de satiră și umor *Păcală* editată de acest cenaclu, membru al Uniunii Epigramiștilor din România, vicepreședinte al Cenaclului Epigramiștilor Olteni.

A publicat volumele: *Un cenaclu... de râs!* (1995), *Poante pentru orice gusturi* (1995), *Necuvântătoare care vorbesc* (fabule, 1995), *Din vremuri de tranziție și din totdeauna* (rondeluri, 1997), *Motive de inspirație* (proză scurtă, 1997), *Care pe care?* (1997), *Radiografii* (1997), *Conspirația unor berbeci* (fabule, 2002).

La încheierea unui an

Din toate câte mi-am propus
Puține s-au îndeplinit.
Atâta doar c-am prelungit
„Contractul” meu cu Cel de Sus!

Iarba verde (pentru unii)

Au motiv să-și lase-o urmă
(Fie-n grup sau fie solo),
Ca s-arate că pe-acolo
A trecut cândva o turmă!

Unei casiere

Lucrând cu bani, ce-avu să spună
Când a fost dată-n judecată?:
„Că banii se lipeau de mână,
E epiderma vinovată!”

Ateii

Ce curioși îmi par ateii,
Sfidând pământul, cerul, veacul.
Imploră-n disperare zeii
Atunci când văd c-au dat de dracul.

Ca să vezi!

În spital m-am internat
Să mă vindec de-o viroză.
După-o lună am scăpat
... Cu nevroză!...

Ascensiune

Trecea drept om liniștit,
Vorbea rar și cumpănit.
Când pe scenă a urcat
Vorbele... și le-a uitat!

Unui amic epigramist

E un epigramist de clasă,
Din mână-i ies doar lucruri rare.
Gândește poantele la masă
Și le „filtreză” prin pahare.

Filologică

Din gramatica română
Vorbele de reverență
Lui îi sunt la îndemână
Doar când cere-audiență!

Unui oarecare chirurg

Face multe operații:
Apendice, complicații,
Spline, intestin, hernii,
La plămâni și alte... MIII!

Un credul și o... doftoroaie

Spunând că-i scoate-un necurat,
De zece mii l-a scuturat.
Iar, la procesul ce-a urmat
Și el și ea s-au vindecat.

Un soi de retrograd în dragoste

La șaisprezece ani e vis,
La douăzeci, un drum deschis,
La patruzeci, e nebunie...
La șaptezeci... o comedie!

Și oglinda e de vină

Tot uitându-se-n oglindă
Mai în fiecare ceas,
A „uitat” să mai învețe
Și de-aceea... „a rămas”!...

O parte a galeriei craiovene

Când ai noștri bat la scor,
Fericirea o inundă,
Iar când „U” nu are spor,
„Oltenismele” abundă!

„Boala” unui elev...

Toți îi spun că e deștept,
Dar, că suferă de-o boală:
Folosește toată mintea
Numai... „dincolo” de școală...

Unui medic navetist

Cu bolnavii, spun în cor:
De e cald sau de e rece,
Doctorul fi'nd călător
Boala mea, sau... trenul trece?!

Fidelitate conjugală

Pe soț îl „poartă” în poșetă
Să nu-l confunde, spune drept,
De-o fi vreodată neatentă
Cu cel pe care-l poartă-n piept!

S-a întâmplat c-o telegramă

Cât pe-aici să-l ia cu targa
Și să-l poarte-n marș de orgă:
Scria-n text, în loc de Marga,
„Dulci săruturi... de la Morgă!”

Profesoara de chimie

Pregătirea-i e validă,
Dar sunt niște consonanțe:
Stând, mereu, printre substanțe,
Dânsa deveni acidă!

Epigrama

Patru versuri care-nțeapă,
Mângâie ca răzătorul
Și din asta autorul,
Uneori, intră... la apă!

Atenție la unele vizite...

între prieteni

E liniște. Merg toate bine,
Venind la ei pe la chindie,
Cu un „fii!” un oarecine
Le puse „foc” la căsnicie!

Un „Autoservice”

Ne surprinde un aspect
Care merită-a fi spus:
„Duci mașina c-un defect
Și o iei cu zece-n plus!

La serviciu... cu mașina personală

Luni o spală și-o gresează
Marți, la pompa de benzină.
Miercuri o antifonează
Și, așa... până la chenzină!

O pereche, cu treburi, pe stradă

Cu o mână, el fumează,
Iar cu alta perorează.
Dânsa duce-o plasă plină
C-asta-i treabă feminină!

La dentistul meu

Intri cu o carie
Și pleci cu avarie.

Cezarina ADAMESCU

PETRU DINVALE, *Poeme liturgice* (*Vademecum doxologic*)

Ideea că versul are putere de viață, de moarte și de înviere asupra celor dragi este o certificare a însemnătății lui în conștiința omului. Și chiar dacă Poezia n-a operat mutații fizico-chimice spectaculoase în universul material, ea a contribuit în mare măsură la modificări substanțiale în suflet, aducând pace, liniște, comuniune de spirit, empatie între persoane cunoscute și necunoscute.

Poezia vizionară și religioasă, în înțelegera ei transfigurată, sublimată, a fost, încă din Vechiul Testament, nu numai crezul, mărturia spirituală a cântăreților, psalmiștilor și profeților, dar a slujit drept poruncă neamului ales, care-l urma pe conducătorul său - așa cum pe David l-au urmat evreii la sfîșirea Templului din Ierusalim -, el mergând înainte cu instrumente de cântat și dansând, iar mulțimea, în ritual, îl imita tresărind de bucurie în cântările pentru Yahve, ori suspinând și plângând în chip de pocăință dinaintea lui Dumnezeu, la vremuri de restriște.

Omul interior se armonizează cu cel exterior și îndeosebi cu semenii lui. Dacă nu faci pace cu tine, n-o să poți să empatizezi cu semenii.

Petru Dinvale și-a ales ca modalitate de exprimare poezia religioasă ca să nu se dezminț. Medicul se îngrijește nu doar de trupuri, ci și de suflete, oferind un **Vademecum doxologic**, pe cât de documentat teologic, pe atât de frumos realizat artistic din punct de vedere literar.

Ca orice bun creștin, Petru Dinvale nu se mulțumește doar cu mântuirea proprie, ci dorește să-i aducă la Lumină, cu multă generozitate, pe toți cei din jur, ceea ce e o întreprindere curajoasă, profetică, asumată în totalitate cu o fervoare a cuvântului greu de egalat. Sfântul Francisc dorea, în marea sa iubire pentru Dumnezeu și pentru oameni, ca toate făpturile de sub cer să aducă Laude Creatorului.

Noul său volum de poeme liturgice este dovada peremptorie a acestui demers spiritual, în care cuvintele deșarte nu au ce căuta. Petru Dinvale zidește, ridică, edifică suflete prin cuvânt. El este un oficiant, aidoma unui preot care celebrează Liturgia Cuvântului. Și în acest sens, nu se dezmințe, începând cu o bună și minuțioasă documentare evan-

ghelică, dar și cu o adâncă întrepătrundere culturală în esența credinței.

El a ales versul clasic ca modalitate de expresie lirică și pentru faptul că, grație muzicalității, ritmului susținut și rimei perfecte, ea poate fi ușor asimilată și se îndreaptă direct către inimi. Versul clasic nu trece pe lângă ureche, el se oprește-n timpanul inimii, reverberează și se întoarce-n ecou îmbunătățit, înmulțit, modificat sensibil pentru a putea fi redat umanității. E un feed-back necesar pentru că de acolo, de la Dumnezeu și de la oameni, își extrage sevele. Pe acest altoi, cuvintele se leagă, se înlănțuie, se armonizează, se îmbrățișează chiar, ca într-o declarație de iubire continuă. Cu generozitatea caracteristică omului care vindecă oameni, Petru Dinvale oferă vitamine, pastile, licori și balsam pentru toate categoriile de suflete. Nu întâmplător autorul spune într-un poem dedicat tatălui său: „Și dacă noi trăim printre eresuri / Sfârșitul ni-e în numele din stele / Vom învia la rândul-ne din versuri / Iubite dător al vieții mele.” (*Tatălui meu*).

Prima secvență majoră a cărții este intitulată „*Geneze cu și fără exod*”. Autorul trece în revistă principalele evenimente existențiale, un fel de recapitulare a Facerii adusă sub formă de cântec, în care, cum e și firesc, primordial e Cuvântul, Logosul, cel care a fost încă dinainte de începuturi și va dăinui până dincolo de sfârșit. Autorul merge până la izvoarele creației divine, la despărțirea apelor de uscat, crearea cerului, aștri cerești și încununarea creației cu facerea omului: „Numai cuvântul creat prin Cuvânt / Omul de lut modelat din pământ / Viu prin suflarea venită de sus / Contemplă primul apus.” (*cântec*). Interesant de remarcat că doar omului i s-a dat posibilitatea contemplării minunilor creației. Celelalte ființe și lucruri există prin sine, firesc, așa cum au fost alcătuite, însă nu au darul de a conștientiza măreția creației divine.

Meditații de sorginte filozofică asupra scurgerii Timpului au ca punct de răscruce nașterea pruncului, rod al iubirii, după care cuplul a început să măsoare timpul: înainte și după apariția lui, fapt ce schimbă total destinul unui om. Veșnicia clipei este măsurată de Dumnezeu și dată omului pentru că numai

ea este sigură: anii copilăriei s-au scurs, viața curge și ea în unic sens, viitorul nu e al nostru, doar clipa prezentă aparține omului. Și pe măsură ce se scurge, nu mai e a lui, este a lui Dumnezeu, teaurizată în Cartea Vieții fiecăruia.

Vârste și ipostaze surprinse de camera foto și fixate în vers, ar putea fi o mărturie despre cine am fost cândva, despre cine suntem și despre ceea ce vom fi. „*Arc peste timp*” se intitulează secvența care ilustrează aceste adevăruri: „Numai zilele vin, anii toți au plecat. / Sunt grăbit să ajung într-un loc minunat. / Dar sunt prins și-nvîrtit de o roată prin timp / Și cu fiece pas parcă iarăși mă simt / Mai schimbat” - spune autorul meditativ și nostalgic.

Acest poem este de o frumusețe stranie, atât prin adevărurile care-i incumbă, prin scurgerea inexorabilă a timpului, prin acceptarea condiției trecătoare de om, prin clarviziune, prin invitația la meditație, prin bilanțul provizoriu făcut de om și prin dorința de a nu pierde nici o clipă în chip gratuit din imensitatea Timpului: „Să mai treacă o zi, să mai fac un popas / Să mai dorm și să uit câte-n urmă-au rămas / Apoi iar să-mi ridic pelerina de ploie / Să mă scol și să plâng ce-am lăsat înapoi / La un pas. // Numai zilele vin, anii toți au plecat. / Sunt grăbit să ajung într-un loc minunat / Dar sunt prins și-nvîrtit de o roată prin timp / Și cu fiece pas parcă iarăși mă simt / Mai schimbat. // Cu planeta alerg, după ea mă rotesc / Și ca ea îmi înclin tot ce am pământesc. / Cu planeta răsar, cu planeta apun. / Ca pământul ce-l calc pot să fiu rău sau bun / Omenesc.” (*Arc peste timp*).

Fiecare catren are la sfârșit un al cincilea vers... ca o concluzie necesară, în stilul atât de folosit de George Coșbuc în poezie, pentru a sublinia o idee sau a face mai pregnant mesajul.

Fie că meditează asupra fenomenelor lumii înconjurătoare, cu categoriile ei filosofice, fie că abordează teme biblice pe care le tratează liric într-o negrăită imagine, ori e preocupat de problemele pământești ale omului: familia, copiii, dragostea părinților, iubirea de aproapele, Petru Dinvale oferă, cu aceeași generozitate, crâmpie din sufletul său, cioburi dintr-un vitraliu uriaș, care, puse cap la

cap, înfățișează un tablou minunat al vieții și al rosturilor pământești și cerești ale omului.

O poezie de trăire spirituală la maximă intensitate lăuntrică, autentică și nu de suprafață. O poezie - mărturie, profesiune de credință pe care o exercită nu doar verbal, superfluu, în grabă și cu neatenție, printre altele, ci clipă de clipă, în viața de zi cu zi. Un **modus vivendi**.

Ceea ce e remarcabil e faptul că autorul nu folosește citatele și pericopele biblice după ureche, ci ca un adevărat teolog creștin, și le-a săpat în suflet și conștiință fiind adevărate linii de forță, puncte de referință pentru viața creștinului. Un practicant asiduu, un rugător cu viața și cu întregul său, un om ale cărui calități morale nu pot fi puse în discuție. O poezie - viață - transpunere de stări existențiale, de trăiri la maximă incandescență.

Petru Dinvale nu se mulțumește a sublinia aspecte importante din pericopele evanghelice, traduse în pilde, admonestări și binecuvântări aproape didactice, printr-o pedagogie demnă de marii învățători și dascăli de școli și curente, extrage esențialul și, prin procedeul cunoscut cu numele „aggiornamento” (aducere la zi), îl transpune situațiilor actuale, punctând învățături și pilde pentru toți cei care doresc să înainteze pe calea desăvârșirii creștine.

Modalitatea aleasă de medicul Petru Dinvale este admirabilă, ca și a acelor compozitori de muzică bizantină, compunând o muzică adecvată pentru cântări și psalmi, facilitează accesul creștinilor la realitățile sacre ale Sfintei Evanghelii. Este știut că cel care cântă se roagă de două ori. Același lucru s-ar putea spune și despre cei care scriu poeme psaltice ori liturgice. Personal, mi se pare titlul inadecvat, pentru că „**Poeme liturgice**” ar însemna acele poeme care se recită în cadrul Sfintei Liturghii, a Oficiului Divin, intrând în Canon sau în Ritualul Sfintei Liturghii. Ori, se știe că în cadrul Liturghiei sunt fixate, conform Anului Liturgic, anumite cântări și psalmi, în funcție de lecturile biblice.

Ori, câtă vreme poemele au o notă personală în ele, nu pot fi aplicate ori citite în cadrul Oficiului Divin, decât ca lecturi suplimentare. Mai curând s-ar fi potrivit: Poeme spirituale, Poeme religioase etc.

Un poet: Petru Dinvale. O poezie mistică remarcabilă. Poate doar Radu Gyr să-mi fi provocat atâția fiori mistici și atâta cutremur. Un om care și-a așezat darurile la picioarele crucii. Și apoi s-a suit lângă Iisus.

Suferință participativă, nu doar vorbe goale. Un poet de înaltă simțire de Duh, un mistic. Și cartea lui: „**Poeme liturgice**”. O carte de trezie, de conștientizare a condiției de creatură, cu toate neajunsurile și slăbiciu-

nile ei, în fața măreției și desăvârșirii divine.

O poezie care emoționează, care provoacă fervori, avânturi de pietate creștină, care te face să lacrimi, să gândești profund la adevărurile umane care ne tutează. Și mai ales, ne îndeamnă, prin mesaje subliminale, să medităm la menirea noastră pe pământ și la propriul sfârșit. Ea induce o rază de speranță că totul nu e pierdut, chiar dacă omenirea merge în sensul pierzaniei. Că există o nădejde de mântuire și de pregustare a veșniciei.

Răscolitoare, poezia dorului de străbuni ne întoarce cu nostalgie la vremurile și obiceiurile de altădată pe care nu avem voie să le uităm. Ca pe icoane, Petru Dinvale își așează părinții și bunicii în lăcrița inimii pentru a-i păstra acolo învăluit în dragostea filială și-n parfumul amintirilor de acasă.

În cea de-a treia secvență lirică, intitulată sugestiv „**Familia ca o pecete**”, tocmai aceste sentimente de iubire și recunoștință sunt prezente. Iată câteva exemplificări: „**Mama**” - *N-o știți pe mama, nu puteți s-o știți / Cum noi copiii ei o știm de-acasă. / Ea-n jurul sobei și cu pași grăbiți / Noi așezați ca puii*

Florin Măceșanu - Printre stejari

toți la masă. // Când ne punea mâncare-n farfurii / Spunea câte-un cuvânt la fiecare / Ca un maestru de ceremonii / Pornit să-mpartă daruri de mâncare. // Apoi la treabă ne mâna grăbit / Să știm că viața dă, dar ne și cere / Iar noi credeam că totu-i gratuit / Aveam și punctul nostru de vedere. // Nu ne bătea prea rar, dar nici prea des / Atât cât socotea ea că-i nevoie / Și nu uita să ierte mai ales / Dorind s-o ascultăm de bunăvoie. // Altfel femeie simplă, cu bun simț / Ascultătoare chiar în umilință, / Dar neînduplecată ca un prinț / Atunci când era vorba de credință. // N-o știți pe mama, numai noi o știm / Așa cum ea a fost și încă este: / Un înger păzitor, un heruvim / Sau poate Zâna Bună din poveste”.

Poezia este cea mai concludentă dovadă a existenței lui Dumnezeu. Ne convinge de acest adevăr poetul Petru Dinvale și prin acest volum al său de „**Poeme liturgice**”.

Cea de-a patra secvență lirică este intitulată și se referă la „**Ecclesia lucrurilor ne-scrise**” - o pledoarie excepțională pentru creștini de a aparține Bisericii, casă a lui Dumnezeu și poartă a cerului: „*Privesc de aproape / detaliu cu detaliu / lumină lângă lumină / piatră peste piatră / și cânt și plâng / și plâng și cânt / liniștit. / Și laud / și Te laud / și slăvesc / și Te slăvesc / Doamne / că atât de mult / ne-ai iubit*” (**Laudă**).

Un alt capitol este intitulat „**Apocrife și anaghinoscomena**” și conține poeme diverse, scrise într-un limbaj încărcat de simboluri și regionalisme, dar cu un mesaj clar.

„**Cântarea cântărilor mele**” este cea de-a șasea secvență în versuri din volumul „**Poeme liturgice**” al poetului Petru Dinvale. După un mic cuvânt în care poetul explică „**Iubirea ca atitudine**” și expresiile ei particulare conform celor cinci posibilități de trăire și manifestare:

- iubirea ca **instinct** - ce poartă denumirea de EROS (amor);

- iubirea ca **emoție** - pe cea de STORGE (tandrețe, duioșie);

- iubirea ca **sentiment** - este exprimată de PHILIA (prietenie, apartenență);

- iubirea ca **dispoziție** - este numită PHILOSTORGE (afecțiune);

- iubirea ca **atitudine** - ce poartă frumoasa denumire de AGAPE (dragoste), după explicațiile autorului.

Fiecare din aceste trăiri este ilustrată printr-un poem. Unul dintre ele, „**Imnul dragostei**”, este parafrazarea cunoscutului Imn din 1 Cor. 13. 1-8 și 13.

În afară de acesta, poemul „**Amărui și crud...**” are ca suport un verset din „**Cântarea Cântărilor**” și este interpretat liric în chip magistral de către autor:

„Moto: «Că tare precum Moartea e Iubirea și crudă precum Iadul e Ardoarea: i-s aripile aripi ca de foc, cărbuni aprinși sunt flăcările ei.» (Cântarea cânt. 8,6 trad. BVA): Iubirea-i o fărâmbă de hazard / Mortală ca un fulger ce te-a prins / E bocetul frisoanelor când ard / Și doina suferinței ce s-a stins. // Iubirea-i țesătură-n fir de jar / Ce-mbracă forme fără căpătâi / Cu rătăcirii în felul ei bizar / Născute-n marea dragoste dintâi. // Iubirea-i caldă ca un val de pluș / Bogată-n ispitiri cu noutăți / Lăsând durerea frântă pe arcuș / Înșiruire între joc și plăși. // Iubirea-i darul vieții ce va fi / Răvaș de friguri nedeschis și ud / Găsit din întâmplare într-o zi / În fructul Evei, amărui și crud.”

Mulți scriitori și poeți au fost seduși de frumusețea acestei Cântări a cântărilor, poate cel mai frumos poem de dragoste ce s-a scris vreodată, dar și de frumusețea și înțelepciunea Psalmilor, pe care i-au tălmăcit după structura lor sufletească și stilul propriu. De altfel, multe poezii din acest ciclu sunt reinterpretări ale versetelor din Cântarea Cântărilor, așa cum reiese din titlu.

„**Terrae Filius**” este cel de-al șaptelea ciclu poetic și începe în forță cu poemul „**Protest între rug și crematoriu**”. Se remarcă poemele „**Nedee cu nectar**”, „**Eminesciană**” și „**Într-o livadă...**” - poezie-testament în stil elegiac, în care poetul își exprimă dorința de a adormi pe veci într-o livadă:

„Vreau să mă-ngropați într-o livadă / Pe sub crengi de măr de lângă trunchi / Înspre Dunga Dealului să cadă / Sălcii plângătoare în genunchi. // Când voi fi rămas a morții pradă / Pentru nopți de vifor sau de foc / Muguri somnoroși or să prevadă / pat de humă-n strai de busuioc. // Vreau să mă-ngropați într-o livadă / Între un pârâu și... un izvor / Ca o zestre așezată-n ladă / De mirese pentru mirii lor. // Vreau să mă-ngropați într-o grădină / Lângă moșii și strămoșii mei / Ce-așteptau pe Domnul să revină / Când vom învia să fim cu ei. // Iar de-oi fi uitat ca frunza-n câmpuri / Peste care anii se petrec / Mă voi strămuta din vers în cânturi / Ele ca și mine vin și trec. // (...) // Când voi fi... pământ... într-o livadă / În adâncul ei de somn regesc / Cine mă așteaptă o să creadă / C-am plecat și încă zăbovesc.”

Petru Dinval este un om împlinit: a zidit o casă, a întemeiat o familie, a crescut un copil, lasă lumii cărți esențiale. El și-a găsit drumul, către cele fundamentale ale vieții, fără să negligeze cele lumești. Iar prin versurile din acest volum, Petru Dinval dă mărturie despre iubirea lui supremă pentru Dumnezeu, pentru frumos, pentru oameni.

Dan CĂPRUCIU

Homo, homini lupus...

**Nu poți ascunde adevărul:
E plină țara-n mod fetid
De lupii ce își schimbă părul,
Precum carnetul de partid!**

Strămoșii latini ne-au lăsat zicale de o excepțională valoare, care, prin simplismul lor, dar și prin încărcătura filozofică, condensată în câteva cuvinte, reliefează aspecte ale rosturilor noastre existențialiste.

Făcând trimitere la înțelepciunea înaintașilor, dascălii unui liceu de referință dintr-un important oraș, încercară a testa viziunea despre viață a elevilor din ultimul an, cerându-le să descrie ce semnificație dau ei dictonului latin: „*homo, homini lupus*”. Iar Ionel Trâmbițașu, unul dintre cei mai „isteți” băieți din clasă și fiu al unui afacerist prosper, găsi pe loc răspunsuri competente la întrebare, povestind cu lux de amănunte cum crede el că se aplică dictonul care, în traducere, înseamnă „omul este pentru oameni lup”, în viața noastră de zi cu zi.

„În primul rând, argumentă el, cred că cei din poliția rutieră merită acest calificativ, de lupi ai șoselelor. Eu însumi am pățit-o după ce tata mi-a cumpărat un Ferrari și i-am făcut proba de viteză pe autostradă. Nici nu depășisem 250 de kilometri pe oră, că polițiștii au tăbărit pe mine, ca o haită de lupi, unii în mașini, alții pe motociclete, cu o ferocitate de nedescris, suspendându-mi carnetul și amendându-mă. Și ce poți face, când șeful haitei este chiar ministrul de resort?”

Un alt exemplu concret, pe care țin să-l reliefeze, este haita angajaților unei companii, care acționează ca niște lupi împotriva patronilor, având și un șef de haită, numit președinte de sindicat. La urletele acestuia, care folosește megafoane, haita se adună și cere linșarea financiară a oștei care reprezintă patronatul. Unui astfel de tratament este supus și bietul tata, care, deși vânzător pasionat, nu poate folosi nici una din armele sale de vânzătoare împotriva haitei din firma sa. Ba mai mult, întors seara târziu acasă, obosit și stresat, este supus unui nou calvar, din partea lupoacei familiei noastre - am nominalizat-o chiar pe mama -, care tabără pe el cu gura. De ce oare femeile din ziua de azi, aflate pe post de lupoaică, nu urmează frumosul exemplu

al lupoacei din Roma Antică, cea care i-a hrănit pe Romulus și Remus, fără nici un interes material, fără reproșuri, sau alte complicații conflictuale? Nu, ele se hrănesc cu zilele celor pe care afirmă că îi iubesc, îi respectă și le sunt partenere. Poate, de aceea, lupii, denumiți simbolic „pești”, se poartă atât de urât cu bietele oște ajunse „pe centura orașelor”...

Exemple de acest fel sunt foarte numeroase, cum ar fi cel în care lupul de proprietar îl atacă pe bietul hoț intrat în casa lui prin efracție, luându-l la bătaie și depozându-l de obiectele pe care în mod cinstit și le însușise din casă, fără a cere în schimb nici o compensație bănească. Nu mai vorbim de oficialități, de guvern, care îți dau cu o mână și îți iau cu două și care sunt în permanență la cheremul haitei de contribuabili ce se declară cetățeni onești, dar în fiecare din ei ascunzându-se câte un lup înfometat, care înfulecă pe nemestecate impozitele datorate fiscoi. Am cunoscut și un pacient, un veritabil lup îmbrăcat în piele de oaie, care făcea pe bolnavul incurabil, dar s-a bucurat de „dreptul cuvenit” medicului curant, organizând și un flagrant... Și dacă ne gândim cât de mare este haita de pacienți care se năpustesc pe bietele oște purtătoare de halate albe, observăm cât de uriașă este tragedia în acest sector vital al vieții cotidiene, populată de lupii pensionari care au hăcuit ani întregi șantierele patriei socialiste și care acum asaltează spitalele. Apoi, ar mai fi și haitele de lupi din trenuri, tramvaie și autobuze, care controlează cu nerușinare biletele pasagerilor, iar exemplele sunt nesfârșite!

Poate doriți să aflați dacă și eu aș dori să mă situez în postura de lup. Bineînțeles că da, țin și eu să respect tradițiile străbune. În acest scop, am și pus „laba” pe o oiță blondă, șarmantă și dotată cu silicoane prin toate părțile esențiale. Singura problemă majoră ce mă mai preocupă, mă neliniștește, este cum să scap de „lupii” care îmi împiedică trecerea, fără să învăț, a baccalaureatului”...

Viorel UINTILĂ
(SUA)

Iarba lui Pablo

Marijuana, „grass” sau „pot”, cum o alintă consumatorii de cannabis din USA, este *the drug of choice* pentru mulți americani și este foarte aproape de legalizare în unele state din USA, printre care și California, stat unde eu sălășluiesc de mai bine de 15 ani.

Anul trecut, la referendumul organizat în California privind legalizarea marijuanei, proiectul de lege a fost la doar câteva procente de a primi un aviz favorabil. Cei care sunt prinși acum cu marijuana asupra lor, nu mai sunt trimiși la închisoare, fapta nemai fiind de natură penală.

Deja, aici, marijuana este legală pentru cei care folosesc această iarbă în scopuri medicinale, în multe cazuri marijuana fiind se zice... benefică pentru unii în suferință, definită ca un adevărat panaceu pentru unele boli. Bineînțeles că consumul în cantități industriale dăunează grav sănătății!

My first date cu planta cannabis a fost în decembrie 1995, când lucram pe un vas de croa-

zieră în Marea Caraibilor, în căutarea El Dorado-ului american, împreună cu alți prieteni din Brașov. Acolo am cunoscut un compadre al celebrului mafiot Pablo Escobar, pe numele său..., ironic nu, tot Pablo!

Pablo lucra și el pe vas cu noi și era un columbian simpatic și jovial, mereu zâmbitor și pus pe șotii și ghidușii. Într-o zi când ne întorceam dintr-o croazieră de 3 zile din Bahamas și ne îndreptam spre portul mamă, Miami, Pablo ne cheamă la el în cabină pe mine și pe încă un prieten ca să ne facă o surpriză, cică. În cabină Pablo scoate din valiză o pungă mică care avea în ea celebra marijuana și câteva foițe de țigară. Tacticos, amigo Pablo, scoate planta fărâmițată și o assemblează meticulos cu foița dându-i o formă țigară nașpa, ascuțită la capete... pe care o aprinde și imediat trage adânc în piept un fum. Își ține respirația timp de vreo 5 secunde, după care expiră puternic fumul ținut în piept cu atâta grijă. Fața i se luminează

diavolului. Trag adânc în piept, îmi țin respirația pentru cinci secunde (ca la carte! sic!) și expir puternic în timp ce mă înec și încep să tușesc necontrolat. Pablo începe să râdă și îmi ia țigara pe care apoi i-o pasează lui Alex.

Alex, la rândul lui un novice în ale marijuanei, ca și mine de altfel, urmează același ritual și sfârșește cu o tuse aproape identică cu a mea. „*It is ok! You need a few hits till you get the hang of it*” (OK! Trebuie doar câteva încercări ca să te obișnuiești...), ne asigură Pablo pe un ton profesoral de abil cunoscător al fenomenului „pot”, dar în același timp dându-ne siguranță și încrederea de care aveam nevoie în prima noastră tentativă de fumători de „pot”.

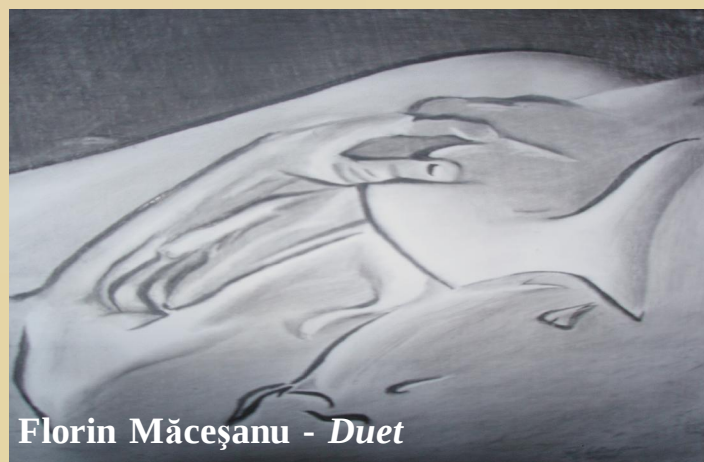
Continuăm să pasăm țigara de la unul la altul și într-adevăr începem să ne obișnuim cu ritualul iar accesele de tuse încep să dispară. După câteva hits-uri (fumuri) suntem „gâdilați” de niște *side effects*, adică începem să să rădem unii de alții atât de tare și de ilar, încât ne durea burta și ne rugăm unul de altul să nu mai rădem. Cred că această manifestare spontană și necontrolată, a durat vreo treizeci de minute pâ-

nă când ne-am liniștit.

Am ieșit din cabina lui Pablo și m-am îndreptat agale spre cabina mea, unde m-a apucat o stare de toropeală, vecină cu reveria... care m-a trimis direct în lumea lui Moș Ene! Se dusese de răpă planul meu de a debarca la Miami City, unde pentru vreo opt ore aș fi fost „free” să bântui de-a lungul și de-a latul exoticei metropole.

Pentru mine a fost însă o experiență unică, interesantă și amuzantă pe care însă nu am mai repetat-o niciodată... deoarece nu vedeam nimic grozav în a fuma marijuana! Poate pentru unii este un sport și fumează marijuana la breakfast, lunch sau *dinner*. Pot să vă mai spun că peste un an m-am lăsat și de fumat țigări normale, datorită faptului că pentru mine începuse un nou capitol al odiseei mele în America: înrolarea în US Army, unde era un „smoke free environment”, adică fumatul fiind absolut interzis în interiorul bazei militare.

Pablo ne introdusese într-un univers nou și la propriu și la figurat. „Pot” devenise însă doar un cuvânt în vocabularul nostru, nu o realitate. O amintire cu tuse, creier iritat, răsete aiurea, frică de urmări, și desigur banii arși...

Florin Măceșanu - Duet

Marian Grigore DOBREANU

(n.14.08.1949)

Născut la Târgu-Jiu, a absolvit Școala Militară de Ofițeri activi de Artilerie „Ioan Vodă” Sibiu (1970) și Facultatea de Științe Juridice și Administrative a Universității „Lucian Blaga” Sibiu și a fost ofițer activ în cadrul unităților M.A.N. (1965-1998).

A debutat ca publicist în *Gorjeanul* (1998), ulterior remarcându-se la *Timpul*, *Polemika* și alte publicații gorjene, dar și în *Epigrama*, *Lumea epigramei*, *Hohote*, *Turburele*.

Din anul 2000 este animatorul grupului spiritual care redactează *foaia de tot râsu' Pann duru'*.

A mai semnat: **Pann Duru'**, **Pannnduru'**, **Durpannu'**, **Marinică Panduru**, **Gogu de la Magherești**.

A publicat volumele: **Pannndurii cârcotași** (epigrame și poezii satirice, 2003), **Catrene de... doi lei** (epigrame, colaborare, 2004) și **Rond(el)ul de noapte** (2008) și a îngrijit antologiile de epigramă **Glume la... Masa Tăcerii** (2004, româno-engleză; 2006, româno-franceză; 2007; 2008, româno-germană) și **Când pleca odată, la război, un om...** (Dicționar selectiv de militari epigrafiști și... epigrafiști militari; 2010).

Membri al Societății Umoriștilor Gorjeni „Adrian Becherete” și președinte al Cenaclului *Hohote*, Târgu-Jiu, membru fondator al Cenaclului Epigrafiștilor Olteni, membru al Uniunii Epigrafiștilor din România.

Este inclus în peste 20 de volume colective și antologii de epigramă, apărute după 2002, și premiat la mai multe festivaluri naționale de umor.

Altius - fortius - citius

Zadarnic cheltuim și timp și bani
S-ajungem sus, mai tare și mai iute.
Un iepure trăiește zece ani,
Iar o țestoasă, peste patru sute!

Pericole?!

Citind că din tort iau glucide,
Palinca mă face smintit,
Iar sexul mă poate ucide...
De mâine mă las de... citit!

Cercetarea

Chiar Fleming recunoaște înciudat,
Că numai întâmplarea poartă vina:
Într-un laborator sterilizat,
N-ar fi descoperit penicilina.

Contradicții

În epoca postdecembristă,
Îmi stă pe suflet plânsul mumii;
De ce-o fi oare-așa de tristă
Când pensia-i de râsul lumii ???

Marinărească

Avem o flotă ca o floare,
Cu domnul T. împingător,
Cu U. vedetă torpiloare
Și B. un mic distrugător...

Asigurare

Chiar dacă-n viață nu-ți mai este bine
Iar banul merge numai pe chitanțe
Tot se gândește cineva la tine
Și-acela-i ...Ministerul de Finanțe.

Mica publicitate

Pensionar de zece ani,
Nu-mi face nimeni un program,
Am casă și mașină, bani,
Nu vând nimic... mă laudam.

Fatalitate

De când m-au scos la pensie,
Sunt prins ca în harpon,
Iar viața mi-e-n suspensie,
Atârnă de-un...cupon!

Obiceiuri...

Beția dragostei - ca june - ,
Beții cu vin, de nu ții minte,
Și-un ultim viciu te răpune,
De-un timp: beția de cuvinte!

Ieșire din criză

Eu nu știu din ce bani o să trăim
În criza mare care iarăși vine:
Un optimist ne-ndeamnă să cerșim
Iar pesimistu-ntreabă: de la cine?

„Avantajele” sedentarismului

Când nu mai faci nici un efort,
Metabolismul e-n derivă
Și schimbi “cireașa de pe tort”
Cu o ”bomboană pe colivă”.

Rețetă la... astm

E tratamentul clar prescris -
Mi-a zis dom' doctor cu tot zorul:
Să dormi cu geamul larg deschis...
Și mi-au furat televizorul!

Epitaf

Zace-n margine de drum,
El, un ditamai inspector,
Ce-ar mai fi trăit și-acum,
Dacă nu mergea la...doctor!

Cu soacra la cabinet

Pentru mine este sacră;
Doctore, eu te-aș ruga
S-o tratezi pe mama soacră
Ca și cum ar fi a ta !

Epidemie

Mi-e rău de-o zi și cuget (deci exist):
Să chem. un doctor- în ambulator,
Sau mai probabil , un electronist?
Că am un virus...în calculator.

Nonagenarul către jună

Nu-i cazul să te lași rugată,
Când o să-ți cer să-mi fii regină.
Cât de curând vei fi bogată
Și prima văduvă ... virgină!

Cu căciula în mână la...Patriciu

Băselu, azi o săptămână,
Fugea mâncând pământu',
Ținând, normal, căciula-n mână,
Să nu i-o sufle... VÂNTU.

Dacă tăceai... a la Moliere

E un proverb chiar neghiobesc...
La firea mea vivace,
Eu cum mă mai deosebesc
De prostul care tace?!

Simbolul României moderne

Deși nu cred că-i mare brânză
Să facem cum ne zice Doamna;
Dar tot privind la a ei frunză,
Ce-o să vedem când vine...toamna?!

Unii „aleși” și-au dublat averile

Cum faci avere la nepoți?
Metoda chiar s-o știți cu toții:
Ești la putere, furi cât poți
Și-n opoziție strigi: Hoții!

Tradiții și obiceiuri

Fasolea-i afrodisiac
Spuneau trei babe deșuchate,
Dacă în zori, pe nemâncate
Înghiți trei boabe...și-un arac!

Pensionarul...

E tinerețea mea apusă,
De ciudă parcă mă sufoc,
Că vin acas' „cu capsă pusă”
Dar nu-mi mai ia pistolul foc!

Istoria recrutării

La pregătire militară,
Îi aduna cu un arcan,
Apoi cu „dragostea de țară”
Iar azi cu dragostea de...ban!

Limite

În lumea asta revolută,
E-obligatoriu, câteodată,
Să fii decent, să ai ținută,
Inteligență...niciodată.

Aspecte de la Căminul «Constelații Diamantine»